8554 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 200 lir

Leto XXXIII. Št. 169 (9777)

TRST, sobota, 23. julija 1977

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

NEVARNO NOVO VOJNO ŽARIŠČE NA EGIPTOVSKO-LIBIJSKI MEJI

Egiptovska letala bombardirala libijsko letališče pri Tobruku

Libijske vesti govorijo tudi o vdoru tankovskih enot na libijsko ozemlje, kar pa v Kairu zanikajo

Oster Sadatov napad na Gedafija

Neuspelo posredovanje palestinskega voditelja Jasera Arafata

Arafat v pogovoru s Sadatom pred včerajšnjim odhodom v Tripolis

TRIPOLIS — Libijska tiskovna agencija je sinoči sporočila, da so egiptovske tankovske edinice vdrle na libijsko ozemlje. Malo prej je egiptovska uradna agencija «Men» objavila vest, da so egiptovska reakcijska letala včeraj napadla libijsko letališče in močno poškodovala nekaj libijskih letal. To vest je potrdila tudi libijska tiskovna agencija «Arna», ki je sporočila, da so libijska letala napadla libijsko letalsko bazo «Gamal Abdel Nasser».

Pozneje je libijska tiskovna agencija objavila vest, da so Egipčani napadli libijski kraj Kaser El Džidi s padalci in komandosi. Hkrati pa da so močne tankovske edinice sprožile napad na široki fronti. Agencija pojasnjuje, da je do tega napada prišlo v trenutku, ko je bil palestinski voditelj Arafat v Tripolisu in se je pogovarjal z Gedafijem. Arafat, pravi agencija, je prinesel sporočilo Sadata, ki pravi, da je bil včerajšnji napad samo pobuda nekaterih krajevnih egiptovskih vojaških poveljstev.

V Kairu pa so preteklo noč objavili prvo vojaško sporočilo o včerajšnjih napadih na libijsko ozemlje. Sporočilo pravi: «Potem ko so se včeraj naše sile vrnile na izhodiščne položaje po napadu proti libijskim oboroženim silam, je libijski režim preteklo noč ponovno bombardiral nekatere naše položaje na meji z močnim topniškim ognjem. Naše sile so odgovorile na ogenj in prisilile libijsko topništvo k molku. Danes zjutraj so libijska letala ponovno trikrat napadla področje Soluma. Pri teh napadih so bili trije egiptovski vojaki ranjeni. Ker se napadi libijskega režima zlasti z letalstvom nadaljujejo in ogrožajo varnost naših oboroženih sil in našega ozemlja, je naše letalstvo popoldne napadlo libijsko letalsko bazo El Aden, bazo, ki jo Libijci uporabljajo za napade proti nam. Baza El Aden leži 30 km južno od Tobruka in 120 km zahodno od egiptovske meje. Naš napad na letalsko bazo je povzročil veliko škodo letališkim napravam in nekaterim letalom.»

Glasnik egiptovskega vojaškega poveljstva je sinoči zanikal vesti, ki jih je objavila libijska tiskovna agencija, da so egiptovske tankovske edinice vdrle na široki fronti na libijsko ozemlje. Zanikal je tudi, da bi Egipčani spustili padalce in komandose na libijsko vas Kaser El Džidi.

Vesti o novem oboroženem spopadu med Egiptom in Libijo so prišle takoj nato, ko so v Tripolisu objavili sporočilo, da je voditelj Palestincev Arafat v zadnjih 24 urah dvakrat prispel v Tripolis in se pogovarjal z Gedafijem v zvezi s četrtkovim spopadom na egiptovsko-libijski meji.

Egiptovski predsednik Sadat je imel včeraj zvečer govor na proslavi 25. obletnice egiptovske revolucije, med katerim je izjavil, da so «egiptovske sile dale libijskim silam lekcijo, ki je ne bodo pozabile». Egiptovske sile so za 24 ur zasedle del libijskega ozemlja in so se po izvršeni nalogi vrnile ob zori na egiptovsko ozemlje. Pripravljeni smo, če bo treba, dati libijskim silam novo lekcijo».

Tudi Sadat je govoril o «lekciji, ki so jo egiptovske oborožene sile dale libijskim oboroženim silam» in sporočil, da so med začasno zasedbo dela libijskega ozemlja zajeli nekaj civilistov in jih odpeljali s seboj. Zajete civiliste, je dejal Sadat, bodo egiptovske oborožene sile izpustile, potem ko jih bodo zaslišale.

PO VSEJ SLOVENIJI SO VČERAJ SLOVESNO PRAZNOVALI 22. JULIJ

V Senovem osrednja proslava vstaje slovenskega naroda

Druga pomembna proslava je bila včeraj tudi v Cerknem - Obsodba netenja narodnostne mržnje v Avstriji - Vloga Primorske v boju proti fašizmu

LJUBLJANA — Vsa Slovenija je včeraj kar se da slovesno proslavila svoj pomemben praznik 22. julij, dan vstaje slovenskega naroda. Po vseh podjetjih in krajevnih skupnostih so se že minuli dni zvrstile mnogotere priložnostne proslave in kulturne prireditve. Hkrati so v počastitev dneva vstaje pustili v obrat tudi mnoge nove ali prenovljene tovarne, med njimi je zlasti važna nova tovarna traktorjev, ki so jo včeraj odprli v Štorah pri Celju.

Osrednja slovenska proslava dneva vstaje pa je bila letos v rudarskem kraju Senovo pri Krškem, ki so jo združili s srečanjem bivših borcev kozjanskega odreda. Proslave so se udeležili vsi najvidnejši predstavniki slovenskega političnega življenja. Slavnostni govor je imel predsednik predsedstva SRS S. Kraigher.

Ti kraji, je dejal, so bili prizorišče mnogih pomembnih dogodkov iz zgodovine osvobodilnega gibanja. Na tem območju je predsednik Tito sestavil leta 1938 začasno vodstvo komunistične partije Jugoslavije. Prav ti kraji so bili izpostavljeni težkim preizkušnjam

Prav zato so ljudje teh krajev od vsega začetka dali viden delež v boju slovenskega naroda proti okupatorju.

Ko je orisal današnjo stvarnost v Jugoslaviji je Sergej Kraigher poudaril velike napore, ki so bili potrebni, da je Jugoslavija postala ena izmed vidnih članic mednarodne skupnosti. Prav zato je potrebno nenehno preučevati razvoj boja delavskega razreda in vsega ljudstva za svobodo in splošni napredek.

Na koncu govora se je Kraigher zaustavil na odnosih med Jugoslavijo in Avstrijo. Jugoslavija zahteva za koroške Slovence dosledno izvajanje avstrijske državne pogodbe, je dejal. Pri tem je zlasti opozoril na oživljeno dejavnost mnogih šovinističnih sil v Avstriji, ki netijo narodnostno mržnjo in postajajo nosilci protikomunistične gonje.

Obstaja upanje, da bodo odgovorni avstrijski dejavniki spoznali, kako sedanja politika ne pelje nikamor in le škoduje Avstriji in njenemu ugledu v mednarodnih odnosih. Druga pomembna proslava današnjega dneva vstaje je bila v Cerknem, kjer so proslavili tudi 30-letnico dela tovarne ETA. Slavnostni govornik na proslavi je bil Franc Šetinc.

V začetku je poudaril pomen tovarne za napredek partizanskega Cerknega in ugotovil velike uspehe, ki jih je dozdaj dosegel delovni kolektiv. Letos se spominjamo, je nadaljeval Šetinc, pomembnega dogodka 30. obletnice priključitve Primorske k Jugoslaviji. S tem dejanjem je bilo izraženo tudi priznanje veliki vlogi, ki so jo imeli Slovenci v narodnoosvobodilnem boju med drugo svetovno vojno. Prav slovenski primorski človek je bil tisti, ki je prvi izkusil vse gorje fašistične diktature, bil je tudi med prvimi, ki se je znal upreti tej diktaturi. Primorski Slovenci so si tako zagotovili končno zmago skupaj z vsemi narodi Jugoslavije.

DRAGO KOŠMRLJ

ŽALNA SEJA ZA POKOJNIKOM V SKUPŠČINI SFRJ

Danes pogreb revolucionarja Dušana Petrovića-Šaneta

Žalovanje po vsej državi - V skupščini sta o liku pokojnika govorila Marin Cetinić in dr. Tihomir Vlaškalić

BEOGRAD — Vsa Jugoslavija in njeni delovni ljudje, posebej še v Srbiji in v Šumadiji, žalujejo za nenadoma umrlim predsednikom SZDL Jugoslavije in uglednim družbenopolitičnim delavcem ter narodnim herojem Dušanom Petrovičem - Šanetom. V preddverju palače skupščine, kjer leži na katafalku krsta s pokojnikovim truplom, je v imenu predsednika republike Josipa Broza Tita v dopoldanskih urah položil venec podpredsednik predsedstva SFRJ Stevan Doronjski. spominu pokojnika pa se je poklonilo tudi več tisoč občanov Beograda, Arandjelovca, Kragujevca in drugih krajev Petrovićeve rodne Šumadije

Dopoldne so na skupni žalni seji izvrših odborov organov federacije in SR Srbije počastili spomin uglednega pokojnika. O njegovem liku revolucionarja, borca za socialistične samoupravljalske odnose in za bratstvo med jugoslovanskimi narodi, sta spregovorila podpredsednik zvezne konference SZDL Jugoslavije Marin Cetinić in predsednik CK ZK Srbije dr. Tihomir Vlaškalić.

Žalne svečanosti se bodo nadaljevale tudi danes od dopoldanskih ur pa vse do popoldneva, ko bodo krsto s pokojnikovim truplom prepeljali v Petrovićev rojstni kraj Banijo pri Arandjelovcu. Pogrebne svečanosti bo neposredno prenašalo jugoslovansko televizijsko omrežje ob 16.55.

VERJETNO ŠELE DANES DOKONČNI SKLEP

Novi ostri spori v vladi ob vprašanju zakona «382»

Zvečer je vlada odobrila šele polovico členov dekreta o prenosu državnih pristojnosti na dežele in občine

RIM — Vse kaže, da so bile upravičene bojazni socialistov, da vlada ne namerava dobesedno potrditi sheme dekreta o prenosu pristojnosti na dežele, ki ga je že drugič pravila pristojna medparlamentarna komisija. Vlada ima namreč ob tem vprašanju zadnjo besedo, je pa prav tako vezana na podpisani in izglasovani programski sporazum.

Ministrski svet se je namreč včeraj sestal in se, po odobritvi nekaterih sklepov (med temi naj omenimo zamenjavo načelnikov dveh rodov vojske), lotile zakona «382». Pred seboj je imela besedilo, kakršnega je po sporazumu med demokratičnimi silami izdelala pristojna medparlamentarna komisija. Lahko bi še vse končalo v nekaj urah, toda seja, ki se je pričela ob 10. uri zjutraj se zvečer, ko pišemo, še ni zaključila.

Do sheme dekreta, ki ga je kompromisno sestavila medparlamentarna komisija so baje imeli nekateri ministri zelo ostre pripombe in so tudi zahtevali njihovo dokončno spremembo, vendar se zdi, po nepotrjenih vesteh, da se je predsednik vlade Giulio Andreotti trdno uprl in da je ostro reagiral na te posege. Andreotti naj bi zato zahteval od vsakega ministra, naj se izreče o vsakem posameznem členu. V primeru, da je kdo imel pripombe ali zahteval njihovo spremembo, je Andreotti prelagal, naj te pripombe vnesejo v zapisnik in uradno tiskovno sporočilo o seji vlade, da bo javnosti znano, kdo je nasprotoval dekretu, toda člani so bili kljub tem pripombam odobreni brez bistvenih sprememb.

Znano je, da so največji nasprotniki prenašanja državnih pristojnosti na dežele prav ministri za industrijo Donat Cattin, za kmetijstvo Marcora in za proračun ter deželne uprave Morlino. Ti so že na zadnjih sejah postavili nespremljive pogoje in je Andreotti moral često pomirjevalno posegati.

Ob šestih zvečer so tiskovne agencije iz Palače Chigi poročale, da je vlada odobrila šestdeset členov zakonskega osnutka, ki jih vsebuje 130. Verjetno pa se vlada sploh ni lotila najbolj kočljivih členov, ki zadevajo trgovinske zbornice, kmetijstvo in podporne ustanove. O teh vprašanjih je medparlamentarna komisija, ki ji predseduje komunist Fanti, dosegla komaj sprejemljiv kompromis, proti kateremu so bi negativno zadržanje vlade verjetno izzvalo reakcijo, ki bi se nujno odražala na splošne odnose med strankami.

Pri vsem tem pa je neizprosen časovni rok 25. julija, se pravi ponedeljek, ko mora biti shema dekreta objavljena v uradnem listu, 8. avgusta pa bo začela veljati. Ne stranke, niti parlamentarna komisija nimajo torej več časa, da bi še enkrat pregledale morebitne vladne spremembe.

Zelo verjetno je, da bo seja vlade trajala do pozne jutranje ure.

Med sklepi vlade smo omenili zamenjavo načelnikov glavnih štabov dveh rodov vojske. Novi načelnik pešadije bo odslej general Eugenio Rambaldi, mornarice pa admiral Giovanni Torrisi. Vlada je pojasnila, da dosedanji načelnik glavnega štaba vojske Cucino in mornarice De Giorgi odhajata v pokoj. (st.s.)

Forlani v Lizboni

LIZBONA — Zunanji minister Forlani je včeraj nadaljeval pogovore s portugalskimi voditelji. Med drugimi ga je sprejel tudi predsednik republike Eanes, nato pa predsednik parlamenta Vasco de Gama. Po pogovorih, ki jih je imel v četrtek s predsednikom vlad Soaresom in zunanjim ministrom Ferreiro, je Forlani včeraj govoril s španskimi državniki o vstopu Portugalske v gospodarsko skupnost in zagotovil predsedniku republike, da Italija podpira to portugalsko zahtevo. V Lizboni so včeraj sporočili, da so med pogovori s Forlanijem razpravljali tudi o mednarodnih vprašanjih, zlasti pa še o sodelovanju med državama. V tej zvezi je bilo sporočeno, da bosta Italija in Portugalska v najkrajšem času sestavili protokol sporazuma o ustanovitvi mešane komisije, ki se bo občasno sestajala in sproti proučevala razvoj odnosov med državama na gospodarskem, trgovinskem, industrijskem in tehničnem področju. Forlani je izročil danes Eanesu vabilo predsednika republike Leoneja naj obišče Italijo.

ODLOŽEN SESTANEK VLADA - SINDIKATI

RIM — Sestanek med vlado in sindikati je bil odložen na prihodnji teden zaradi potovanja Andreottija v ZDA. Sestanek je zahtevala sindikalna federacija, da se z vlado pogovori o perečih vprašanjih podjetij z državno udeležbo, pravične stanarine in čimprejšnjega izvajanja zakona o zaposlitvi mladine.

CK KPK MU JE VRNIL VSE PRVOTNE FUNKCIJE

Na Kitajskem je Teng Hsiao Ping sedaj «tretja vodilna osebnost»

Množične manifestacije v Pekingu in Nankingu

Teng Hsiao Ping, Hua Kuo-feng in Jen Čen Jing med sejo CP KP Kitajske (Telefoto ANSA)

PEKING — Kitajska radio in televizija sta včeraj objavila uradno sporočilo o zasedanju plenuma kitajske komunistične partije, na katerem je bil v celoti rehabiliran Teng Hsiao Ping. Poročilo poudarja, da se je Teng osebno udeležil seje CK KPK in da je na predlog predsednika Hua Kuo-fenga ponovno zasedel vse funkcije, s katerih ga je odstranila «tolpa štirih». Teng bo torej odslej član CK KPK, član politbiroja CK KPK, član stalnega odbora politbiroja (tajništva) KPK, podpredsednik CK KPK, podpredsednik vojaške komisije CK KPK, podpredsednik vlade in državnega sveta, načelnik vrhovnega štaba kitajske vojske.

Dejansko to pomeni, da je Teng postal «tretja osebnost», takoj za predsednikom Hua Kuo-fengom in podpredsednikom Jen Čen-jingom. Niti ni izključeno, da bo Teng prevzel v svoje roke krmilo vlade glede na to, da trenutno opravlja Hua tudi to funkcijo.

V uradnem sporočilu CK KPK je poudarjeno tudi, da bo še pred koncem leta sklican enajsti kongres partije, ki bo potrdil Hua Kuo-fengovo vodstvo.

Takoj po uradnem sporočilu so se na ulice Pekinga iz uradov in tovarn zgrnile množice ljudi z bobni, zastavami in rdečimi zastavami, da bi na ta način izrazili popolno podporo sklepom partijskega vodstva o rehabilitaciji Teng Hsiao Pinga. Poročila o «manifestacijah radosti» prihajajo tudi iz Nankinga, kjer se trenutno mudi italijanska trgovinska delegacija. Verjetno je, da bodo danes dopoldne manifestacije povsod širom Kitajske.

Gotovo je, da so ljudje že vedeli, da bo CK kitajske partije rehabilitiral nekdanjega Čuenlajevega «moralnega naslednika» in voditelja «pragmatistične» skupine v kitajskem vodstvu. Vprašanje Tengove vrnitve na oblast je namreč bilo dalj časa aktualno in sklep je tlel pod pepelom. Kot se je izvedelo je Teng Hsiao Ping že v začetku leta napisal dve pismi predsedniku Hua Kuo-fengu in mu izrazil podporo. Obenem je v pismu izrazil pripravljenost, da sprejme naloge, ki bi mu jih poverila partija. Hua Kuo-feng je na seji partijskega politbiroja prve dni maja predlagal, naj bi ta Tengova pisma natisnili in razdelili med partijsko članstvo. Sledila je nekajmesečna razprava v partijskih organizacijah, ki so odobrile predlog, naj se Tengu vrnejo vse prvotne funkcije, katere je moral zapustiti na pritisk «tolpe štirih».

Znano je, da je Teng Hsiao Ping vedno veljal za voditelja «pragmatistov», se pravi tiste struje v kitajski partiji, ki je zagovarjala smotrno gospodarjenje, materialno stimulacijo industrije, mehanizacijo kmetijstva in torej zmernejšo notranjo politiko. Ta skupina se je večkrat spopadla s predstavniki «radikalne» struje, za katero je bilo najvažnejše to, da prevlada «ideologija nad gospodarstvom». Ta spor so strnili v nekaj gesel, ki ponazarjajo tedanje polemike o vlogi tehnikov v gospodarstvu. Teng je, na primer, trdil, da morajo biti voditelji gospodarskih panog «predvsem sposobni» in to svojo misel ponazarjal s primerom mačk: «Ni važno, če je mačka črna ali siva, glavno je, da lovi miši». Radikalna skupina, ki jo je vodila Maova vdova Čang Čing pa je tedaj odgovarjala z geslom «voditelji morajo biti predvsem rdeči, ideologija je važnejša od gospodarjenja». Na stran radikalcev se je spravil Mao, medtem ko je Tenga (pred kulturno revolucijo leta 1966 je Teng bil tajnik kitajske partije) podprl premier Čuenlaj, ki se je moral prav tako umakniti pred kulturno revolucijo «rdečegardistov».

S povratkom Čuenlaja na oblast je

(Nadaljevanje na zadnji strani)

V VZDUŠJU OSTRE NOTRANJE POLEMIKE

Vodstvo KD bo danes razpravljalo o pomenu podpisanega sporazuma

Republikanci in liberalci potrdili svoje pridržke

RIM — Danes se bo sestalo vodstvo krščanske demokracije, da preveri politični izid programskega sporazuma, sporov ob vprašanju pristojnosti dežel in pravični stanarini. KD je skrbno programirala sejo svojega vodstva tako, da ima sedaj že na razpolago reakcije vseh strank, podpisnic dogovora.

Skoraj nobenega dvoma ni, da bo na seji vodstva prišlo do polemik in da se bodo oglasili tudi nasprotniki «pretiranega dogovarjanja». A. Fanfani je že pred dnevi povedal, kaj misli, tokrat pa sta se s svojim dokumentom oglasila sen. Mino Martinazzoli (predsednik preiskovalne komisije parlamenta) in poslanec Gerardo Bianco, ki je podpredsednik poslanske skupine KD. V pismu, ki sta ga poslala vsem članom demokrščanskega vodstva in vsem poslancem in senatorjem KD najprej pozitivno ocenjujeta doseženi sporazum, ki ga ocenjujeta kot dokaz «zvestobe KD pravilom demokratične parlamentarne dialektike», obenem pa svarita stranko pred «dušečimi objemi», se pravi pretiranim dogovarjanjem, ki bi lahko zameglil samostojno sposobnost odločanja stranke relativne večine.

Poglejmo še, kaj pravijo manjše stranke. KPI in PSI sta že izrekli svoje mnenje, PSDI tudi. Tokrat so bili na vrsti republikanci in liberalci.

Seja vodstva PRI je potekala v vedrem ozračju. Biasini najprej, nato pa La Malfa sta pojasnila stališča republikancev do programskega sporazuma in potrdila pomisleke v zvezi z gospodarskimi ukrepi. La Malfa se je še posebej zadržal ob vprašanju sistema državnih soudeležb (IRI, ENI) in «Montedison», kjer je zadnje dni prišlo do pravcatih potresov. La Malfa je s tem v zvezi zelo ostro napadel ministra za državne soudeležbe Tonija Bisaglio, češ da je kriza v IRI in ENI dokaz, da ni «sposobnega človeka na čelu ministrstva za državne soudeležbe», vendar je takoj nato kritiko raztegnil na celotno vlado, češ da «ni mogoče pripisati vse krivde enemu ministru, pač pa je vsega kriv način, kako so politiki doslej pojmovali vlogo državnih soudeležb».

Pri glasovanju so bili republikanci še kar enotni: proti sporazumu je namreč glasoval le bivši minister Bucalossi (medtem ko se je vzdržal prof. Ungaro).

Liberalnemu vsedržavnemu svetu je poročal Valerio Zanone, ki je pojasnil, da PLI ni spremenila svoje politike, čeprav se je usedla za isto mizo z drugimi strankami PLI se sicer strinja z nekaterimi točkami sporazuma.

Na seji je bilo slišati mnogo kritičnih pripomb na račun Zanonejeve politike. Nekateri so nameravali celo zahtevati, naj odstopi, češ da bi PLI nikakor ne smela podpisati sporazuma. Med najostrejšimi kritiki Zanonejeve previdne linije je baje Malagodi.

CANDIDA CURZI

Andreotti v ponedeljek na uradnem obisku v ZDA

WASHINGTON — V ponedeljek bo predsednik vlade Andreotti začel večdnevni obisk v ZDA. V Washingtonu so včeraj objavili program uradnega obiska predsednika italijanske vlade, ki ga bo spremljal zunanji minister Forlani. Po prihodu v Washington v ponedeljek zvečer bo imel Forlani že v torek dopoldne prvi sestanek s predsednikom Carterjem. Po srečanju z državnim tajnikom Vanceom na radnem kosilu, se bo Andreotti v popoldanskih urah sestal z ameriškim tajnikom za energijo Schlesingerjem.

SIRIMAVO BANDARANAIKE PORAŽENA

Zmaga zmerne koalicije na volitvah v Sri Lanki

Novi premier bo 70-letni Džunius Džajevardene

Nadaljevanje politike neuvrščenosti

COLOMBO — Po sedmih letih je zapustila politično prizorišče zadnja ženska, ki je opravljala funkcijo predsednika vlade. Sirimavo Bandaranaike je namreč doletel hud volilni poraz na splošnih parlamentarnih volitvah. Pod valom kritik zaradi «družinskega» vodenja države in pod vplivom hude gospodarske krize ter brezposelnosti, zaradi katerih je Bandaranaike prekinila tudi sodelovanje z zavezniškima komunistično in trockistično stranko, je namreč «stranka svobode» izgubila večino mandatov, medtem ko je zmerna «združena narodna stranka» prepričljivo zmagala in si zagotovila dve tretjini mest v novem parlamentu otoka.

Predsednik republike Sri Lanke je že napovedal, da bo poveril funkcijo novega predsednika vlade 70-letnemu voditelju zmagovite stranke UNP Džuniusu Džajevardeneju.

Med volilno kampanjo je Džajevardene očital predsednici Sirimavo Bandaranaike predvsem to, da ni spoštovala vseh demokratičnih načel (pred leti je namreč spremenila ustavo in si zagotovila oblast za nadaljnjih pet let) in jo primerjal indijski sosedi Indiri Gandhijevi. Očital ji je nepotizem, ker je na ključne položaje v državni upravi postavila svojega sina in dve hčerki, ljudstvu pa je obljubil predvsem učinkovite gospodarske ukrepe za premostitev brezposelnosti, ki v Sri Lanki dosega trenutno 20 odstotkov.

Kar zadeva zunanjo politiko je Džajevardene zagotovil, da bo nadaljeval sodelovanje v okviru gibanja neuvrščenih, čeprav se v njem ne misli angažirati tako, kot poražena Sirimavo Bandaranaike, ki je predsedovala koordinacijskemu organu neuvrščenih in organizirala konferenco v Colombu.

Vest o porazu Sirimavo Bandaranaike, ki je prevzela oblast po nasilni smrti svojega moža Solomona leta 1960 in ostala na krmilu države celih 12 let (prvič je namreč bila poražena leta 1965 in se je vrnila na oblast leta 1970), je ljudstvo sprejelo povsem mirno. Komentatorji poudarjajo, da so po porazu Gandhijeve v Indiji in državnem udaru v Pakistanu volitve v Sri Lanki povsem spremenile politično podobo indijske podceline. Za razliko od Gandhijeve bo Sirimavo Bandaranaike ohranila svoje mesto v parlamentu in lahko torej upa na povratek h krmilu države. (st.s.)

ŠTEVILKE ZA RAZMISLEK IN NUJNO UKREPANJE

Podatki o vpisih v prve razrede in o številu vseh vpisanih otrok

Število vpisanih se bo lahko zvišalo, saj se vpisovanje nadaljuje do začetka šolskega leta - Poziv slovenskim staršem, naj storijo svojo dolžnost

Objavljamo neuradne podatke, ki niso še dokončni, o vpisu v I. razred slovenskih osnovnih, nižjih in višjih srednjih šol za šolsko leto 1977 - 78. Predvsem moramo pripomniti, zlasti glede osnovne šole, da se vpisovanje še ni zaključilo, zaradi česar so možne spremembe, oziroma zvišanje števila vpisanih. Do začetka novega šolskega leta lahko starši vpišejo svojega otroka v I. razred osnovne šole na tajništvu didaktičnega ravnateljstva, pod katero spada šola. Zato ponovno pozivamo slovenske starše, ki niso še napravili svoje dolžnosti, ali so vpisali otroka v italijansko šolo, da ga vpišejo, oziroma prepišejo v slovensko šolo, kamor spada in kjer se bo vzgajal ter učil v svojem materinem jeziku. Ta poziv velja tudi za mešane zakone, ki jih je zlasti v nekaterih vaseh vedno več, ker se v slovenski šoli otrok ne bo odtujil, ne bo zavrgel svojega porekla ter se bo naučil slovenščine in italijanščine, kar mu bo zelo koristilo v življenju.

Čeprav dosedanji podatki niso še dokončni, lahko že zdaj zabeležimo nekaj ugotovitev ob primerjavi s podatki iz šolskega leta 1976 - 77, ki so navedeni v oklepaju. Predvsem opažamo padec števila vpisanih v I. razred osnovne šole zlasti v Gropadi, v Trebčah, na Proseku pri Sv. Jakobu, v Rojanu, v Dolini in na Repentabru, porast pa v Ul. sv. Frančiška, v Mačkoljah in pri Sv. Ivanu. Kje so vzroki. Znižalo se je število vpisanih, ker se je rodilo manj otrok, ostajajo pa še tako imenovana siva območja (npr. Rovte - Kolonkovec - Sv. Ana - Podlonjer itd.), primeri nedopustnega narodnega pritiska v mešanih zakonih in še primeri oportunizma ter mlačnosti. Zelo zanimiva in potrebna bi bila podrobna analiza, še zlasti v nekaterih večjih vaseh, kot so Križ, Nabrežina, Dolina, Bazovica, kakor tudi v Gropadi in Trebčah, kjer opažamo sorazmerno največji padec v primerjavi z lanskim šolskim letom.

V primerjavi z lanskim šolskim letom se je tudi znižalo število vpisanih dijakov v I. razred nižjih in višjih srednjih šol.

Ob zaključku šolskega leta 1976 - 77 je uspešno dokončalo učenje na srednjih šolah in opravilo malo maturo 225 dijakov, vpisalo pa se jih je na strokovne in višje srednje šole 194, to je 86,22 odsto.

VPIS V I. RAZRED OSNOVNIH ŠOL

OBČINA TRST

Šola	I. razred		vsi razredi	
Sv. Jakob	12	(16)	54	(47)
Ul. sv. Frančiška	9	(2)	31	(36)
Ul. Donadoni	11	(12)	51	(53)
Sv. Ana	6	(5)	25	(25)
Škedenj	6	(4)	28	(21)
Sv. Ivan	18	(16)	89	(87)
Barkovlje	6	(5)	31	(32)
Katinara-Lonjer	8	(7)	38	(35)
Rojan	12	(16)	61	(64)
Općine	27	(31)	126	(121)
Bazovica	8	(10)	39	(38)
Gropada	2	(9)	25	(30)
Trebče	4	(10)	40	(40)
Prosek-Kontovel	19	(26)	100	(99)
Križ	10	(12)	42	(41)
OBČINA DOLINA				
Dolina	6	(9)	46	(49)
Mačkolje	11	(5)	37	(35)
Domjo Ricmanje	14	(16)	71	(67)
Boršt	5	(5)	23	(27)
Boljunec	11	(9)	50	(48)
Pesek	4	(2)	14	(10)
OBČINA MILJE				
Žavlje Korošci	8	(7)	26	(24)
OBČINA REPENTABOR				
Repentabor	8	(12)	47	(41)
OBČINA ZGONIK				
Saležd Zgonik	9	(10)	62	(64)
Gabrovec	3	(2)	5	(4)
Briščiki	2	(3)	5	(6)
OBČINA DEVIN - NABREŽINA				
Nabrežina	10	(13)	68	(75)
Štivan Medja vas	3	(5)	8	(17)
Devin Sesljan	6	(7)	33	(39)
Cerovlje Mavhinje	4	(6)	27	(27)
Slivno	—	(2)	2	(3)
			(2. razred)	
Šempolaj	8	(8)	41	(40)
Skupno	265	302	1341	1345

VPIS V I. RAZRED NIŽJIH SREDNJIH ŠOL

Sv. Jakob	37	(44)
Sv. Ivan	35	(34)
Katinara	7	(7)
Rojan	24	(16)
Općine	43	(54)
Prosek	35	(38)
Križ	11	(10)
Nabrežina	48	(49)
Dolina	40	(39)
Skupno	280	(290)

VPIS V I. RAZR. STROK. IN VIŠJIH SREDNJIH ŠOL

Ind. strokovna	42	(35)
Tečaj za vrtnarice	15	(18)
Učiteljišče	23	(26)
Trg. tehnični zavod	60	(63)
Znanstveni licej	44	(51)
Klasična gimnazija	10	(7)
Skupno	194	(200)

PO SREČANJU PREDSTAVNIKOV STRANK

V prihodnjih dneh razprava o programskem sporazumu

O okvirnem dokumentu se bodo najprej izrekla vodstva strank, nato bo o njem razpravljala deželna skupščina

Pred poletnim oddihom čaka deželno skupščino v prihodnjih dneh zelo pomembna naloga. Prihodnji teden bo namreč deželni svet razpravljal in odločal o programskem sporazumu med strankami ustavnega loka. Kot smo že poročali, so se v četrtek sestali v Vidmu deželni tajniki in načelniki svetovalskih skupin ter se okvirno dogovorili za skupno reševanje nekaterih važnejših še odprtih vprašanj. Četrtkovo zasedanje je bilo dejansko zaključek dolge mrzlične faze pogajanj med predstavniki posameznih strank pri iskanju ustreznega sporazuma, ki predstavlja edino možnost za učinkovito reševanje res perečih problemov.

Predstavniki strank so se sestali tudi včeraj ter sprejeli dokument, na osnovi katerega bodo nato razpravljali posamezni organi strank.

Ob zaključku predsinočnjega srečanja so po poglobljeni proučitvi raznih vprašanj ter razpravi o možnih načinih njihovega reševanja izdali krajše poročilo, v katerem je rečeno, da je srečanje političnih tajnikov in načelnikov svetovalskih skupin KD, KPI, PSI, PRI, PSDI, PLI in SSk nakazalo konkretne možnosti za dosego sporazuma, čeprav ostajalo določena različna gledanja na nekatere probleme.

V prihodnjih dneh se bodo torej o besedilu, ki so ga včeraj sprejeli, izrekla vodstva posameznih strank, nakar bo končni dokument v ustrezni obliki odromal pred deželno skupščino, kar naj bi omogočilo nitrejše in učinkovitejše reševanje problema obnove naše dežele ter drugih vprašanj.

ZAPRTE ULICE V KRIŽU

Ob priliki pokrajinske razstave vin v Križu je tržaški župan odredil od 12. ure danes, 23. julija, do 24. ure jutri, 24. julija, prepoved vožnje po kriških ulicah. Prepoved ne velja za vozila vaščanov in vozila razstavljavcev.

PO USPEŠNEM ZAKLJUČKU ZRELOSTNIH IZPITOV

40 naših maturantov odpotuje danes na izlet po Jugoslaviji

Izlet bo trajal vse do nedelje, 31. julija

Teden dni po opravljenih zrelostnih izpitih bo danes odpotovalo na tradicionalni maturantski izlet po Jugoslaviji 40 maturantov s Tržaškega. Izleta, ki ga tudi letos prireja komite za prosveto in kulturo Socialistične republike Slovenije v sodelovanju z mešano italijansko - jugoslovansko komisijo za šolske izmenjave, se bodo udeležili dijaki, ki so bili najbolje ocenjeni v prvem štirimesečju letošnjega šolskega leta, in sicer osem znanstvenega liceja, trije s klasičnega, trinajst z učiteljišča, štirinajst s trgovskega tehničnega zavoda in dva s strokovne šole. Na izletu ne bo letos maturantov z Goriškega. Tržaške maturante bosta spremljala prof. Egidij Košuta in prof. Ljubica Berce - Košuta, v Ljubljani pa se jim bo pridružil še vodič.

Med svojim osemdnevnim potovanjem, izlet bo namreč trajal vse do nedelje, 31. julija, bodo naši maturanti obiskali in si ogledali številna jugoslovanska mesta in kraje. Danes bodo preko Ljubljane, Novega Mesta, Vinice, Karlovca in Plitvic prispeli do Bihača, kjer bodo prenočili. Jutri dopoldne si bodo ogledali Jajce, nato pa bodo odpotovali do Sarajeva. Tretji dan izleta bo posvečen ogledu zanimivosti bosanskega glavnega mesta, dan kasneje pa bodo preko Mostarja prispeli do Dubrovnika. V Dubrovniku bodo ostali dva dni, kar bodo lahko izkoristili za kopanje ali za krajše izlete po okolici mesta. Nadalje si bodo maturanti ogledali še Split, ustavili se bodo v Šibeniku, si ogledali slapove na Krki, prespali v Zadru in se preko Reke vrnili prihodnjo nedeljo zvečer v Trst.

Odhod avtobusa, ki bo popeljal dijake na izlet, bo danes ob 7.30 z Oberdanovega trga. Srečno!

ZA URBANISTIČNE VARIANTE

Obvestilo članom Kmečke zveze

Kmečka zveza obvešča člane, da zapade konec tega meseca rok za vložitev pripomb k varianti regulacijskega načrta tržaške občine, ki določa področja, namenjena javnim storitvam in k sklepu občinskega sveta glede perimetracije kraških naselij.

Uradi so na razpolago za navodila in pomoč pri sestavljanju in vlaganju pripomb. Člani naj prinesejo s seboj vse potrebne dokumente in podatke o nepremičninah, ki jih pripomba zadeva (katastrske mape in številke ter drugi podatki).

Dr. Modiano ponovno izvoljen za predsednika združenja industrijcev

Dr. Marcello Modiano je bil ponovno soglasno izvoljen za predsednika tržaškega zadruženja industrijcev, podpredsedniki pa so Livio Quattrocchi, Carlo Wagner in Emilio Sadoch. V izvršnem odboru so Fulvio Anzellotti, dr. Eraldo Bevilacqua, odv. Antonio Grandi, Hella Kropf, Francesco Mazzuchin, dr. Francesco Rizzi in Paolo Tassi.

Po določilih statuta obnavlja združenje industrijcev funkcije članov vsaki dve leti s predhodnimi občnimi zbori posameznih industrijskih skupin, kjer proučijo položaj in probleme posameznih panog. Te razprave dosežejo svoj višek na občnem zboru združenja. Po izvolitvi je predsednik Modiano imel kratek nagovor, v katerem je poudaril potrebo po uresničitvi vseh pobud za prerod tržaškega gospodarstva.

V mesecu juniju indeks stroškov višji za 0,8 od sto

Statistična služba je sporočila indeks življenjskih stroškov za delavske in uradniške družine v mesecu juniju. Stroški so narasli za 0,8 odst. v primerjavi s prejšnjim mesecem in za 19,4 odst. v primerjavi z lanskoletnim junijem. Najobčutnejši porastek je bil v prehrambenih proizvodih (1,4 odst.), kar so najbolj občutile družine z nizkimi in stalnimi dohodki. Če pa pogledamo porast življenjskih stroškov v obdobju maj-junij 1976, ugotovimo, da je bil letošnji porast nižji od laskoletnega, ki je znašal kar 1,5 odst.

Odobrena sredstva za gradnjo vodovoda

Posebna senatna komisija je v teh dneh odobrila vladni zakonski osnutek, ki predvideva 12 milijard lir prispevka za gradnjo vodovoda, ki naj bi oskrboval Trst s pitno vodo iz Soče. Dokončni sklep parlamenta dejansko odpira konkretne možnosti za pričetek gradnje naftovoda že v tem letu. Dvanajstim milijardam, ki jih bo prispevala država, moramo dodati deset milijard, ki jih je v ta namen obljubila dežela. Finančna sredstva so torej zagotovljena in gradbeni načrt je bil tudi že odobren.

Po sprejetju sklepna v senatu je pokrajinsko tajništvo KD izdalo tiskovno poročilo, v katerem izraža zadovoljstvo nad zanimanjem, ki so ga vladni predstavniki in nekateri parlamentarci te stranke pokazali pri reševanju tega problema, ki ga tržaška občinska uprava tako vneto postavlja že nekaj let v ospredje.

V Grljanu odprta filatelistična razstava

Ob priliki četrte obletnice ustanovitve Miramarskega morskega parka bo danes ob 17.30 otvoritev v grljanskem «Adriatico Palace Hotel» filatelistične razstave «svet globin». Pobudnik razstave je filatelistični krožek družbe Lloyd Adriatico. Ob tej priliki bodo tudi žigosali pisma s posebnim žigom (morska zvezda).

Razna obvestila

ŠD Polet vabi svoje člane in prijatelje na tradicionalni piknik, ki bo jutri, 24. t.m. v gozdiču med Šmarjami in tomajskim Križem, in sicer od 9. do 20. ure.

Na sporedu so zabavne igre, srečolov in tekmovanja.

Dostop na kraj piknika bo označen s posebnimi puščicami z napisom «Polet», ki bodo postavljene na cesti Sežana-Dutovlje.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S. P. A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-448

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 22. 7. 1977

Ameriški dolar:	debeli	879,75
	drobni	850.—
Funt šterling		1515.—
Švicarski frank		360.—
Francoski frank		180.—
Belgijski frank		24.—
Nemška marka		380.—
Avstrijski šiling		53,70
Kanadski dolar		805.—
Holandski florint		355.—
Danska krona		144,50
Švedska krona		195.—
Norveška krona		163.—
Drahma:	debeli	25.—
	drobni	27,25
Dinar:	debeli	46,50
	drobni	46,50

MENJALNICA
vseh tujih valut

Gledališča

FESTIVAL OPERETE - ROSSETTI

Danes, 23. julija, bo ob 21. uri ponovitev Strausove operete «Sogno di un valzer». Dirigent Hans Walter Kämpfel. V glavnih vlogah bodo nastopili Edith Martelli, Carlo Bini, Elena Zilio, Lino Savorani, Laura Zanini, Riccardo Peroni, Dario Zerial, Lucio Rolli, Claudio Giombi, Maria Loredan in Gianfranco Saletta.

Vstopnice so na razpolago pri osrednji blagajni, Pasaža Protti (tel. 36372)

Kino

MIRAMARSKI PARK: «Luči in zvoki» Predstavi: ob 21.30 «Miramarski sen» (v slovenščini); ob 22.45 «Il sogno imperiale di Miramare» (v italijanščini). Prevoz z motornim čolnom od pomola Audace do grljanskega portiča (ob 20.20 in 21.50). Po predstavi iz grljanskega portiča dva povratka.

Ariston Poletni kino ob 21.30 «La marchesa Von». Barvni film.

Mignon 16.00—22.00 «I tre dell'operazione drago». Bruce Lee. Barvni film.

Nazionale 16.30—22.00 «Questa terra è la mia terra». David Carradine, Belinda Dillon. Barvni film.

Grattacielo 17.00 «Attenti a quei due... L'ultimo appuntamento!». Tony Curtis, Roger Moore. Barvni film.

Fenice Zaprto zaradi poletnih počitnic.

Excelsior Zaprto zaradi poletnih počitnic.

Eden 17.00 «Quel motel vicino alla palude». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.

Ritz 17.00 «Il conto è chiuso». Carlos Monzon, Luc Merenda. Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film

Aurora 16.30 «Tora, Tora, Tora». Barvni film.

Capitol 16.30—22.00 «Viaggio di paura». Trintignant. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.

Cristallo Zaprto zaradi poletnih počitnic.

Moderno 16.00 «Gulliver nel paese di Lilliput». R. Arris. Barvni film.

Filodrammatico 16.15 «Il caldo e il nudo». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.

Ideale 16.30 «I giustizieri del West». Kirk Douglas, Bruce Dern. Barvni film.

Impero Zaprto zaradi poletnih počitnic.

Radio Zaprto zaradi počitnic.

Vittorio Veneto Zaprto zaradi počitnic.

Astra Zaprto zaradi počitnic.

Volta (Milje) Zaprto zaradi poletnih počitnic.

Izleti

SPDT priredi danes, 23., in v nedeljo, 24. julija, dvodnevni izlet z osebnimi avtomobili na Antelao (3.263 m) v Dolomitih. Prenočišče v koči Galassi, hoja približno 6 ur. Vpisovanje na sedežu ZSSDI — Ul. sv. Frančiška, 20. Zbirališče pred sodnijo (Foro Ulpiano) danes, 23., ob 14. uri.

VZPI-ANPI z Opčin organizira 31. julija izlet v Benečijo ob odkritju spomenika v Stobljenku pri Klodiču, popoldne pa na tradicionalno srečanje na Kamenici pri Stari Gori. Vpisovanje v Prosvetnem domu od 17. do 19. ure od ponedeljka do srede.

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 23. julija
BRANISLAV
Sonce vzide ob 5.38 in zatone ob 20.44. — Dolžina dneva 15.06 — Luna vzide ob 13.18 in zatone ob 0.13.
Jutri, NEDELJA, 24. julija
KRISTINA

Vreme včeraj: Najvišja dnevna temperatura 21,3 stopinje, najnižja 15,9, ob 13. uri 21,1, zračni pritisk 1015,0 mb nestanovitno narašča, vlaga 47 odstotna, padlo pa je 9,5 mm dežja, nebo pooblačeno, veter vzhodnik, severovzhodnik 45 km s sunki 75 km na uro, morje zelo razgibano, temperatura morja 16,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 22. julija 1977 je v Trstu umrlo 13 oseb.

UMRLI SO: 64-letni Antonio Luis, 61-letni Olivio Davanzo, 73-letni Pietro Furlan, 17-letni Marino Costanzo, 89-letna Giuseppina Poggi vd. Bisiani, 75-letna Elena Clobas por. Baiss, 92-letna Giovanna Rossi vd. Bertuzzi, 50-letna Antonia Giraldi, 44-letna Kathleen Cave, 63-letna Maria Kocijančič vd. Peterka, 71-letna Maria Vasilescu por. Zacchigna, 72-letna Maria Corso vd. Furlan, 79-letna Pierina Giaschi vd. Fonda.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Trg Garibaldi 5, Ul. Diaz 2, Ul. Soncini 179, Ul. Revoltella 41.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Trg S. Giovanni 5, Campo S. Giacomo 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Trg S. Giovanni 5, Campo S. Giacomo 1.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure: telef. št. 732-627.
V predpraznicnih in praznicnih dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma do 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovance INAM, INADEL, ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-114; Božje polje - Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

Prispevki

Namesto cvetja na grob drage Marije Kocijančič vd. Peterka daruje mala Tea in družina Volk 10.000 lir za poimenovanje šole v Ul. Donadoni.

V PRIREDBI POKRAJINSKE SEKCIJE VZPI - ANPI

Danes v Bazovici začetek drugega mednarodnega partizanskega tabora

Zvezo borcev NOV Jugoslavije bo zastopal Janko Rudolf, predsednik ZZB NOV Slovenije
Razstava odporniškega gibanja in delovanja TPPZ - Pester in zanimiv kulturni spored

Po desetih letih se bodo danes in jutri v Bazovici ponovno zbrali bivši partizani in aktivisti narodnoosvobodilnega boja in odporništva iz vseh naših zamejskih krajev, iz dežele in iz Italije, iz obmejnih krajev in drugod iz SR Slovenije in SFR Jugoslavije ter iz nekaterih drugih držav. Ta II. mednarodni partizanski tabor prireja tržaška pokrajinska sekcija Vsedržavnega združenja partizanov Italije VZPI - ANPI zato, da se na njem ponovno potrdi mednarodna protifašistična solidarnost in vztrajnost v boju vseh demokratičnih in antifašističnih sil za zmago svobode in demokracije po svetu, za socialne pravice delovnih ljudi in za bratstvo ter enakopravnost med narodi, posebej še za pravice slovenske narodnostne skupnosti v naši deželi.

V tem okviru daje poseben pomen tokratnemu partizanskemu taboru v Bazovici prisotnost vsedržavnega predsednika VZPI - ANPI posl. Arriga Boldrinija in pa predsednika Zveze združenj bivših borcev NOV Slovenije Janka Rudolfa, ki bo predstavljal ZZB Jugoslavije.

Partizanski tabor, ki mu bosta predsedovala Dušan Košuta in Arturo Calabria, se bo začel danes ob 16. uri, ko bodo v Bazoviškem domu odprli razstavo odporniškega gibanja in delovanja Tržaškega partizanskega pevskega zbora, ki so jo pripravili Marjan Spetič, Sergio Del Masso in Davorin Križmančič. Takoj zatem bodo odprli kioske in začel se bo koncert godbe na pihala «Natale Kolarič» od Koroščev, ki jo vodi Iliano Coretti. Ob 19. uri bo koncert moškega pevskega zbora «Vesna» iz Križa, ki bo pod taktirko Frančka Žerjava zapel več partizanskih pesmi. Ob isti uri bo štartala štafeta Zveze slovenskih športnih društev v Italiji ob spomenikih padlim na našem ozemlju. Sledil bo nastop pevskega zbora krožka Italcantieri iz Tržiča «Ermes Grion», ki ga vodi Aldo Policardi. Ob 21.30 pa bodo na obronkih od Milj do Nabrežine zagoreli kresovi v spomin na vse padle za svobodo. Današnji program pa se bo zaključil s plesom ob zvokih ansambla «The Lords».

V okviru tabora bo jutri kolesarska dirka veteranov za pokal «Lorenzi - Močilnik» s ciljem v Bazovici, ki jo prireja KK Adria. Ob 16. uri se bo pred bazoviškim spomenikom padlim borcem zaključila štafeta, kateri bo sledil kratek nagovor domačina Mira Presla. Sledil bo osrednji kulturni spored, na katerem bosta nastopila pihalni orkester iz Pirana in pa TPPZ, ki bo zapel nekaj pesmi mednarodnega partizanskega gibanja. Že omenjenemu shodu bo ponovno sledil kulturni program, na katerem bodo nastopili igralci RAI-TV, čilski pevec Edoardo Moralis, člani SSG Mira Sardočeva, Jožko Lukeš, Stane Raztresen in Stane Starešinič in pa TPPZ. Tudi jutri bo za ples igral ansambel «The Lords».

Jutrišnjo prireditev bo neposredno prenašala radijska postaja Trst A, snemali pa jo bosta tudi italijanska in slovenska televizija.

Prosvetno društvo Slovenec iz Boršta čestita in želi obilo sreče na novi življenjski poti svojemu predsedniku

MARJANU KOSMAČU
in njegovi izvoljenki
SONJI MAVER

OB PRISOTNOSTI ŠTEVILNIH PREDSTAVNIKOV OBLASTI

V Križu so včeraj uradno odprli 6. pokrajinsko vinsko razstavo

Pozdrav pokrajinskega odbornika za kmetijstvo L. Volka in predstavnika konzorcija pridelovalcev vin tržaške občine M. Košute - Danes okrogla miza, nastop folklorne skupine in nagrajevanje

Pokrajinske vinske razstave niso same sebi namen, kljub njihovi pomembnosti in dosedanjemu uspehu, ampak morajo postati izhodišče za odnose in pobude v prid krajevnega kmetijstva, dogovorjene in usklajene med pokrajinsko upravo, občinami, sindikalnimi in zadružnimi organizacijami in deželnimi strokovnimi službami.

To je glavna misel, s katero je pokrajinski odbornik za kmetijstvo Lucijan Volk odprl včeraj v Križu VI. pokrajinsko razstavo domačih vin, na kateri razstavlja 33 vinogradnikov 9 vzorcev terana, 16 belega in 11 črnega vina iz vseh šestih občin našega ozemlja.

Poudaril je prve resnejše napore nove pokrajinske uprave z vključitvijo posebnih postavk v proračunu za posega na področju kmetijstva in prve spodbudne stike s kmečkimi sindikati, zadrugami in javnimi ustanovami, ki obetajo, da bo le mogoče storiti korak naprej k večjemu upoštevanju te gospodarske panoge, ki je pomembna tudi zaradi družbene, etnične in ambientalne stvarnosti ,ki jo vključuje.

Uradni otvoritvi je kljub ne najboljšemu vremenu prisostvovalo lepo število razstavljalcev, kmetijskih strokovnjakov in predstavnikov javnih ustanov, katerim je izrekel pozdrav tudi predsednik kriškega Konzorcija pridelovalcev vin tržaške občine, ki je prevzel breme konkretnega organizacijskega dela, Miloš Košuta. Prisotni gostje, podpredsednik pokrajine Martone in odbornik Markovic, predsednik Kraške gorske skupnosti Budin, tržaški odbornik Fragiacomo, nabrežinski župan Albin Škerk in zgoniški župan Josip Guštin, predsednik zahodno-kraške konzulte Faggin, predstavnik Deželne ustanove za razvoj kmetijstva Primožič, predsednik Kmečke zveze Guštin, predsednik Kraškega zadružnega hleva Radovič, so se nato zadržali na domači zakuski z razstavljalci in strokovnjaki.

Z otvoritve pokrajinske vinske razstave: govori odbornik Lucijan Volk, ob njem pa novi predsednik konzorcija Miloš Košuta

Zvečer se je sestala ocenjevalna komisija, ki se je razdelila v tri skupine, ki so sestavile lestvico najboljših teranov, belih in črnih vin. Imena nagrajencev bodo sicer znana šele drevi, ko bo ob 20.30 po zaključku okrogle mize in folklornih nastopov podelitev nagrad. Te so pa znane in sicer bo prvouvrščeni vzorec terana prejel pokal deželnega odbora in hranilno knjižico (50.000 lir) openske posojilnice, drugi plaketo miljske občine in knjižico Tržaške kreditne banke (30.000 lir), tretji pa plaketo tržaške letoviščarske ustanove. Pri belih vinih bo prvo prejelo pokal tržaške občine in pokal Tržaške hranilnice, drugo pokal repentabrske občine in pokal banke Antoniana, tretje pa pokal zgoniške občine. Od črnih vin bo prvo dobilo pokal nabrežinske občine in pokal Banca del Friuli, drugo pokal dolinske občine in kolajno Banco di Roma, tretje pa pokal miljske letoviščarske ustanove. Vsi razstavljalci prejmejo spominsko kolajno

Okrožnica notranjega ministrstva

Odslej prošnje za potni list na navadnem papirju

Notranje ministrstvo je z okrožnico kvesturam pojasnilo, da je treba prošnje za potni list sestavili na navadnem in ne na kolkovanem papirju. Na kolkovanem papirju pa je treba priložiti vse ostale dokumente ali overovljene izjave, ki nadomeščajo te dokumente. Prav tako mora biti pristanek zakonca ali staršev sestavljen na kolkovanem papirju. Okrožnica vsebuje «pravilno interpretacijo» zakona o kolkih in o kolkovanih papirjih. Skratka, za izdajo potnega lista bomo odslej plačali 1.500 lir manj.

Obvestilo čitateljem

Čitatelje obveščamo, da bo razpis potovanja v Sovjetsko zvezo objavljen v naši jutrišnji številki.

VČERAJŠNJI DAN BOLJ JESENSKI KOT POLETNI

Burja povzročila precej škode našim kmetovalcem

Slabo vreme odgnalo tudi mnogo turistov

V času, ko bi se morali potiti od pasje vročine se sončiti na plažah ter se brezskrbno kopati v našem sicer ne najbolj čistem morju, nam je letošnje res muhasto vreme spet zagodlo. Burja, ki je že v sredo zvečer ohladila ozračje, je včeraj pihala kar ves dan brez prestanka. Najmočnejši so bili sunki burje dopoldne, ko so dosegli hitrost tudi nad 100 km na uro, nato pa je burja vztrajala pri hitrosti 75 do 80 km na uro.

Močna burja je seveda povzročila tudi nekaj škode, in to predvsem v turističnem sektorju in v kmetijstvu ter vinogradništvu.

Turiste, ki se med prehodom naših krajev v sončnih dneh radi ustavljajo za dan ali dva v privlačnih turističnih kotičkih naše obale, je včerajšnje slabo vreme odvrnilo od naših krajev, tako da se je število pričakovanih turistov nekoliko zmanjšalo. Turisti, med katerimi je največ Nemcev, Avstrijcev, Francozov in Nizozemcev, ki pa so se že prej ustavili ob naši obali, so izkoristili včerajšnji dan za ogled znamenitih točk na Krasu ali za sprehod po mestu. V Trstu so se seveda najdlje pomudili na Gradu sv. Justa, kjer so si med drugim tudi ogledali razstavo našega umetnika Lojzeta Spacala.

Burja je seveda povzročila tudi precej škode našim kmetom. Najbolj prizadeto je bilo območje dolinske občine v Bregu, ki je burji najbolj izpostavljeno. V vinogradih je zbila na tla precej zaroda, škodo pa je utrpelo tudi sadje, predvsem breskve in hruške. Manj škode je povzročila burja kmetom na Krasu. Tu se nad burjo najbolj hudujejo cvetličarji, saj jim je veter «omlel» in polomil mnogo cvetic, v prvi vrsti vrtnic in marjetic, poškodoval pa je tudi mnogo poganjkov

PD Valentin Vodnik iskreno čestita

DAMJANI OTA
in
ANNAROSI SLAVEC

ob uspešno opravljeni maturi

PD Rdeča zvezda izreka iskrene čestitke ob uspešno opravljeni maturi, obenem pa želi še veliko uspehov v nadaljnjem življenju, svojima pevkama in odborniku

MAGDI ŠKRK
NEVI REBULA
in
IGORJU CASTELLANIJU

PO STRAŠNI PROMETNI NESREČI PRI GRLJANU

Včeraj so pokopali še štiri žrtve

Predsednik bolnišniške ustanove odv. Morgera pohvalil osebje za požrtvovalno in nesebično delo

Včeraj so iz mrtvašnice glavne bolnišnice v Ul. Pietà spremili na zadnjo pot še štiri žrtve tragične prometne nesreče pri Grljanu. Ob 9.30 so prepeljali v Tržič krsto s posmrtnimi ostanki 62-letnega Olivia Davanza, ki so ga pokopali na tržiškem pokopališču. Ob 10.15 se je iz mrtvašnice razvil pogrebni sprevod 18-letnega Marina Costanza iz Melbourna; začasno so ga pokopali na pokopališču pri Sv. Ani v pričakovanju, da sorodniki uredijo vse formalnosti za prenos trupla v Avstralijo. Mladenič se je mudil v Trstu s starši na obisku pri sorodnikih; v nesreči sta bila oče in mati težko ranjena

Ob 10.30 so prepeljali v Nabrežino krsto s truplom 42-letne učiteljice na mednarodni šoli v Grljanu Kate Padbury; predsinočnjim je prispel v Trst njen oče Horace, ki je zaprosil, da bi jo, vsaj začasno, pokopali na nabrežinskem pokopališču, ker je Padburyjeva živela v Nabrežini. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudi, tako učencev grljanske šole z družinami kot tudi domačinov, ki so Padburyjevo zelo dobro poznali; pogreba se je udeležilo tudi več občinskih upraviteljev. Ob 13. uri pa je krenil žalni sprevod v Padovo, kjer bodo danes pokopali prof. Talbota, ki je bil predsednik maturitetne komisije na neki tržaški višji srednji šoli in se je z avtobusom vračal v Sesljan, kjer je živel v kampingu.

Danes bodo pokopali še tri žrtve ponedeljkove nesreče. Ob 10. uri bodo prepeljali sestri Marijo in Pietro Bone v Tržič; ženski sta sicer stanovali v Naselju S. Mauro pri Sesljanu, ju bodo na željo sorodnikov pokopali v Tržiču. Na sesljanskem pokopališču pa bodo pokopali 51-letno Antonio Giraldi; pogrebni sprevod bo krenil ob 10.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

V mrtvašnici bo tako ostalo le še truplo približno 60 let stare, še neidentificirane ženske. Tudi včeraj se je v mrtvašnici javilo nekaj oseb, ki pogrešajo sorodnice, a nihče ni prepoznal trupla ponesrečenke. Danes se bo predstavila neka ženska iz Gradeža, ki prav tako pogreša približno 60 let staro sorodnico, vendar je tudi tokrat le malo možnosti, kajti avtobus, ki je strmoglavil v brezno ni bil namenjen v Gradež.

Nadvse zadovoljive pa so vesti iz bolnišnice. Tudi včeraj se je izboljšalo zdravstveno stanje vseh ranjencev. Odpustili niso nikogar, pač pa so šoferja avtobusa Alviseja Benedettija prepeljali v videmsko bolnišnico.

Včeraj je predsednik tržaške bolnišniške ustanove odv. Morgera izrekel vsemu osebju ki je sodelovalo pri akciji za pomoč ranjencem v ponedeljkovi nesreči, pohvalo za izredno požrtvovalno in nesebično delo. V tiskovnem poročilu, ki ga je izdala uprava bolnišnice, so navedene nekatere nadvse zanimive podrobnosti o reševalni akciji. Telefonsko centralo v bolnišnici so o nesreči obvestili ob 13.35 in takoj so vzpostavili izredno stanje v oddelkih, v katere so sprejeli ranjence in sicer nevrokirurški oddelek, oddelek za oživljanje, oddelek za nujne posege, ortopedski oddelek, ortopedska klinika, kirurški oddelek in transfuzijski center. Ob 13.42 so z zasebnim vozilom pripeljali prvih 7 ranjencev, kasneje pa so z rešilnimi avti Rdečega križa in drugih ustanov prepeljali v bolnišnico še 27 ranjencev; zadnjega so sprejeli ob 15.15. V tem kratkem času so vse ranjence pregledali, jim obvezali rane in jih razmestili po oddelkih. Za nekatere so morali še prej odrediti dodatne specialistične in radiološke preglede, vsekakor pa so že v popoldanskih urah vse ranjence dokončno razmestili po oddelkih. V nekaterih primerih so nastale težave pri ugotavljanju istovetnosti, ker ranjenci niso imeli osebnih dokumentov, vendar so to pomanjkljivost premostili kasneje, pa izboljšanju zdravstvenega stanja. «V tej tragični okoliščini je vse osebje delalo izredno požrtvovalno in uprava bolnišnice je nad tem nadvse zadovoljna,» je še rečeno v poročilu bolnišniške uprave.

SPREHOD PO SLOVENSKIH KOLONIJAH

V Nabrežini preživljajo otroci počitnice veselo in sproščeno

Sedaj so v koloniji dečki, z drugim avgustom pa pridejo na vrsto deklice

Poletje je čas dopustov in počitka. Starejši gredo navadno čimdlje od doma, da pozabijo na vse tegobe in skrbi, ki jih pestijo med delovnim letom, otroci pa gredo navadno v kolonije, kjer se kopajo, sprehajajo, igrajo v družbi sovrstnikov. Na žalost niso kolonije več toliko obiskane kot nekoč, saj moderni komfort in roditeljeva skrb za sinčke in hčerkice ne dovoljujeta, da bi si otroci že v mladih letih osamosvojili in si znali pomagati kot pač znajo. Od tu maloštevilen vpis v otroške počitniške centre, ki jih je vedno manj. Danes delujejo pri nas tri poletne kolonije, in sicer v Nabrežini, Dragi in v Ovaru, večje število otrok pa gre tudi v Gorje in Savudrijo.

Prvo smo obiskali počitniško kolonijo v Nabrežini, kjer nas je sprejela upraviteljica, gospa Karmen Renko, ki nam je postregla tudi z nekaterimi podatki. V prvi izmeni so tokrat na vrsti dečki, 49 jih je, 17 iz Gorice ter 32 iz Trsta. Ker so starostne razlike precej velike, najmanjši ima štiri leta, najstarejši pa štirinajst, so otroke razdelili v tri čete, za katere skrbijo štiri prizadevne vzgojiteljice.

Že zgodaj zjutraj se otroci odpravijo na kopanje, kjer se nepopisno zabavajo in hladijo v sveži morski vodi. Kopališčnik Srečko je tudi tiste, ki niso znali plavati, naučil te spretnosti, tako da se sedaj lahko vsi zaženejo v valove sesljanskega zaliva. Po kopanju se otroci vrnejo v prostore kolonije, kjer si pri kosilu pridobijo novih moči, nato pa ležejo k popoldanskemu počitku. Sledijo sprehodi v bližnji gozdiček, ali na športno igrišče ali pa ostanejo doma, kjer se na dvorišču počitniškega doma podijo za žogo v prijubljeni igri med dvema ognjema. Če vreme nagaja, kot te dni, otroci ne držijo križem rok: igrajo se igrice, nazadnje pripravljajo lep in pester spored za tržaško radijsko postajo. Zapeli bodo nekaj veselih pesmic in zaigrali na flaute, pa prebrali kopico zabavnih spisov o življenju v koloniji.

Nasploh vlada v nabrežinski šoli, kjer je nameščen počitniški dom, pravo počitniško vzdušje, otroci skoraj z žalostjo pričakujejo 29. julij, ko bodo morali domov, saj so v koloniji preživeli nekaj res prijetnih in sproščenih uric.

S seje zgoniškega občinskega sveta

Na svoji četrtkovi seji je zgoniški občinski svet soglasno sprejel sklep, da si občina prevzame breme delnega kritja abonmajev za javnoprevozniške usluge, kot je bilo predhodno dogovorjeno na sestanku upraviteljev vseh šestih občin tržaške pokrajine. Abonmaje po znižani ceni (1.500 lir za eno progo in 2.500 lir za celotno omrežje) bodo po predstavitvi zadevne prošnje na občinsko tajništvo lahko uživali upokojenci s socialno, oziroma minimalno pokojnino INPS in pa vsi tisti občani, ki so že prej uživali posebne olajšave, vendar ne sme njihov letni dohodek presegati 1.420.000 lir.

V preostalih točkah dnevnega reda so določili višino krajevnega davka ILOR na 8,50 odst., odškodnina za vsak prevoženi kilometer znaša od 1. julija dalje 70 lir namesto prejšnjih 43 lir, 31-im višješolcem so dodelili študijska nakazila po 40 tisoč lir, v občinsko komisijo za seznam ljudskih sodnikov pa so imenovali svetovalca Orla in Rebulo.

—bs—

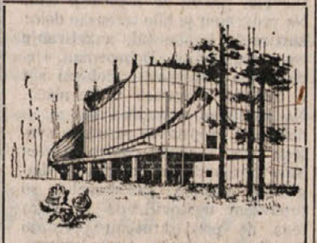

AVDITORIJ PORTOROŽ

POLETNE PRIREDITVE '77

Predstava ob 20.30 (sončna ura)

Danes, 23. julija

«Folklorni ansambel TANEC iz Skopja»

Vstopnice v prodaji pri blagajni Avditorija. Rezervacije tel. (066) 73571 in 73090.

Mali oglasi

URADNIKA SKLADIŠČNIKA z znanjem slovenščine sprejme v službo zastopnik CITROEN — Plahuta Gilberto. Ul. Brigata Casale 1. Javiti se osebno v uradnih urah.

SESTALO SE JE DEŽELNO TAJNIŠTVO SSK

Ogorčen protest zaradi zavrnitve samostojnega šolskega okraja

Kdaj bo pristojnost glede reševanja vprašanj slovenske narodnostne skupnosti prešla na deželo? - Skupen nastop pri predsedniku vlade Andreottiju - Solidarnost s števerjanskim županom Klanjščkom v sporu glede kopanja ilovice

V Jamljah se je 14. julija sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti ter pod predsedstvom dr. Andreja Bratuža obravnavalo nekatera aktualna vprašanja. Po izčrpnem poročilu deželnega tajnika dr. Draga Štoke se je razvila dolga in izčrpna diskusija. Stališča tajništva do posameznih vprašanj so člani tajništva strnili v tiskovnem poročilu, ki so nam ga posredovali včeraj in iz katerega povzemamo glavne točke. Glede skupnega nastopa vseh Slovencev pri predsedniku vlade Andreottiju je SSk mnenja, da bo akcija obrodila tudi uspeh v smeri celovite zaščite slovenske narodnostne skupnosti.

Na sestanku v Jamljah je deželno tajništvo precej pozornosti namenilo nedavnemu sestanku predstavnikov strank narodnih manjšin alpskega loka v Desenzanu, kjer je prišlo tudi do ustanovitve posebne federacije. V komite omenjene federacije so imenovali deželnega tajnika stranke ter obenem poskrbeli za ratifikacijo statuta. SSk je ugodno ocenila sporazum, ki so ga nedavno na vsedržavni ravni sklenile stranke ustavnega loka, kajti v sedanjih časih odpira nove možnosti. Z obžalovanjem pa je tajništvo SSk ugotovilo, «da se stranke ustavnega loka na vsedržavni ravni sploh niso dotaknile v svojih dolgotrajnih razgovorih vprašanja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji — vsaj iz tiskovnih poročil to ni razvidno — čeprav bi morala biti ta problematika predmet prenosa pristojnosti na avtonomno deželo F. KJ, za kar se Slovenci potegujemo že od ustanovitve dežele same».

SSk zato tudi poziva stranke ustavnega loka, da se čimprej soočajo s problematiko slovenske narodnostne skupnosti in vnesejo v doseženi sporazum klavzulo o celoviti zaščiti Slovencev v Italiji.

Z ogorčenjem je nato deželno tajništvo stranke obravnavalo zavrnitev s strani deželnega sveta zahteve po ustanovitvi samostojnega šolskega okraja, ki so jo podprle vse družbeno politične organizacije Slovencev in tudi napredne stranke. «Slovenska skupnost zahteva», je rečeno v tiskovnem poročilu, «da se čimprej popravi krivica, in poziva parlamentarce iz naše dežele, da v tem smislu vložijo zakonski predlog v parlamentu. Prav tako zahteva, da se vladne stranke na deželi soočijo s predlogom, ki ga je predčasno SSk vložila za slovenski samostojni šolski okraj». Tajništvo SSk je razpravljalo tudi o osnutku deželnega urbanističnega načrta ter v tej zvezi pozvalo slovenske organizacije in zasebnike naj čimprej, najkasneje pa v teku julija, vložijo pripombe na omenjeni osnutek. Svojega predstavnika v deželnem svetu pa je tajništvo pooblastilo, da v pristojni deželni komisiji zagovarja pripombe in kritike slovenskega prebivalstva na omenjeni deželni dokument.

V nadaljevanju seje so razpravljali tudi o ustanovitvi slovenskih televizijskih oddaj, kar naj bi izvedli prihodnje leto. S posebnim zadovoljstvom pa so člani tajništva zveli na znanje končno odobritev posebnega statuta za SSG v Trstu, za kar se je ta ustanova potegovala celih trinajst let. Na dnevnem redu seje pa je bila še razorava o sporu, ki je nastal v števerjanski občini zaradi kopanja ilovice na območju Prevala, kjer se skušala kršiti pristojnosti demokratično izvoljene občinske uprave. V tej zvezi je tajništvo izreklo vso podporo števerjanskemu županu pri njegovem prizadevanju v obrambi širših koristi skupnosti.

Deželno tajništvo je ob koncu seje ponovno ocenilo politični položaj na Goriškem ter se vnovič zavzelo za čimprejšnji razpis volitev, kajti «nezaslišano je, da bi komisarske uprave vodile pokrajinsko goriško upravo in razne občinske uprave praktično za eno leto».

Deželni odbornik Cocianni o konferenci za promet med Italijo in Jugoslavijo

V četrtek je deželni odbornik Cocianni posredoval operaterjem in predstavnikom prometne stroke rezultate nedavnega italijansko-jugoslovanskega zasedanja za promet, o katerem smo podrobneje poročali v nedeljski številki Primorskega dnevnika. Če sedaj povzamemo glavne zaključke zasedanja, ki je uredil medsebojne prometne odnose, lahko ugotovimo, da ni več potrebno posebno privoljenje jugoslovanskih oblasti za italijanske tovornjake do 60 stotov nosilnosti, Jugoslovani pa so dosegli, da bo italijanska stran plačevala cestnino za tranzitni tovorni promet (0,138 ND za kilometrsko tono).

Na srečanju z odbornikom Cociannijem so bili prisotni tudi predstavniki deželnega združenja zbornic za trgovino, industrijo, obrtništvo in kmetijstvo, združenja industrijcev, male in srednje industrije ter obrtniške organizacije. Odbornik Cocianni je načel tudi problem odnosov z Avstrijo, o čemer bodo razpravljali v avgustu na sestanku v Celovcu. Prav tako so sklenili, da je treba povečati nadzorstvo nad tujimi prevoznimi sredstvi, ki je bilo do sedaj pomanjkljivo.

V zaključku je odbornik Cocianni sporočil, da načrtujejo razširitev maloobmejnega tovornega pasu od dosedanjih 10 km na 20 km, ali pa na celotno ozemlje Furlanije - Julijske krajine in Slovenije.

KREGANJE V VRSTAH TRŽIŠKIH SOCIALDEMOKRATOV

SERGIO SEMOLA PODAL OSTAVKO S TAJNIŠKEGA MESTA IN VODSTVA

Težko je oceniti pomen in vzroke dogodka spričo zapletene vloge, ki so jo v zadnjih letih odigrali socialdemokrati - Na tajniškem mestu ga bo najbrž nadomestil Franco Esposito

Po daljšem političnem zatišju je včeraj prišla skoraj nepričakovano vest iz Tržiča o odstopu političnega tajnika socialdemokratske stranke Sergia Semole. Krajevnemu vodstvu stranke je predstavil ostavko z utemeljitvijo, da se ne strinja s politiko, ki jo v zadnjem času zastopa ta stranka.

O tem, da se v socialdemokratskem loncu nekaj kuha, so že krožile novice, vendar si nihče ni bil na jasnem, kaj se utegne iz tega izcimiti, spričo posebne vloge, ki jo je ta stranka odigrala v zadnjih letih. Trenutno je zato zelo težko oceniti pravi pomen dogodka, tudi zaradi «politične kariere» samega Semole. Leta 1975 se je predstavil na občinskih volitvah na listi PSI (tej stranki pripada tudi njegov oče, znani antifašist Vittorio Semola), kjer je bil nekaj časa tudi politični tajnik tržiške sekcije. Jeseni leta 1975 je podal ostavko, izstopil iz stranke ter se nekaj mesecev kasneje vpisal v vrste PSDI, kjer so mu omogočili hitro napredovanje, saj je že letos sprejel mesto političnega tajnika. Iz dobro obveščenih krogov smo izvedeli, da bo mesto političnega tajnika sprejel Franco Esposito, ki je to funkcijo pred leti že opravljal.

Kino

Gorica

VERDI 17.00—22.00 «La gang del Parigino». Alain Delon in Nicol Calfon. Barvni film.
CORSO Zaprto zaradi dopusta.
MODERNISSIMO zaprto zaradi dopusta.
CENTRALE zaprto zaradi dopusta.
VITTORIA zaprto zaradi dopusta

Tržič

PRINCIPE 18.00—22.00 «Lo spavaldo».
EXCELSIOR 18.00 — 22.00 «Cugino, cugina».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Hollywoodski frizer», ameriški film ob 18.00 in 20.30.
SVOBODA «Vojna sreča», ameriški film ob 18.30 in 20.30.
DESKLE «Goli v sedlu», ameriški film ob 20. uri.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo obvešča udeležence nedeljskega izleta na Južno Tirolsko, da bo avtobus odpeljal ob 5.30 s Travnika, ob 5.35 s Podgore, ob 5.40 iz Štandreža ter ob 5.50 iz Sovodenj. Priporočamo točnost.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Danes ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Al Redentore, Ul. Fratelli Roselli, tel. 72340.

SMERNICE ZA SKLADEN RAZVOJ PROMETA

Nujno sodelovanje vseh družbenih in gospodarskih sil v deželi

Potenciranje cestnega in železniškega omrežja v luči sodelovanja z Jugoslavijo Avstrijo in drugimi državami - Alitalia ne upošteva dovolj krajevnih potreb Skupaj z razvojem pristanišč je treba posodobiti tudi cestne povezave z Avstrijo

Naftna kriza je spravila v zagato vso prevozniško politiko v Italiji. Interesi velikih avtomobilskih podjetij so vodili to politiko k vedno večjemu potenciranju cestnega prometa, zanemarjali pa so sektorje prometa, ki sedaj doživljajo določeno krizo, predvsem pomorski in železniški promet. O konkurenci med avtocestami, o izigranih dražbah ali o milijardah, ki so bile slabo porabljene, smo že niškolikokrat pisali. Zato raje danes nekaj več o prometni zmedi v mestnih središčih ter o tem, kako bi se ji lahko izognili. S tem vprašanjem smo se začeli ukvarjati pozno, ko nam je začela teči voda v grlo. Takoj smo spoznali, da bo treba čimprej usposobiti mrežo javnih prevozov. Le tako se bomo lahko izognili prenasičenosti ulic in pomanjkanju parkirnih prostorov. Avtomobili pa so tudi eden glavnih vzrokov odtujevanja mestnega človeka iz okolja, saj postaja mesto s svojimi obsežnimi rekami avtomobilov vedno bolj odbijajoče. S hrupom in izpušnimi plini avtomobili prispevajo tudi velik delež k onesnaževanju okolja. Vseh teh vprašanj se ne moremo lotiti površno ali delno, ker bi to pomenilo njihovo kopičenje. S prenašanjem naprej in obteževanjem današnjega stanja bomo samo še povečali prometno zmedo, ki je sicer zavladala v vseh večjih centrih.

S takimi vprašanji se je nedavno ukvarjal tudi medkrajevni konzorcij za prevoze na posebni seji. Pred tem pa so se člani sestali s sindikalnimi, političnimi, socialnimi in drugimi silami iz goriške in tržaške pokrajine ter se seznanili z vsemi vprašanji, ki so povezani s prevozništvom. Vsi so se strinjali, da je treba dati večji poudarek infrastrukturam, če se hoče zagotoviti nemoten razvoj prevozništva. Med glavnimi objekti, ki bi morali biti čimprej zgrajeni, spadajo avtoporta v Štandrežu in pri Fernetičih, avtocesta Videm - Trbiž in potenciranje že obstoječih železniških prog predvsem v smeri proti Avstriji. Naša dežela zavzema vedno večjo vlogo v izmenjavi s tujino, kar zahteva tudi povečanje števila infrakstruktur in iskanje najustreznejših rešitev. S potenciranjem tržaškega in tržiškega pristanišča, katerih se poslužuje tudi Avstrija, je treba posodobiti tudi cestno omrežje, primarno vlogo pa bi morala odigrati železnica, saj je prevoz po železnici cenejši od prevoza po cestah. Velik pomen, ki ga ima naša dežela v stikih z Jugoslavijo in sploh z vsemi vzhodnimi državami, zahteva poglobljeno preučitev vseh možnosti razvoja prometa, da bi se izognili prevelikim neušečnostim, ki bi jih enostranski razvoj lahko povzročil. Celotna prometna ureditev pa mora biti v pravilnem razmerju z deželno ekonomijo in z njenimi smernicami razvoja. To zahteva od pristojnih organov, da upoštevajo koristi vseh zainteresiranih in da skušajo najti rešitve, ki bodo najmanj prizadele lokalno gospodarstvo. Primer Štandreža lahko postane nazoren primer zgrešenega načina ravnanja, ko so namerno hoteli odvzeti zemljo za tovorno postajališče prav slovenskim kmetom. Poleg tega se je s tem zadalo hud udarec goriškemu vrtnarstvu, torej goriškemu gospodarstvu, oziroma kmetijstvu. Absurd pa postane še večji, ko pomislimo, da bi se lahko temu izognili s premestitvijo lokacije avtoporta na opuščeno letališče. Nedavni srečanja med deželno komisijo za prevoze i predstavniki konzorcija četrtega prometnega območja, ki zajema goriško in tržaško pokrajino so prikazala pomen novega deželnega načrta za prevoze. Velik poudarek so tudi namenili pokrajinskim in občinskim prevoznim podjetjem, katerih glavna naloga je vspostavitev primernega omrežja osebnega prometa. Zaradi tega bi morala imeti javna podjetja priviligiran položaj, kar se večkrat ne dogaja.

Pri ureditvi železniškega prometa predstavlja glavno novost predstavitev načrta razkladišča v Červinjanu, kjer bo mogoče zaustaviti 30 vlakov s 3.000 železniškimi vozovi. Ta objekt bo prav gotovo prispeval k boljšemu poslovanju železnice. Pred kratkim so tudi odprli novo potniško progo iz Trsta preko Trbiža na Dunaj z odhod iz Trsta ob 0.50. V letošnjem prometu se je stanje v naši deželi poslabšalo zaradi ukrepa letalske družbe Alitalia - Ati, ki ne upošteva obmejne vloge naše dežele in je pred kratkim spremenila urnik poleta Ronke - Dunaj - Ronke in ga pomaknila v večerne ure. To onemogoča tistim, ki se poslužujejo te zveze, da bi nadaljevali vožnjo proti severnim in vzhodnim državam, kar je bil prej tudi glavni namen te letalske zveze. V težkem položaju pa je tudi pomorsko gospodarstvo, predvsem tržiška ladjedelnica.

Odpreti dodatno sekcijo otroškega vrtca v Štandrežu

Predsednik krajevne skupščine Štandrež Walter Reščič je poslal županu Pasqualu De Simoneju, načelnikom političnih skupin v goriškem občinskem svetu ter članom krajevne skupščine pismo, v katerem jih seznanja, da je odgovor, ki ga je odbornik Fantini dal svetovalcu Vladimiru Nanutu na seji občinskega sveta 18. julija glede otroškega vrtca neprimeren in da se izogiba bistvu vprašanja. Svetovalec Nanut je namreč vprašal, kako bo občinska uprava odpravila težave v otroškem vrtcu v Štandrežu, o katerem je Walter Reščič že pred dvema mesecema poročal županu.

V nadaljevanju svojega pisma Reščič opozarja župana na njegovo časopisno izjavo, v kateri je visoko ocenil vlogo in učinkovitost krajevnih svetov, medtem ko občinska uprava, upoštevajoč izjave odbornika za javno vzgojo, v času nekaj mesecev ni niti poskušala najti možnosti za odprtje nove sekcije v otroškem vrtcu v Štandrežu. Zaradi tega je po besedah predsednika krajevne skupščine v Štandrežu skrajni čas, de se vprašanje reši.

KLET PRIDELOVALCEV BRIŠKIH IN POSOŠKIH VIN

«Srečajmo se v kleti»

Krmin, 29. — 30. — 31. julija 1977

2. PRAZNIK ZADRUŽNIŠTVA

— pokušnja vin
— razstava zadružništva
— razstava kmetijskih strojev
— razstava tipičnih sirov
— razstava umetniške keramike
— razstava posaškega obrtništva
— kulturne in rekreacijske prireditve

PLES — SPECIALITETE NA ŽARU — PRIVLAČNOSTI

VPOGLED V GORIŠKO GOSPODARSTVO

Od zmeraj v Gorici trgovina pred industrijo in obrtjo

Razvoj te dejavnosti omogočila ugodna zemljepisna lega, na stičišču med gorami in Furlansko ravnino - Industrija tudi nekdaj v rokah tujerodcev - Razcvet ob odprti meji

Steber goriškega gospodarstva je že od nekdaj trgovina. Kaj je vplivalo na takšno usmeritev, je težko z gotovostjo reči. Zemljepisno zelo ugodna lega, na stičišču med gorami in Furlansko ravnino, na meji med slovenskim in romanskim ali italijanskim svetom. Prav naši sosedje pa so že po naravi obdarjeni z vsemi veščinami in triki, ki so večkrat potrebni za uspešno opravljanje trgovske dejavnosti.

O tem, da je vplivala na razcvet goriške trgovine po drugi svetovni vojni odprta meja z Jugoslavijo, ni in ne more biti nobenega dvoma. Čudno pri vsej stvari je le to, da smo se Goričani slovenske, furlanske, ali tudi italijanske narodnosti zmeraj težko ogrevali za kakšno drugo gospodarsko dejavnost, razen za trgovino. Če malce pobrskamo po zgodovini, bomo brškone odkrili vrsto zanimivih podatkov, ki našo oceno samo potrjujejo. Tako so industrijska podjetja, vse do druge sredine prejšnjega stoletja, ko se je začela tudi v naše kraje širiti industrializacija, bila pretežno v rokah tujerodcev, po večini Nemcev, Švicarjev in drugih. Iz tega lahko sklepamo, da imamo Goričani določen odpor do industrijske dejavnosti in se raje zato odločamo za druge panoge. Posebno pa nam je pri srcu gostinstvo, saj imamo v pokrajini kar 620 gostiln, barov in drugih «javnih lokalov», kakor je razvidno iz podatkov, ki so zbrani v priložnostni brošuri, ki jo je izdalo goriško združenje trgovcev, ob trideseti obletnici ustanovitve.

Kako razširjena je splošna trgovinska dejavnost v pokrajini, zgovorno priča že podatek da je imelo združenje ob koncu leta skoraj 4 tisoč članov (3.877), na samo goriško okrožje pa jih odpade preko 1500. Pri različnih trgovinskih dejavnostih zavzemajo prvo mesto, kakor smo že prej zapisali, gostinski obrati vseh vrst. Takoj za njimi so na vrsti trgovci živil, kruha in mleka. Teh je v celi pokrajini skoraj 400, v goriškem okraju pa nad 210, tretje mesto pripada trgovcem z oblačili, pa čeprav še toliko tarnajo o slabih časih. V pokrajini jih je skoraj 300, v goriškem področju pa 162. Ker so v združenju včlanjeni tudi trgovci na debelo, je vsekakor zanimiva primerjava, kakšno je stanje v tej skupini. Tudi tu so na vrhu lestvice trgovci z vinom, pivom in drugimi pijačami, sledijo jestvinarji, nato pa trgovci z zelenjavo.

Med številnimi trgovskimi obrati je nekaj takih s stoletno ali pa še daljšo tradicijo. Ob nedavni svečanosti se je zveza trgovcev spomnila vseh podjetij, ki so bila ustanovljena pred več kakor 50 leti.

Na Goriškem je najstarejša trgovina trafika v Žagraju, ki jo zdaj upravlja Assunta Furlan. Posluje neprekinjeno že od leta 1785. Ena najstarejših gostiln pa je v Bornjanu pri Krminu in jo zdaj upravlja Abramo Gon. Odprta je bila pred 177 leti. Tudi Slovenci se lahko pohvalimo z zelo starimi trgovskimi obrati. Gostilna Laurenčič v Štandrežu je bila odprta pred dobrimi 150 leti.

Veliko trgovskih obratov je začelo dejavnost v letih na prelomu stoletja in pred prvo svetovno vojno in imajo tako za sabo že 70 in več let neprekinjenega poslovanja. Med temi so tudi nekatera znana slovenska podjetja v Gorici: Koren (1890), urarna Šuligoj (1897), Katoliška knjigarna (1910), itd.

Zanimiv je podatek, da je pri goriškem združenju trgovcev še zmeraj včlanjenih 7 krošnjarjev!

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Od danes naprej je v Gorici dežurna lekarna Providenti, Travnik, tel. 2972.

PD «KRAS»
Dol - Poljane

vabi danes, v soboto, in nedeljo na tradicionalno

ŠAGRO

SOBOTA — ples
NEDELJA — ples

Vse dni ples z ansamblom Times z Opčin.

Deloval bo dobro založen bifé.

BENEŠKI DNEVNIK

Občinski svet v Grmeku zahteva uvedbo pouka slovenščine v šolah

Sprejete tri važne resolucije: osimski sporazum, stroški za urbanizacijo in deželni urbanistični načrt

V nedeljo, 10. julija, se je sestal občinski svet v Grmeku, katerega se je udeležilo 14 od 15 občinskih svetovalcev. Lahko trdimo, da ni bila še nobena seja občinskega sveta v zgodovini te občine tako važna in plodovita kakor zadnja, o kateri pišemo. V razpravi o važnih problemih občine in njenega prebivalstva je bilo precej govora o osimskih sporazumih, o deželnem urbanističnem načrtu ter o stroških, oziroma finančnih bremenih, ki jih nalaga urbanizacija. Občinski svet je izrazil zadovoljstvo, da je prišlo do osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, kateri bo reševal še odprta vprašanja med našima dvema sosednima državama. V zvezi s tem je občinski svet s 13 glasovi proti enemu vzdržanemu sprejel resolucijo, ki se glasi:

«Občinski svet želi izraziti zadovoljstvo vseh občanov za podpis osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Ta sporazum, ki se vključuje v novo vzdušje odnosov med dvema državama, predstavlja važen vzgled za pravilne odnose med sosednimi državami. S trinajstimi glasovi proti enemu vzdržanemu ugotavlja, da je morala v preteklosti prenašati naša dežela nepremostljive ovire za svoj socialni in ekonomski razvoj, katere so privedle do sedanjega nevzdržnega stanja degradacije, razvidne iz makroskopične emigracije ter nizkega nivoja družbenega življenja. Izraža željo, da parlament, kakor tudi deželni svet Furlanije - Julijske krajine, poskrbita tudi s posebnim zakonom za zaščito slovenske etnične skupnosti, za realizacijo vseh tistih ukrepov, ki jih predvideva osimski sporazum, da omogočijo pravilni socio-ekonomski razvoj naše dežele in še posebej naše občine. V tem kontekstu je tudi potrebno, da se doseže pravilna rešitev potrebe po pouku slovenskega jezika».

V občinskem svetu v Čedadu in v Špetru Slovenov je to tretja resolucija naših občinskih svetov z zahtevo po priznanju in ureditvi manjšinskega vprašanja v Beneški Sloveniji, ter raztegnitvi na naše ozemlje vseh ugodnosti, ki jih vsebuje osimski sporazum. Resolucija, ki jo je sprejel občinski svet v Grmeku, se nam zdi odločno bolj napredna in konkretna kot prejšnji dve, ker jasno zahteva tudi uvedbo pouka slovenskega jezika. Upamo, da bodo zgledu grmiške občine sledile tudi druge v naših dolinah. Kakor smo na začetku povedali, je občinski svet v Grmeku sprejel še drugi dve važni resoluciji. Resolucijo proti finančnim bremenom, ki jih predvideva urbanizacija se glasi:

«Občinski svet, upoštevajoč sedanjo urbanistično zakonodajo, ki predvideva kot osnovni element povračilo stroškov za urbanizacijo na osnovi parametrov, povzroča nadaljnje poslabšanje že obstoječe nerazvitosti grmiške občine. V resnici, zaradi realnosti, povezane z revno gospodarsko strukturo, in zaradi neadekvatnih urbanističnih inštrumentov, se sedanja gradbena proizvodnja omejuje samo na popravilo hiš. Ugotavlja, da se nahaja občina v tem primeru še bolj na robu in ne more dobiti sredstev, ki jih predvideva sedanja zakonodaja, za prevenstvena in sekundarna urbanistična dela. Izraža željo, da morajo biti finančna bremena za primarno in sekundarno urbanizacijo v popolno breme dežele in ne v breme prebivalstva občine ter izseljencev, ki se vračajo, da bi se rešili sedanje emigracije in one, ki bi se pojavila zaradi pomanjkanja primarne in sekundarne urbanizacije».

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Resolucija o deželnem urbanističnem načrtu, ki jo je občinski svet sprejel in za katero so glasovali vsi prisotni svetovalci pa je takole sestavljena:

«Občinski svet, po pregledu deželnega urbanističnega načrta (PURT), ki ga je pripravila dežela Furlanija - Julijska krajina, ugotavlja, da ta znatna vnema, posvečena v deželnem urbanističnem načrtu za ovrednotenje naravnih bogastev, predstavlja pozitivno dejstvo, upoštevajoč važnost, ki jo imajo v omikani in uravnovešeni teritorialni ureditvi, če postanejo pomemben urbanistični faktor, okoliši za ohranitev redke favne, ki ji grozi uničenje. Ugotavlja pa tudi, da se v deželnem urbanističnem načrtu ne posveča tolikšne pažnje ohranitvi etničnih skupin, ki so v resni nevarnosti, da bodo izginile, kakor npr. tista, ki živi v Julijskih predalpah (Beneška Slovenija). Temu okolišu pripada tudi občina Grmek. Izraža željo, da bi bila priznana Beneški Sloveniji v deželnem urbanističnem načrtu vloga, postavljena kot samostojna komprenzionalna realnost (povezana z gorskimi skupnostmi), opremljena s svojimi lastnimi in popolnimi številnimi strukturami, da bi se ovrednotila s takojšnjimi posegi za družbeno - gospodarski prerod».

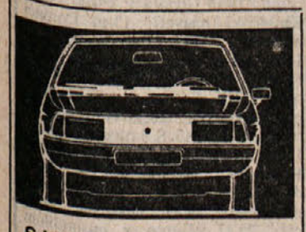

SIMCA
1000 — 3 verzije
1000 — Rally 1 Rally 2 | Nove verzije
1100 — 7 verzij
1100 — Kombi
1100 — Pol kamion

CHRYSLER
1307 — 2 verziji
1308 — GT
1609 — Novi model
2000 — Automatic

MATRA
Bagheera
Bagheera S

RAZPOLAGAMO Z VELIKO IZBIRO RABLJENIH AVTOMOBILOV

ZASTOPNIK G. DUPLICA
Drevored Ippodromo 2/2
TRST — Tel. 763487 - 763488

LETO DNI PO KATASTROFALNEM POTRESU

Pri obnovi Posočja uspešno sodelujejo mladinske brigade

Doslej 437 fantov in deklet iz vse Jugoslavije opravilo za 349 milijonov starih dinarjev del Sodeluje mladina iz vseh krajev Jugoslavije

Zvezna mladinska delovna akcija «Posočje 77» daje bogate sadove. Po podatkih štaba mladinskih delovnih brigad v Kobaridu je 437 fantov in deklet v dosedanjih dveh izmenah v 33.000 delovnih urah opravilo za 349 milijonov starih dinarjev raznih del. Brigade so skoraj že zaključile urejanje zunanjosti novega Breginja, končale elektrifikacijo znane partizanske vasi Gorenja Trebuša ter sklenile gradnjo, oziroma popravilo vodovodnega omrežja v vaseh Sužid, Ladra in Idrija pri Bači.

Sedaj je prišlo na delo v tolminsko občino nadaljnjih pet brigad v okviru tretje izmene te velike akcije. Gre za brigado iz Bosne, brigado Titovih štipendistov iz Črne gore, brigado «17. oktober» iz Murske Sobote, brigado «Dušana Kvedra - Tomaža» iz Ptuja ter za delovno brigado «Danile Kónavec», ki jo je organiziral Rdeči križ Slovenije.

Te brigade, ki jih sestavlja 262 mladeničev in deklet, bodo sodelovale zlasti pri gradnji, oziroma obnovi komunalnih objektov in naprav. Naj ob tem omenimo, da bo brigada Rdečega križa Slovenije začela graditi vodovoda v odročnih vaseh Foni in Čadrg. Socialne delavke iz te brigade pa bodo v odročnih vaseh uredile tudi nekaj začasnih otroških vrtcev. Stalne zavode za vzgojo in varstvo predšolskih otrok pa naj bi v teh naseljih dobili potem, ko bodo zanje zgradili potrebne stalne objekte, morda iz sestavljivih montažnih elementov.

Podatki o doslej opravljenih delih mladinskih brigad so seveda pomembni za tolminsko občino, ki sodi k manj razvitim v Sloveniji, razen tega pa so njene materialne vire in zmogljivosti znatno zmanjšali, oziroma prizadeli potresi v lanskem letu. Toda še važnejše je to, da delovne brigade v okviru zvezne mladinske delovne akcije «Posočje 77» zmerom znova izpričujejo solidarnost celotne jugoslovanske družbe s prebivalci potresnega območja.

V Ljubljani končujejo snemanje filma «To so gadje»

V njem igra eno pomembnejših vlog članica tržaškega gledališča Stanislava Boninsegna

Te dni so v ljubljanskih ateljejih «Viba filma» končali s snemanjem novega slovenskega celovečernega igranega filma «To so gadje» po scenariju in v režiji Jožeta Bevca. Bevcu je to prvi igrani film in posnel ga je po številnih kratkih filmih, za katere je prejel številne nagrade na domačih in tujih festivalih. To bo komedija iz vsakdanjega sodobnega življenja v Ljubljani, tematika torej, ki je tako zaželena. V filmu je 64 vlog — od Berta Sotlarja, ki je vdovec in se ubada z vprašanjem kako vzgojiti petero otrok, ki so polni vragolij, do Borisa Cavazze, ki se je tako priljubil gledalcem poleg drugega tudi z glavno vlogo v TV nadaljevanki «Poti in stranpoti», in številnih poznanih imen slovenskega filma. V pomembni vlogi nastopa tudi članica stalnega gledališča v Trstu Stanislava Bonisegna.

Sodelavci so bili poleg drugih: šef fotografije Ivan Marinček, scenograf inž. Niko Matul, kostumokrafka Alenka Bartl.

Premiera filma «To so gadje», ki je posnet v barvah, bo v jeseni.

Kader iz filma «To so gadje», na levi tržaška igralka Stanislava Boninsegna

NA MEDNARODNEM TABORU V DOBROVNIKU

Mladi raziskovalci osebno preverjali manjšinske razmere

Anketiranje na področju, kjer Madžari žive s Slovenci

Tudi letos je koordinacijski odbor «Gibanje znanost mladini» organiziral v Dobrovniku šesti mednarodni mladinski raziskovalni socialno-geografski tabor, ki ga je strokovno in tehnično pripravil inštitut za geografijo ljubljanske univerze. Tabora se je udeležilo 23 dijakov. Udeleženci so bili iz vse Slovenije, domačini, dijaki slovenske gimnazije v Celovcu in slovenskega znanstvenega liceja «France Prešeren» v Trstu.

Namen tabora je bilo proučevanje narodnostno mešanega področja tako s socialnega kakor z gospodarskega vidika. Dobrovnik je namreč večje nacionalno mešano središče, kjer živi madžarska narodnostna skupnost kot avtohtono prebivalstvo. Področje predstavlja zanimiv primer novega načina zaščite manjšine, ki se izraža tudi v dvojezičnem pouku, ko se mora večinski narod naučiti tudi manjšinskega jezika. Enakost obeh jezikov se izraža tudi v javnem življenju, ko vsi uradniki, ki so v neposrednem stiku s strankami, morajo obvladati tudi madžarščino.

Mladinski tabor se je začel 11. tega meseca s predavanjem dr. Vladimira Klemenčiča, ki je prikazal sedanji položaj tega središča lendavske občine. Sledilo je predavanje dr. Karla Šiškoviča s tržaškega Slovenskega raziskovalnega inštituta z naslovom «Politološki aspekti manjšine glede na narodnostno manjšino», v katerem je opisal sedanje stanje Slovencev v Italiji in pomen osimskega sporazuma za gospodarski razvoj manjšine. Za koroške Slovence je predaval Teodor Dolaj s slovenskega raziskovalnega inštituta v Celovcu. Prikazal je kritični položaj Koroščev in politični boj, ki ga vodijo Slovenci proti nemškemu nacionalizmu. V popoldanskih urah pa so si udeleženci tabora lahko ogledali Pomurje in značilnosti te obmejne slovenske pokrajine.

Z rednim delom so mladi raziskovalci pričeli že naslednji dan. Na programu je bilo terensko delo: kartiranje izrabe tal, anketiranje gospodinjstev v Dobrovniku, izpisovanje podatkov o delovni sili v tovarni «Planina» v Turnišču. Na zaključni prireditvi pa so udeleženci predstavili rezultate svojega dela, razložili pomen in vsebino narisanih zemljevidov in diagramov. Mladi raziskovalci so predvsem ugotovili, da se slika tega do pred kratkim pretežno kmečkega področja naglo spreminja in da se je število ljudi zaposlenih v primarnih dejavnostih, od leta 1953 do danes zmanjšalo na 43,5 odst., ker išče prebivalstvo zaposlitve v tovarnah, npr. v tovarni čevljev v Turnišču, v Lendavi in v drugih bolj industrializiranih središčih, ali pa odhaja na delo v tujino.

Razveseljiva je bila ugotovitev, da se je v zadnjih letih število zdomcev znatno zmanjšalo in to vzporedno z naraščanjem zaposlenih v sekundarnih in terciarnih dejavnostih.

Kot zaključek je predstavnik dobrovniške uprave prikazal možnosti, ki jih ima to središče, da se tudi gospodarsko razvije. Predvsem je Dobrovniku potrebna ustrezna industrija, ki naj bi zaposlila čim večje število prebivalstva in s tem omejila odhajanje v tujino. Važno vlogo naj bi imela tudi kmečka zadruga, ki je danes še premalo razvita in ne ohranja prebivalstva v agrarnih dejavnostih

L. R.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 23. JULIJA 1977

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

13.00 Music Amerika: Jazz koncert - DON CHERRY
13.30 DNEVNIK
18.15 *Pustolovščine Penelope Pitstop*
18.35 Izžrebanje loterije
18.40 Nabožna oddaja
18.50 Posebna oddaja iz parlamenta
19.20 *Nove Tarzanove pripode*
19.45 Almanah, Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 DOVE STA ZAZA'
Z današnjim četrtim nadaljevanjem se zaključi oddaja pod naslovom «Dove sta Zazà», v kateri je imela glavno besedo znana rimska popevkarica Gabriella Ferri. Poleg nje nastopajo trije znani italijanski komiki in sicer Pippo Franco, Enrico Montesano ter Pino Caruso. Skupno s Ferrijevo in drugimi ti trije komiki uprizorijo vrsto skečev ali pa nastopajo tudi sami, saj gre za tri preizkušene in veljavne odrske mojstre. Gabriella Ferri pa bo izvajala vrsto popevk.
21.50 Taormina: Izročitev nagrad «David di Donatello 1977» Ob koncu DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri
13.15 Supermix - glasbena oddaja
17.30 V evroviziji iz Londona: KONJSKE DIRKE
18.15 Alighiero Noschese predstavlja: DOPPIA COPPIA
19.20 Izžrebanje loterije
19.25 DNEVNIK 2 - Šport - Vremenske napovedi
19.45 DNEVNIK 2 - Odprti studio
20.40 EDVARD VII., WALEŠKI PRINC
Edvard ali kot mu tudi pravijo doma Bertie dobi končno dovoljenje od svojcev, da sme na pot. Ta odpravi se v Ameriko. Ta obisk je prvi obisk nekoga iz angleške kraljevske hiše, odkar se je Amerika ločila od svoje nekdanje matice — Velike Britanije. In čeprav je Bertie še mlad, je njegovo potovanje pravi pravcati triumf in ko se vrača iz ZDA proti domu, ga ameriška množica pred vkrcanjem manifestativno poziva, naj se čimprej vrne v ZDA, da ga izvolijo za predsednika. Ko pa se vrne na Angleško, naleti na vrsto problemov. Nikakor bi ne hoteli, da bi stopil v vojsko, pač pa začenjajo govoriti o njegovi poroki...
21.35 SUSPENSE, TV film
Režija Jack Clayton, v njem pa igrata Deborah Kerr in Peter Wyngarde.
Ob koncu: DNEVNIK 2 - Zadnje vesti

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

9.00 *Profesor Baltazar*, risanka
9.10 MODRI PLAŠČEK, serija
9.40 ČLOVEK IN ZEMLJA, serija
10.08 Lepe pozdrave iz Amerike
10.50 E. Muzii: IZVOR MAFIJE, nadaljevanka
15.00 SPITTAL: KAJAK NA DIVJIH VODAH - prenos
18.00 *Izvolite, kar naprej* - glasbena oddaja
18.50 Obzornik
19.06 NAŠI SORODNIKI, film
20.15 Risanka
20.30 DNEVNIK
20.50 Zunanjepolitični komentar
21.00 MOŽ IZ KENTUCKYJA film
Režija Burt Lancaster (l. 1955), v njem pa nastopajo: Burt Lancaster, Dianne Foster, Diana Lynn.
Mož iz Kentuckyja je prvi in zadnji film Burta Lancasterja, ki ga je sam zrežiral. Kritika filmu ni bila naklonjena in tudi to je verjetno Lancasterja odvrnilo od nadaljnjih režijskih prizadevanj. Film je western, in se dogaja leta 1828, ko so Američani osvajali Zahod. Tako se tudi Eli in njegov sin odpravita iz kentuckyjskih gozdov v Texas. Na poti so ju zadele preizkušnje kot se za western spodobi — torej mora Eli poprijeti za orožje. Ne manjka tudi deklet, ki se potegujejo za njegovo naklonjenost. Kdor ima rad westerne, ga verjetno ne bo zamudil.
21.40 625 — pregled sporeda
23.05 DNEVNIK
23.20 CESTA IN MI, ODDAJA O PROMETU
Uredništvo izobraževalnih oddaj je pripravilo niz barvnih oddaj o prometni vzgoji. Nocoj bo na vrsti posebna kratka oddaja z naslovom CESTA IN MI. Oddaje so zamišljene kot splet poletnih prometnih razgledniс: na Gorenjskem se bomo srečali z vzdrževalcem ceste, na Koprskem in Dolenjskem s prometnima inšpektorjema Tavčarjem in Grzetičem, na Višnjegorskem klancu z inšpektorjem Petkom in s Petrom Devcem, v Mokronogu pa s kmetom tam blizu Šentjurja. Vsak bo nekaj koristnega povedal. V skrbi za večjo varnost na cestah in s TV kamero bomo v barvah njihove pripovedi dokumentirali.
23.30 OMIŠ 77 - Festival dalmatinskih klap

Koper

19.30 SPITTAL: KAJAK, SVETOVNO PRVENSTVO
20.30 Otroški kotiček
21.15 DNEVNIK
21.35 *Temne in svetle strani Benetk*, dokumentarna oddaja
22.20 LEPOTICA RIM, film
Igrata Claudio Villa in Lorella De Luca. Režija Marino Girolami.

Zagreb

20.30 DNEVNIK
21.00 M. Kerstner: ANKETNI LIST
21.35 PIT KELLY BLUES, film
23.15 DNEVNIK
23.30 OMIŠ 77 - Festival dalmatinskih klap

ŠVICA

16.00 Kolesarstvo — TOUR DE FRANCE
19.30 *Skrivnostna vesoljska ladjica* - film
19.55 Napoved sporedov za sedem dni
20.30 DNEVNIK
20.45 Izžrebanje loterije
20.50 Nabožna oddaja
21.05 KRATKOČASJE, risanka
22.00 TO JE MOJ MOŽ, film
23.35 Kolesarstvo — TOUR DE FRANCE

TRST A

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.30, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro; 8.05, 9.05 Glasba in kramljanje; 9.30 Nekoč je bilo; 9.40 Koncert sredi jutra; 10.05, 11.35 Predpoldanski omnibus; 12.00 Glasba po željah; 13.15 Glasbeni almanah; 14.05 Tekmujte s Petrom; 15.35 Poslušajmo spet; 17.05 Iz Beethovnovih del; 18.05 «Med goriškimi begunci», radijska drama; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER

7.30, 8.30, 10.30, 12.30, 13.30, 14.30, 17.00, 17.30, 19.30, 21.30 Poročila; 8.00 Glasba za dobro jutro; 9.30 Plošče; 10.00 Z nami je...; 10.15 Glasbeni portret; 10.35 Koledarček; 10.45 Glasba in nasveti; 11.15 Festivalbar 77; 11.30 Lepo poletje; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Najlepše popevke tedna; 14.35 LP plošča tega tedna; 15.00 Glasbena oddaja; 15.15 Plošče; 15.30 Par besed; 15.45 Folk glasba; 16.00 Orkester lahke glasbe; 16.15 Popevke; 17.10 Poslušajmo jih skupaj; 17.40 Glasbeni notes; 18.00 Ob petih popoldne; 18.30 Primorski dnevnik; 19.00 Vročih sto kilovatov; 19.35 Zapojmo in zaigrajmo; 20.30 Glasbeni week-end; 23.00 Plesna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00, 21.00 Poročila; 6.00, 7.20 Glasbeno prebujanje; 8.40 Včeraj v parlamentu; 8.50 Peščena ura; 9.00 Vi in jaz; 10.30 Petindvajset in jih izkaže; 11.30 Radiografija neke osebnosti: Franco Franchi; 12.05 Drugi zvok; 13.30 Show down; 14.30 Glasbeni program; 15.05 Pogovori o energiji; 15.45 Zelena črta; 16.30 Konec tedna; 17.15 Izžrebanje loterije; 17.20 Zlata doba; 18.05 Radijska igra: «Plešava pevka»; 19.25 Večerni programi; 20.05 Popevke; 21.05 Pepelka, opera; 23.05 Lahko noč.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 16.00, 19.00, 20.00, 23.00 Poročila; 6.15 Danes za vas; 7.20 Rekreacija; 7.50 Dobro jutro, otroci!; 8.20 Na današnji dan; 8.30 Iz naših sporedov; 9.08 Glasbena matineja; 10.05 Pionirski tednik; 10.35 Mladina poje; 11.40 Turistični napotki; 12.03 Sedem dni na radiu; 13.10 Godala v ritmu; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Domači napevi; 14.20 Zabavna glasba; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Iz dela Glasbene mladine Slovenije; 15.25 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji, 16.30 Glasbeni intermezzo; 16.45 S knjižnega trga; 17.00 «Vrtiljak»; 18.00 Studio ob 17.00; 19.05 Gremo v kino; 19.45 Ansambel Weekend; 20.20 Zabavna glasba; 20.35 Lahko noč, otroci!; 20.45 Minute z ansamblom Ati Soss; 21.00 Sobotna glasbena panorama; 22.30 Oddaja za naše izseljence; 0.05 S pesmijo in plesom.

Še eno letalo z navpičnim vzletom

Angleški strokovnjak je baje s svojim načrtom rešil več vprašanj: navpičen vzlet, veliko brzino in majhno porabo goriva

LONDON — Kaj vse niso že preizkušali konstruktorji, da bi prišli do letala, ki bi imelo naslednji dve lastnosti: da bi se namreč moglo dvigniti navpično in da bi dosezalo veliko brzino. To se pravi, da bi letalo bilo nekakšen «hibrid» med helikopterjem in navadnim, seveda naglim letalom. Zelo verjetno je to uspelo nekemu angleškemu profesorju, kajti sicer bi ZDA ne dale na razpolago dva milijona in pol dolarjev, to se pravi 2 milijardi in 200 milijonov lir, da bi izpeljali v naravno velikost model letala «X - WING», kar bi po naše pomenilo «Krilo na X».

Načrte za novo letalo je izdelal britanski strokovnjak za aerodinamiko Ian Cheeseman, ki je načrt izdelal že pred kakimi desetimi leti. V bistvu gre za rotor s štirimi lopatami. Za načrt se je začela zanimati ameriška vojna mornarica, kajti rotor, o katerem je govor, ima določene prednosti pred rotorji helikopterjev, ker če ta motor s štirimi lopatami priključimo na trup lovskega letala, moremo dobiti letalo, ki bi ustrezalo v začetku omenjenim dvem zahtevam, da bi se namreč vzpenjalo vertikalno in bilo tako naglo kot so nagla moderna lovska letala.

Ko so se začeli za načrt zanimati strokovnjaki ameriške vojne mornarice, je zamisel sprejela tudi znana ameriška družba Lockheed, ki je idejo tudi začela izpeljavati, seveda pod nadzorstvom ameriške vojne mornarice ter za račun ameriške ustanove za raziskave DARPA. Seveda gre vse to na račun ameriške vojske, na račun Pentagona, pa čeprav Cheesemanovi načrti niso predvidevali letala, ki bi bilo v vojaški službi, pač pa je želel dati takšno letalo ameriškim poslovnim ljudem.

Prof. Cheeseman, ki poučuje na angleški univerzi Southampton, kjer se ukvarja «s tehniko helikopterske aeronavtike» pravi, da je zamisel sicer njegova, da pa zamisli ni izpeljal sam, pač pa mladi ameriški znanstvenik Robert Williams, ki je načrt obdelal kot diplomsko delo. Naj bo kakorkoli, kaže, da je zamisel originalna, da pa gre pravzaprav za nekakšno «Kolumbovo jajce». Lopate rotorja namreč služijo za nagel dvig letala, nato pa se «blokirajo» in služijo kot krila. V prvi fazi helikopter - letalo doseže brzino 400 km na uro, nato pa se približa zvočni brzini.

Kdor se ukvarja s tem vprašanjem, ve, da so tako Angleži kot Američani že izdelali letala z navpičnim vzletom, potemtakem bi nova podobna letala ne bila potrebna, le da bi jih morda nekoliko izpopolniti, toda znano je, da ta letala trošijo ogromno goriva, vtem ko bo novo letalo, o katerem je govor, porabilo kvečjemu eno tretjino goriva. In v tem je ena izmed prednosti novega letala.

Nagrada Bancarella

PONTREMOLI — *V nedeljo popoldne bodo na Trgu republike v Pontremoliju podelili 25. knjižno nagrado Bancarella, ki jo podelijo na osnovi glasovanja knjigarnarjev. Letos so knjigarnarji imeli na izbiro šest del, izmed katerih more vsakdo izbrati tisto, ki mu gre še najbolj v promet. Knjige, ki pridejo letos v poštev, so naslednje: William Goldman: «Il maratoneta». Knjigo je izdala založba Sonzogno. Luca Goldoni: «Di che ti mando io». Delo je izdala založba Mondadori. Vittorio Messori: «Ipotesi su Gesù», založila SEI. Mino Reitano: «Oh, Salvatore!». Knjigo je izdala založba Virgilio. Giorgio Saviane: «Eutanasia di un amore», založba Rizzoli. Irwin Shaw: «Lavoro di notte», založba Bompiani.*

V zvezi s tem bo v Pontremoliju več kulturnih prireditev.

ANTOLOŠKA IZDAJA «TRA PIETRE E MARE»

Čakavska poezija prevedena v reško italijansko narečje

Publikacijo je izdala reška založba EDIT - Knjiga obsega kakih 200 strani - Vsebuje kratek uvod, zastopana je čakavska poezija kakih 20 avtorjev

Preden se je pred približno 150 leti v srbohrvaščini uveljavila štokavščina, sta bili kajkavščina in čakavščina enakovredni, le da sta bili nekako krajevno omejeni, prva na področju Zagreba in Hrvatskega Zagorja, druga pa na hrvaško Istro, Kvarner in tisti del gornjega Jadrana, ki ga omejuje Velebit. V čakavščini so bila napisana tudi znana hrvaška literarna dela, nakar je čakavščina postala «dialekt», ki je v literarni uporabi šel v pozabo, dokler ga ni hrvatski pisatelj, pesnik in javni delavec Vladimir Nazor, ko je poučeval na koprskem slovenskem učiteljišču, začel ponovno uveljavljati.

In vendar je posebno v zadnjih časih postala čakavščina literarno zanimiva, podobno kot postaja čedalje bolj zanimiva kajkavščina, saj imamo že vrsto hrvaških literatov, ki se preizkušajo v kajkavščini, čakavščina pa zadobiva še širši obseg, še večjo vsemembnost v okviru čakovskega sabora, v okviru čakavskih publikacij. V čakavščini je že pred vojno izšlo nekaj publikacij, med katerimi je morda pravi biser zbirka poezij dr. Mija Mirkovića - Mate Balote «Dragi kamen». Po vojni pa je izšlo že veliko zbirk. Pred seboj pa imamo antološko zbirko čakavske lirike, ki zasluži posebno pozornost iz dveh razlogov. Na eni strani zato, ker imamo v eni sami publikaciji predstavljenih kakih dvajset čakavskih pesnikov. Še posebej pa zato, ker se ta čakavska poezija predstavlja tudi italijanskemu bralcu. Gre za antologijo čakavske poezije z naslovom «Tra pietre e mare», ki jo je pripravila lani reška založba EDIT.

Kot vidimo, gre za publikacijo, ki jo je izdala italijanska založba, pripravili pa so jo Giacomo Scotti, ki je z Vero Butković, Giovannijem Barbalichem in Ettorejem Mazzierijem pripravil prevode poezij, sodelovali pa so še dr. Vinko Antić, prof. Čabrajec, prof. Maria Iliasich, prof. Edoardo Marchig in prof. Maria Schiavato. Na skoraj 200 straneh imamo strnjeno jedro čakavske pesmi v izvirniku in v italijanskem prevodu. Glavne prevode je napravil Giacomo Scotti, s katerim so sodelovali, kot smo že povedali, poznavalci čakavske literature, čakavskega izrazoslovja in, če hočemo, dialekta, pa tudi odlični poznavalci italijanščine in reškega italijanskega narečja. Publikacija je izšla ob 25-letnici ustanovitve reške založbe EDIT in je založbi prav gotovo v čast, saj posreduje italijanskemu bralcu del čakavske literature, del onega velikega bogastva, ki šteje med svoje ustvarjalce samega Nazorja, dr. Mijo Mirkovića, dr. Draga Gervaisa, Zvaneta Črnjo in številne druge literarne ustvarjalce.

Rekli smo, da je nanizanih v publikaciji kakih dvajset imen čakavskih pesnikov. Ob koncu publikacije je zato dvajset kratkih življenjepisov začenši z Dvorničičem iz Vrbnika na otoku Krku, ki je umrl pred petnajstimi leti in ki se je kot odvetnik ob prostem času posvečal čakavski poeziji in spada med najstarejše tovrstne avtorje. Prve njegove poezije so izšle že 1907. Nano Švedrin, ki je pravzaprav psevdonim dr. Marjana Derenčina, je tudi navzoč s svojimi čakavskimi poezijami, pa čeprav se je s tem slovstvom začel ukvarjati razmeroma pozno. Sušačan Zvonimir Turina - Zvončić prav tako spada v staro generacijo in je prve svoje čakavske poezije objavljal že 1916. leta. Niko Pinčić je kot samouk napisal veliko čakavskih poezij, v katerih je opeval prirodno lepoto a tudi zgodovinske posebnosti, ki so jih zbrali v čakavsko zbirko «Istarske pjesme» in «Sunčani otoci Kvarnera». Ivo Žic - Klačić se je rodil na Krku v mestecu Punat, umrl pa je pred tremi leti na Reki. Bil je učitelj in borec. Izdal je zbirki pesmi «Naše ostrvo peva» ter «More, kamik i srce». Drago Gervais je Opatijčan, pred dvajsetimi leti se je ponesrečil v Sežani, kjer so se zbrali bivši člani tržaškega «Balkana». Izdal je že pred vojno zbirko čakavskih poezij. Spada med najbolj pomembne čakavske pesnike, pa čeprav je ostal v glavnem pri liriki in je bil manj angažiran, posebno če bi ga primerjali z dr. Mijom Mirkovičem, katerega večina čakavske poezije je bila družbeno in nacionalno močno zavzeta.

Njegov rojak je Zoran Kompanjet, ki se je rodil v Opatiji 1919. leta in živi v Opatiji. Spada med zelo plodne čakavske pesnike in je doslej izdal več zbirk, hkrati pa prevaja tudi italijansko slovstvo v hrvaščino. Iz sicer bogatega «opusa» Ivana Bostjančića - Bošteta sta objavljena v zbirki samo dve pesmi in njuna prevoda, vendar sta bili izbrani zares odlični poeziji «Koraki delavci» in «Pismo male Marije» v kateri Bošten v verzih sporoča iz Beograda, kjer je tedaj živel, svojemu dekletu v Istro, da ga še dolgo ne bo, morda celo nikoli, ker mu fašizem preprečuje vrnitev domov. Ivan Bostjančić, ki se je sicer rodil v Clevelandu, a se je s starši vrnil najprej v Istro, nato je moral v emigracijo v Jugoslavijo, je tik pred izbruhom druge svetovne vojne izdal z Zvanetom Črnjo zbirko poezij «Istrijanska zemlja». Danes spet živi v ZDA.

Navedli smo le nekatera imena, predvsem tista, ki jih bolje poznamo, s čimer pa bi ne hoteli delati krivice drugim, kajti vsa zbirka je tako bogata, čeprav se ne bomo spuščali v temeljitejšo oceno italijanskega prevoda, menimo, da so se dela lotili ljudje, ki se na slovstvo spoznajo.

Zbirka, o kateri je govor, je sicer na videz skromna, je pa po vsebini bogata. Uvod s kratko zgodovino čakavščine je prispeval sam Giacomo Scotti, ki v uvodu tudi pravi, kako je bilo s prevodi. Ko so se lotevali zahtevnega načrta, so se spraševali, ali naj čakavske poezije prevedejo v reško italijansko narečje ali pa v pravo italijanščino, to se pravi v tako imenovao čisto ali slovnično italijanščino. In ker bi sicer vedno bolj vesela, včasih tudi hudomušna čakavska poezija izgubila na svojem značaju, če bi jo prelivali v čisto italijanščino, so se opredelili raje za prevod v narečje, vendar pa to le tam, kjer je to bilo možno, kjer je uspelo. Nekatere poezije pa so prevedene kar v italijanščino. Tako za prve, kot za druge bi mogli reči, da so dobre, čeprav se nam včasih zdi, da so narečne boljše. In teh je tudi največ. Tu ni mišljena strokovna ocena prevodov in knjige, pač pa smo hoteli nanjo le opozoriti in prikazati nekatere njene značilnosti, ki so vsekakor pozitivne.

Fre

PO ZASLUGI DRŽAVNE ZALOŽBE

Izšli sta dve knjigi Dragotina Ketteja

Zbrano delo Dragotina Ketteja je v dveh knjigah izšlo v zbirki Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev pri Državni založbi Slovenije že pred več leti Uredil ga je France Koblar. Knjigi sta očitno že pošli, zlasti ob lanskoletni stoti obletnici pesnikovega rojstva. Zato je Državna založba poskrbela za novo izdajo, ki je zdaj izšla v nespremenjeni obliki. Na to dejstvo opozarjamo vse prijatelje domače literature, ki morda ob prvi izdaji niso prišli do teh knjig ali so izdajo kakorkoli prezrli. Zdaj imajo možnost knjigo dobiti, zlasti ker je prva izdaja docela enaka sedanji in tako nikakor ne bodo kakorkoli prikrajšani.

Prva knjiga Kettejevega zbranega dela prinaša najprej Kettejeve pesmi in pesmi ter prozo namenjeno otrokom. Druga knjiga prinaša črtice in pisma ter razne prevode, variante in zapiske v dodatku. Urednikove so obširne opombe v obeh knjigah, te pa dajejo celotni izdaji pravi značaj in pomen.

IZDALA MLADINSKA KNJIGA

Korziške pravljice «Mezinčica»

V zbirki Zlata ptica, ki prinaša najlepše pravljice in pripovedke iz svetovne književnosti je pri Mladinski knjigi izšla nova knjiga. Gre za zbirko korziških pravljic, ki jih slovenska založba posreduje v izdaji Frédérica Ortolija in s predgovorom istega, po francoski izdaji iz lanskega leta.

V izdaji, ki sta jo pripravila Maja Žaucer kot prevajalka in Kostja Gatnik kot avtor opreme in ilustracij. Knjiga je razdeljena na pravljice in pripovedke Med pravljicami so najprej prave pravljice nato pravljice za smeh. Pripovedke pa pripovedujejo o vilah, o svetnikih, o hudiču in duhovnih ali o različni tematiki Potem je knjika tudi razdeljena.

Knjiga ima tudi uvodno besedo, ki predstavlja bralcu skalnati otok Sredozemlja, na katerem žive preprosti ljudje, ki so se vedno borili za pravico in svobodo, dokler niso podlegli v borbi s Francozi, da so sedaj v sestavu francoske republike.

Pa še o naslovu: Mezinčica je ena izmed pravljic, ki pripoveduje o deklici, majhni kot mezinec, ki jo je mati hotela utopiti, pa jo je potem rešil kraljevič in je kasneje postala njegova prava žena v polni velikosti. Sl. Ru.

Prepad med revnimi in bogatimi se še veča

ŽENEVA — Prepad med bogatim in nerazvitim torej siromašnim svetom oziroma svetom v razvoju, se še veča. Skupni dolg tako imenovanega tretjega sveta oziroma sveta v razvoju je konec lanskega leta znašal že 240 milijard dolarjev. Seveda ne smemo sem, med zadolžene dežele tretjega sveta, prišteti tistih dežel tretjega sveta ki izvažajo petrolej, saj je znano, da država izvoznicam petroleja «črno zlato» prinaša na leto od 60 do 70 milijard dolarjev.

Gornji podatki so prišli na dan pred dnevi, objavili so jih funkcionarji CNUCED, to se pravi tistega organizma Združenih narodov, ki skrbi za ekonomski razvoj v svetu.

Podatki pa so konkretni podatki svetovne banke ter banke za mednarodne finančne odnose. In ti podatki govore, da se v tretjem svetu naglo večajo dolgovi zasebnega značaja, kajti leta 1970 je odpadlo na zaseben dolg 8 odstotkov vseh dolgov, pet let pozneje pa se je ta dolg dvignil na 22 odstotkov. Bančni krediti v teh deželah so se v samih dveh letih, in sicer od začetka 1975 do konca 1976 dvignili s 57 na 75 milijard. Razmere so še najhujše v najmanj razvitem svetu, v deželah z letnim dohodkom od 300 do 800 dolarjev na prebivalca, na katere odpade kar 30 odstotkov vseh teh dolgov, to se pravi nič manj kot 80 milijard dolarjev.

Na Vojsko se vrača življenje

Vojsko je prijeten kraj za oddih, leži na 1087 metrih nadmorske višine in je 12 kilometrov oddaljen od Idrije, s katero ima tudi avtobusno zvezo. Poleg planinskega doma Rudar, lovske koče in privatnega gostišča, je za od mestnega hrupa v mir in samoto bežečega človeka, na voljo ogled spomenikov iz NOB, kateri opozarjajo na herojske dni krajanov Vojskega.

V bližini Vojskega je partizansko grobišče na Vojščici, partizanska bolnišnica Pavla in partizanska tiskarna Slovenija, v kateri so v letu 1944 in 1945 tiskali Partizanski dnevnik, edini partizanski dnevnik v okupirani Evropi. Prijeten je tudi izlet na 1144 metrov visoki Hudournik, s katerega je lep razgled.

Letos se v kraj, ki je bil med NOB pomembno oporišče partizanstva na Primorskem in smo nanj le prevečkrat pozabljali, zopet vrača življenje. Večletne želje po novi trgovini, sedanja je v zelo slabem stanju, so se pričele uresničevati. Mercator iz Idrije se je odločil za gradnjo nove trgovine, ki bo imela tudi turistične sobe z 20 ležišči in okrepčevalnico. V kolikor bodo pravočasno zagotovljena sredstva, bo objekt že letos pod streho. Gradbeno podjetje Zidgrad iz Idrije, ki izvaja dela, je že postavilo temelje in novogradnja daje novega elana krajanom Vojskega, ki si v prihodnosti žele tudi boljše cestne povezave z dolino, posebno pa v zimskem času, ko cestišče ni vedno spluženo.

V preteklih letih je Soško gozdno gospodarstvo razširilo na kritičnih mestih makadamsko cestišče, ki povezuje vojskarsko planoto z Idrijo, vendar pa so krajani mnenja, da bi jim družba v zameno za stotisoče kubičnih metrov odvoženega lesa lahko asfaltirala 12 kilometrov ceste, ki vodi v dolino.

Tako bi marskateri turist rajši zavil na njihovo planoto, ki je še nedotaknjena in nudi človeku pravo kmečko domačnost in preprostost. Z boljšo cesto pa bi se na planoto vrnili tudi mladi, ki so pred leti dali slovo kraju in se napotili v boljše življenje v dolino in po širnem svetu.

SILVO KOVAČ

Gostišče «Rudar» v Vojskem

Horoskop

OVEN (od 21.3 do 20.4.) Ugoden dan za intelektualne dejavnosti, načrtovanja in potovanja. Srčne zadeve bodo danes na prvem mestu.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Odločite se za ponudbo, ki vam zagotavlja najboljše pogoje. Kratkotrajen spopad s prijatelji.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Ne vztrajajte na nekem napačnem stališču. V čustvenem odnosu upoštevajte nekatere bistvene malenkosti.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Spopadli se boste z zelo močnim nasprotnikom. Moralno pomoč, ki jo potrebujete, boste našli v družini.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vsa protislovja se bodo rešila na najbolj enostaven način. Prejeli boste veselo novico.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Tuje kritike vas ne bodo prizadele. Bodite povsod zelo previdni. Bolj optimizma.

TEHTNIČA (od 23.9. do 23.10.) Prišlo bo do nekaterih zelo koristnih in obetajočih srečanj. Vse se vam bo zdelo zelo minljivo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 21. 11.) Zagotovljen vam je uspeh, če boste znali izkoristiti vse delovne zmogljivosti. Potovanje.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Postavite se po robu spletkarjenjem in delajte bolje kot do sedaj. Ne vdajte se pesimizmu.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Nekdo bo zelo spodbudno vplival na vas. Družinsko vzdušje bo odlično.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Danes ne bo ugoden dan za uveljavitev vaših interesov. Ogibajte se vseh razgovorov.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Močno se boste kesali v zvezi z neko na lahko dano obljubo. Odpravite vsa odvečna tekmovanja.

„Prepir v družini“

Oster besedni dvoboj med Sadatom in egiptovsko levico - Očitki in neenakopraven dialog - Novi poudarki Kaira

OD DOPISNIKA OSLOBODJENJA POSEBEJ ZA DELO

KAIRO, 18. julija — Egipčani, ki so gledali televizijski prenos seje centralnega komiteja arabske socialistične unije, so prvič neposredno poslušali precej ostri verbalni dialog med predsednikom Sadatom in njegovimi levičarsko-naserističnimi oponenti. Seja centralnega komiteja je bila v nekem smislu uvod v proslavo srebrnega jubileja julijske revolucije 1952.

Predsednik Sadat je v dolgem govoru ali pogovoru s člani novega CK podal zgodovinski presek egiptovskih dogajanj v zadnjih treh desetletjih in ker čuti nova gibanja v egiptovski družbi, zlasti pa kočljivost sedanjega trenutka, si je prizadeval dati seji »družinski ton« ter vse morebitne razprtije zožiti v »družinske okvire« in ustvariti »družinsko ozračje«, v katerem je najlaže doseči »osvoboditev in obnovo«.

Toda ko se je vzdignil nad sedanje politične stranke in odrekel »tako skrajni desnici kot skrajni levici pravico, da bi vsiljevali svoje mnenje ljudstvu«, je večji del govora posvetil ostri kritiki levice in naseristov. Obtožil jih je skorajda vseh težav, s katerimi se srečuje Egipt, sovražnega ravnanja do njega, »pajdašenja« s tujimi silami, izdaje interesov države, izzivanja januarskih nemirov itd.

Tako je pravzaprav ponovil obtožbe, ki jih je bilo slišati že večkrat. Novo je bilo samo to, da je bilo mogoče tokrat kar sproti spremljati tudi reakcije nanje. Najprej je poslanec levice Kabari Abdula poskušal odgovoriti na nekatere predsednikove pripombe, vendar se je precej zapletel, tako da mu je predsednik na koncu rekel: »Bravo, sinko!«

Kmalu nato je predsedniku segel v besedo mlajši naserist Kamal Ahmed in v dolgem žolčnem napadu, ki so ga nekateri poskušali utišati, tako da je moral posredovati sam Sadat, načel nekaj zelo kočljivih vprašanj, ki so po mnenju mnogih poznavalcev poglavitne dileme današnjega Egipta.

Kamal Ahmed je dejal, da je bil star 11 let, ko je prišlo do julijske revolucije. Zanjo je slišal po radiju, po katerem je sporočilo prebral ravno Anvar el Sadat. Nato je izrazil mnenje, da obstaja razlika med programom julijske revolucije in načinom, kako ta program danes uresničujejo. Kritiziral je politiko »odprtih vrat« in dejal, da ta politika ni pripeljala k povečanju proizvodnje in zaposlovanja, da ne koristi delavcem in kmetom, temveč samo širi potrošniško psihologijo in ustvarja nove sile, ki neposredno grozijo širokim množicam. Govoril je o novih pritiskih na Egipt, o naglem povečanju zahodnega vpliva, ki nadomešča prejšnji vpliv vzhoda, o oktobrski vojni in »živem pesku«, v katerega jih je zakopal Henry Kissinger, o nenehnih napadih javnih občil na Gamala Abdela Naserja in julijsko revolucijo ter o hvalnici na račun vsega tistega, kar se je zgodilo po »korektivni revoluciji« z dne 15. maja 1971. Na neposredno Sadatovo vprašanje, kaj misli o januarskih dogodkih, pa je Kamal Ahmed dejal, da so ti dogodki na začetku pomenili spontano ljudsko vstajo, izraz nezadovoljstva z obstoječim stanjem, toda v kasnejši fazi so jih izkoristili razni »falotje« in destruktivni elementi, katerih izvor ga v tem trenutku ne zanima.

Sadat je v odgovoru navedel vrsto nasprotnih argumentov (uvedbo socialnega zavarovanja, povečanje plač, črtanje davkov revnim kmetom, odprtje Sueškega prekopa, vrnitev sinajskih naftnih polj Egiptu, ustvarjanje demokratičnega ozračja — »Levičarji imajo priložnost samo z menoj, čeprav me stalno napadajo« — »Jaz nisem proti marksizmu in naserizmu, temveč proti tistim, ki se skrivajo pod krinko marksizma in naserizma« — itd.), vendar je v gledalcu ostal vtis, da bistva problema nista načela.

O zunanji politiki je Sadat govoril zelo malo, toda dve stvari sta vredni pozornosti. Fahmijev zadnji obisk v Moskvi se je izjalovil, kajti Rusi ponovno vztrajajo pri političnem sporazumu z Egiptom, hkrati pa nočejo pomagati v dveh ključnih stvareh: dobavljanju orožja in odplačevanju dolgov (Saudska Arabija, je ob tem razglasil Sadat, je že sprejela obveznost, da bo financirala egiptovske vojaške nabave v naslednjih petih letih). Kar zadeva Bližnji vzhod, pa je Sadat dejal (očitno je imel v mislih srečanje Carter—Begin): »Vsem mora biti jasno, da smo pripravljeni podpisati stalen in pravičen mir, kar politično in pravno pomeni, da smo pripravljeni končati politično in pravno vojno stanje. To prav tako pomeni, da bi Izraelu prvič v zgodovini priznali pravico do zakonitega obstoja znotraj njegovih meja. Takšen pozitiven premik na poti k resničnemu miru bi končno pripeljal k jasnemu rezultatu: Izrael bi postal — če bi spoštoval mednarodno legitimnost — ena od bližnjevzhodnih držav in bi živel v miru.«

To je gotovo doslej najpreciznejši izraz pripravljenosti Arabcev, da sprejmejo Izrael, seveda s pogojem, da se Izraelci umaknejo z zasedenih arabskih ozemelj. Značilno je, da je Sadat prvič uporabil izraz »končati politično in pravno vojno stanje« in da v tem splošnem stališču ni omenil kočljivega vprašanja bodoče palestinske države. Njegov cilj je očitno bil, da bi Beginu otežil obrambo trdovratnih ekspanzionističnih pozicij in omogočil Carterju, da bi njegovi argumenti zazveneli prepričljiveje ne samo Beginu, temveč tudi proizraelsko razpoloženemu kongresu.

RIZO MEHINAGIĆ

SPET RAZSVETLJEN — Tema je v New Yorku odkrila veliko umazanije.
Foto: arhiv Dela

ATOMSKI VEK Z NAPAKO

Ameriški standard in elektrika

Po temi v New Yorku so nasprotniki gradnje jedrskih elektrarn postali dovzetnejši — Odkod ob tem mrku toliko surovosti, ko pred dvanajstimi leti ni bilo nasilja - Žrtve v dobi potrošništva

NEW YORK, julija — Maksim Gorki je človeškim nravem našel nenavadne prispodobe. Tako je menil, da se ti kaj lepšega, kot če ti kdo reče Don Kihot, ne more zgoditi. Malomeščanstvo je primerjal s človekom, ki se je povzpel na vrh čudovitih planin; ko se je spotaknil ob kamen, je preklel vso naravo in tako v trenutku prizadejal večni lepoti bolečino, ki pa je k sreči minljiva.

Podobno je z ljudmi, ki so morali prebiti noč v popolnoma temnem New Yorku: »Zdaj bodo menda nehali razpravljati o atomskih centralah in jih že enkrat začeli graditi, pravijo. »K vragu z borci proti onesnaževanju okolja, vidite, kaj se je zgodilo, dvajset ur je že, odkar so nam vzeli tok in mesto še zmerom ni zaživelo normalno.«

Sla po zaslužku, najosnovnejše človeške potrebe, atomska žarčenja, nič od tega zdaj, ko so nehale delati klimatske naprave, telefoni, televizija, dvigala, ni več pomembno. Zdaj se je svet spremenil v krdelo, ki ropa, pa ne samo trgovine s televizorji in avtomobili, tudi krojaške delavnice.

Meščani, ki bi radi novo atomsko centralo, so divji. Zadeli so jih naravnost v najobčutljivejšo točko in občutek je sila neprijeten. Zadeli so jih na razvajenost, ki se sicer imenuje standard oziroma način življenja. Prepričanje, da je elektrika takorekoč od boga dana, in to enkrat za vselej se je omajalo. Zato ta »kratek« stik mnogi imenujejo tudi konec sveta, svet je treba ohraniti za vsako ceno, ne ozirajoč se na razmišljujoče intelektualce in one, ki jih moti zastrupljevanje okolja.

Čas miru? Nikomur več ne pride na misel, da so mesto napadli Rusi, Kitajci ali — nikar se ne smejte — Vietnamci. Mir je dokazana stvar. Imamo dokumente, vse podpisano. Če prenehajo delati klimatske naprave, če nenadoma ugasnejo luči, vsakdo ve, da je zatajil električni sistem družbe Edison. Nihče drug ni kriv. Ni vzroka, da si ljudje ne bi dali duška, da ne bi zadovoljili svojih strasti.

In med temi strastmi je prav na dnu družbene lestvice preziranje tuje lastnine.

Resnica je čudna in izzvala bo polemike, ki ne bodo imele kompromisnega konca: visoka morala mesta je utonila v noč brez elektrike. Moralni so bili predvsem tisti, ki dobro zaslužijo. »Naša družbena zavest,« je rekel . . ne profesor s kolumbijske univerze, ampak moj znanec, navaden delavec, niti malo revolucionaren in dobro plačan, »naša družbena zavest je začela slabeti, vsi smo to že dolgo pričakovali, in zdaj smo to, ob spraznjenih trgovinah, tudi doživeli.«

Ropal je Harlem. A niso samo črnci ropali belce, ampak tudi brate črnce. Ropal je portoriški Bronx. A ne samo Portoričani belce, ampak tudi svoje rojake. Tega pred dvanajstimi leti, ko se je Newyorčanom nekega novemorskega večera zgodilo isto, ni bilo. Takrat so o New Yorku pisali kot o vzoru bratstva. Kaj se je spremenilo? Zakaj nenadoma takšna surovost? Newyorčani majejo z glavami in največ, kar vedo povedati je, da je za vse najbrž kriva oblačnost. Prvič je namreč na mesto sijal mesec . . . Mogoče, ampak kadar danes govorimo o zločinih, navadno ne omenjamo oblačnosti ali meseca.

Dovolj bi bilo deset teroristov, nobenih zastarelih sredstev za množična uničenja ne bi potrebovali: našli bi najobčutljivejšo točko mesta, električno centralo na primer, pa bi imeli položaj v rokah.

O tem bodo morali washingtonski strategi, filozofi generalštabov in mestni očetje še pošteno razmišljati.

Prebivalci mesta bodo razmišljali drugače. Tudi obnašali se bodo drugače. Tisti na »dnu« so že pokazali, kaj si mislijo o stvari. Pokazali so, da jih pravila družbe ne zadržujejo vedno, saj tej družbi tudi ne pripadajo povsem. Kar je tujega, to je moje — če je le mogoče.

Tisti iz boljših slojev bodo ponosni na to, da so pokazali svojo družbeno vzvišenost. Oni ne ropajo, ne odnašajo ne napadajo. Še zmerom prisegajo na bratstvo. So nosilci reda in napredka. Bodo pa zato, da je treba zgraditi nove nuklearne centrale. A pobude, ki jih bodo privedle do tega bodo napačne: hoteli bodo, da bi klimatske naprave delale brezhibno, da bi se v supermarketih še naprej bleščale police z opranim sadjem, ki nikdar ni niti preveč zeleno niti preveč zrelo (»Kdaj lahko pojem to hruško?« »Natanko čez dvajset ur, gospa!«), da bi se mesto bleščalo v prodorni svetlobi (ker sicer žeparjev in kradljivcev ne opaziš pravočasno).

»Prosimo vas, da se potrudite in ne vključite takoj vaših klimatskih naprav,« so naslednjega jutra pozivali preko radia, kajti če bi ljudje takoj vse obremenili, bi spet prišlo do okvare.

Poskušajmo se torej potruditi. Morda bo New Yorku le uspelo žrtvovati se. Žrtvovati se v dobi potrošništva. Žrtvovati se v dobi razvajenosti.

JURIJ GUSTINČIČ

Nov zavoj ali kaj več?

Minuli četrtek je avstrijska televizija na prvem programu posvetila manjšinskemu vprašanju zajeten »blok« svojega dnevnika (Zeit im Bild 1), celih štirideset minut. Samo po sebi to ne bi bilo tako presenetljivo, saj gre konec koncev za notranjeavstrijski in zunanjepolitični problem, ki ni ravno na koncu dunajske prioritetne lestvice; zanimivo je, da prinaša v dveh tednih že drugo oceno, ki se ne strinja s predikatom »najboljše vseh možnih manjšinskih« zakonodaj, še bolj pa, da ta ocena prihaja od kanclerja Kreiskega samega.

Četrtkov prispevek je bil posvečen učinkom ukrepov zvezne vlade v zvezi z dvojezičnimi napisi in uporabo slovenščine na Koroškem sploh. Oddaja z naslovom »Večina in manjšina — skupna pot?« je posredovala poskus posnetka stanja, ki je nastalo po zakonu o narodnostnih skupinah in odklonilni reakciji Slovencev na to restriktivno ureditev. Oddaja je posredovala gledalcem najbolj gledanega programa v Avstriji (doslej so bile »manjšinske teme« v glavnem rezervirane za širokim množicam gledalstva po konceptu bolj odmaknjeni drugi program) izjave predsednika republike Kirchschlägerja, kanclerja Kreiskega, predstavnikov političnih strank, pa tudi vodilnih funkcionarjev obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev.

Posebnost se začenja že tukaj, kajti zadnje čase je bila ofenziva na slovenski organizaciji — češ da ne predstavljata manjšine — izredno huda. Ni neznano, da je kancler Kreisky hudo razočaran, ker nočeta sodelovati v tako imenovanih sosvetih, znano pa je tudi, da so bile v teku priprave za »tretjo« organizacijo v režiji deželne vlade (oziroma koroške SPÖ) in celo za ustanovitev »slovenskega glasila, da bi zabili klin med manjšinsko bazo in njeni vodstvi, združeni v koordinacijskem odboru.

Oddaja naj bi skušala dognati, če so (še) stične točke med vlado, ki se je spustila v tristrankarski sporazum in zdaj žanje ustrezne sadove (doma in v odnosih z Jugoslavijo), če je še mogoče najti »skupni jezik« z briskirano manjšino. Tako se vsaj zdi.

V tem duhu je zvezni predsednik v oddaji poudaril, da je nujno potrebno »partnerstvo« med manjšino in večinskim prebivalstvom, sodelovanje med obema, ki naj bi bilo prežeto z velikodušnostjo nemško govorečih.

*Kancler Kreisky pa je priznal, da je manjšinska zakonodaja, sprejeta na podlagi tristrankarskega sporazuma, **minimalna rešitev** in še več, da je »velika rešitev«, ki jo je pripravljala vlada (ali njegova stranka), propadla zaradi nekaj tisoč ljudi — članov Heimatdiensta, ki zdaj trdi, da dvojezični napisi morajo obstati, toda kot svarilni znaki dunajske samovolje. »Bojim se, da na ta način ne bo dosežena tista sloga, ki nam je nujno potrebna in ki jo želimo doseči.«*

Kancler in šef vladajoče stranke, sotvorec tristrankarskega sporazuma (saj nosi ta dokument, osnova zakona, tudi njegov podpis) krivi opozicijo, da je kriva propada »velikodušne« rešitve, hkrati pa apelira na Slovence, naj sodelujejo z vlado.

Zdi se, da zahteva od manjšine preveliko mero velikodušnosti, ki je druga stran tako na Koroškem in na Dunaju očitno nista sposobni. Verodostojnost zvezne vlade in njenega šefa je hudo omajana. Mar ni najprej zatrjeval, da bo ukrepala vlada samo v sporazumu z manjšino, da bo Avstrija velikodušna in tolerantna, da je izpolnitev 7. člena jasna obveznost vlade, da bo »štetje posebne vrste« zgolj orientacijsko pomagalo in tako naprej — ko pa je sklenil sporazum z opozicijo, je razglasil novi zakon za izpolnitev še neizpolnjenih določil državne pogodbe in za evropsko vzorno rešitev problema?

Zato se ni čuditi, če sta dr Zwitter in dr. Grilc v oddaji znova povedala mnenje, da sta zakon o narodnostnih skupinah in njegovo izvajanje za Slovence nesprejemljiva, ker ne razrešujeta njihovega problema v duhu državne pogodbe, temveč prostorsko in vsebinsko omejeno.

Ravno tako tudi nikogar ne preseneča razkol med dunajskimi mnenji in koroško politično elito — s socialističnim deželnim glavarjem Wagnerjem vred — ki seveda smatra trenutno ureditev za povsem zadovoljivo in celo za dokončno.

Še manj čudno je, če opozicija, tako dr. Mock, pooblaščenec ljudske stranke, obtožuje kanclerja za »skrajno žalostno obnašanje« in »strahopetnost«.

Prav gotovo pa je presenetljiva nova ocena vrednot zakona o narodnostnih skupinah; ko bi le pri dokторju Kreiskem ne bili že navajeni podobnih preskokov, saj jih je od leta 1972 do danes preigral celo lestvico, bi se tudi ne vsiljevala cela vrsta vprašanj o resničnih ozadjih najnovejšega.

Možnih odgovorov se ponuja seveda več, toda spričo slabih izkušenj ne kaže špekulirati. Razvoj dogodkov bo pokazal, za kaj gre; zaenkrat je mogoče reči samo, da bodo Slovenci težko priskočili na pomoč kanclerju, dokler se ne bo jasno izpovedal za rešitev, kakršno po duhu in črki državne pogodbe pričakuje in zahteva manjšina. Tega tudi zdaj, ko govori o »velikodušnosti« — kot da ima ta kaj opraviti z mednarodnopravno prevzetimi obveznostmi, ki jih je treba izpolnjevati vestno in pošteno — še ni storil, tako kot se tudi tristrankarski rešitvi še ni odpovedal. Če pa že gre za velikodušnost, potem jo mora prav zagotovo pokazati večinsko ljudstvo Avstrije, posebej na Koroškem, kajti sicer bo vse, kar poslušamo, obrabljena štorija o kteklem polžu in jari kači.

JAKA ŠTULAR

Kateri je pravi?

KREISKY: vzorna rešitev

KREISKY: minimalna rešitev

Druga Tengova rehabilitacija

Novica, ki je od lanskega oktobra, ko so v Pekingu aretirali »zločinsko četvericoc«, burila duhove kitajske javnosti in radoznalost tujih opazovalcev, je v neuradni obliki končno prišla: lepaki, podpisani od dveh oddelkov ministrstva za zunanjo trgovino, so pekinški javnosti sporočili, da je bil Teng Hsiao-ping tudi osebno rehabilitiran in da je prevzel funkcije, ki jih je imel, preden so ga aprila lani na pritisk »zločinske četverice« odstavili z vseh mest, ki jih je zasedal; le član partije je ostal. Novica, v zadnjih mesecih že nekajkrat napovedana od avtoritativnih uradnih osebnosti, še ni uradno potrjena. Toda ne bi bilo prvič v kitajski praksi, da neposredna ali posredna uradna izjava samo potrdi že obstoječe de facto stanje: Teng je prvič prišel iz pozabe, v katero ga je pahnila kulturna revolucija, na banketu v čast Sihanuku, kjer ga je pokojni Ču En-lai predstavil kot člana vlade.

Zgodba o Teng Hsiao-pingu je dovolj znana in je ne bi kazalo v podrobnostih obnavljati: vržen v politično ropotarnico kulturne revolucije zaradi »kapitalističnih tendenc« se ob strani Ču En-laja znova pojavi na politični pozornici kot močna in učinkovita osebnost, predestinirana, da uvede red v gospodarski in institucionalni kaos, ki ga je za seboj pustil radikalizem kulturne revolucije. Ob smrti premiera Ču En-laja januarja lani postane vršilec dolžnosti premiera. V času, ko so mu domala vsi »poznavalci kitajskih razmer« napovedovali, da bo polnopravno zasedel Čujevo mesto, je tako imenovana radikalna levica sprožila proti njemu silovito kampanjo, katere nasledek je bil, da je kot »okostenel desničar v partiji« moral oditi z vseh položajev: kot podpredsednik partije, kot načelnik generalštaba in namestnik predsednika vojaške komisije pri CK ter kot v. d. premiera.

»Kampanja proti Tengu« je postala sestavni del kitajske politične stvarnosti tistega časa in bila je postavljena na enako raven kot »kampanja proti Konfuciju in Lin Piau«.

Krivulja gonje proti Tengu, ki ni nikoli opravil samokritike ali priznal svojih napak, se je začela spuščati po Maovi smrti, ko so oktobra lani aretirali »zločinsko četvericoc«, pa so bila drugo za drugim rehabilitirana politična stališča, ki jih je Teng zagovarjal, o njem pa se je začelo govoriti kot o »zaslužnem tovarišu«, ki je napravil veliko koristnega, pa zagrešil tudi nekaj napak, ki sodijo v kategorijo »protislovij v ljudstvu«, ne pa v kategorijo protirevolucionarne dejavnosti.

Formalna rehabilitacija je bila samo še vprašanje časa. Ker se je relativno močno zakasnila — nekajkrat je bila napovedana iz uradnih ust — bi smeli sklepati, da na samem vrhu stvari še niso bile do kraja razčiščene.

Uradno še danes velja, da je bila kulturna revolucija dobra v razmerju 7:3. In Hua Kuo-feng je politiko novega vodstva prilagodil tej formuli: vse, ki niso aktivno proti nam, je treba pridobiti za sodelovanje. Za novo ekipo je kulturna revolucija kontinuiteta (vsaj načelno) socialističnega razvoja države od 1949 dalje, popraviti je treba samo škodo, ki so jo povzročili ekscesi, in izkoristiti vse, kar je bilo pozitivno. Za Tenga pa je obdobje kulturne revolucije očitno »prazen prostor« v socialističnem razvoju Kitajske. Zato je razumljivo, da so se vsi kadri, ki so prišli na površje s kulturno revolucijo, pa se za to niso imeli zahvaliti »zločinski četverki« in se z njo niso identificirali, obotavljali privoliti v popolno rehabilitacijo Tenga, ki zanje pooseblja negacijo kulturne revolucije, kot pooseblja za nekatere druge absolutizacijo gospodarske učinkovitosti. Med tema dvema skrajnostma pa je še dovolj prostora za »agrocentričen« program gospodarskega razvoja, ki je bil na lanskih in letošnjih nacionalnih konferencah o gospodarstvu znova potrjen, s tem pa tudi temeljna orientacija v odnosih mesto-vas: za razliko od razvoja v ZSSR, kjer se je nacionalni dohodek iz vasi prelival v mesta, se pravi v industrijo, je tok na Kitajskem (vsaj za sedaj) obraten, kar potrjujejo tudi začrtane prioritete: kmetijstvo, lahka industrija, trgovina, težka industrija. Z drugimi besedami: tudi po političnem izničenju tako imenovane radikalne levice, je Kitajska ohranila osnovno orientacijo razvoja.

Tudi program gospodarskega razvoja, ki ga je pred parlamentom obrazložil pokojni Ču (radikalna levica ga je pozneje posredno napadala kot »element protirevolucije«), je zasnovan v teh okvirih, se pravi, v tradicionalni orientaciji maoističnih prioritet.

Nekateri se vprašujejo, kaj bo prinesel razvoj v letih pospešene gospodarske preobrazbe Kitajske: ali bo šlo samo za korekture vsega negativnega, kar je v kitajsko prakso vnesla kulturna revolucija, oziroma njeni ekscesi, ali pa bodo spremembe globje, takorekoč fondamentalne, kar bi pomenilo, da bi prišlo do revizije obstoječega odnosa mesto — vas.

Na zadnji nacionalni konferenci v kmetijstvu so padale hude obtožbe, češ da kmetijstvo ni bilo sposobno zagotoviti svojega razcveta in da so v nekaterih pokrajinah kmetje celo razdelili zemljo komun. Po drugi strani pa je podpredsednik vlade Li Hsi-nien utemeljil potrebo po hitrem gospodarskem razvoju dežele z zunanjim faktorjem: narekuje jo predvsem agresivna politika dveh supersil.

Čas, v katerem se Teng Hsiao-ping vrača v aktivno politično življenje, je torej obdobje globokih dilem, na katere bo moral najti odgovor XI. kongres komunistične partije, napovedan za letošnjo jesen.

MIRAN ŠUSTAR

Kamela ne čuti bolečine

Kenijski znanstveniki so odkrili žlezo, zaradi katere kamela bolečino občuti le kot »zvok« - Bo odkritje pomagalo do novih anestetikov - Čudna igra narave

NAIROBI, julija — Glavobol, tisti navadni, zaradi kozarčka preveč ali neznosna migrena, išias, lumbago . . . Kolikokrat zaradi njih ljudje segajo po odrešilnih tabletah ali blagodejnih obkladkih. Takrat lahko samo obžalujejo, da niso — kamele!

Znanstveniki v mednarodnem inštitutu za bolezni tropskih živali v Nairobiju so nedavno tega prišli do skoraj senzacionalnega odkritja. Kamela, ta puščavska ladja, nenadomestljiv človekov sopotnik med peščenimi sipinami, ki lahko dneve in dneve zdrži brez hrane in vode, ima še eno lastnost, s katero jo je narava izdatno obdarila: bolečine, ki so tako močne, da bi vsako drugo živo bitje enostavno izdihnilo, komajda občuti. Na vse vrste vbodov, na globoke vreznine in celo na prelom noge kamela komajda reagira. Udarcev s korobačem kamele ne občutijo kot bolečino, temveč le kot čuden »zvok«, zaradi katerega instinktivno spremenijo položaj, vstanejo in odrinejo.

Ko so hoteli ugotoviti, kak šen mehanizem uravnava bolečino pri kameli, so znanstveniki našli majhno žlezo v velikih možganih. Laboratorijske preiskave so pokazale, da ta drobcena grčica, nič večja od bucikine glavice, izloča snov, ki je petdesetkrat močnejša od morfija in jo posebej mehanizem usmerja k možganskim centrom, ki jih je zdražila bolečina. Izloček torej deluje kot anestezija v točno določenem trenutku in na točno določenem mestu, njegova koncentracija pa je odvisna od jakosti bolečine na določenem delu telesa: za intenzivnejšo bolečino krepkejša »doza«, za manjšo pa blažja. Da pa bi bil čudež še večji, trdijo anatomi in fiziologi, imata podobno žlezo, le z drugo funkcijo, tudi človek in prašič.

Po mnenju znanstvenikov najnovejša odkritja fiziologov in nevrokemikov potrjujejo, da je bolečina čista »kemija« ali sprememba biokemične sestave nekaterih hormonov na poškodovanem oziroma obolelem mestu. Sporočilo o tej spremembi, kot po radijskih valovih, zapleten živčni sistem prenaša do določenih centrov v skorji velikih možgan. Ta alarmni sistem je pri človeku in skoraj vseh sesalcih razvit do popolnosti. Človeku je občutek bolečine prvi znak, da v njegovem zapletenem mehanizmu nekaj ni v redu, je ukaz, naj si poišče pomoč Kamela se je, kot kaže, sprla z lastno »kemijo«, pa zato trdijo strokovnjaki, naj nam zaradi tega ne bo žal, če nismo kamele. Vendar pa bodo odkritja na skrnih in krotkih kamelah morda pomagala prodreti v skrivnosti nevrokemije, sestava izločka tiste drobcene žleze pa bo verjetno usmerila znanstvenike k odkrivanju uspešnejših in manj nevarnih zdravil proti bolečinam.

DEJAN DJORDJEVIĆ

BREZ HRANE, VODE IN BOLEČIN — Naravni anestetik je petdesetkrat močnejši od morfija.
Foto: J. Žnidaršič

Upor stanov

Vplivna ganska poklicna združenja zahtevajo takojšen umik vojske

V zadnjem mesecu dni se je napetost v Gani, prvi državi »črne Afrike«, ki je dobila neodvisnost (leta 1957), stalno stopnjevala. Potem ko so tradicionalno vplivna stanovska združenja zdravnikov, odvetnikov, inženirjev in drugih vojaški vladi generala Acheamponga postavili ultimativno zahtevo, da do minulega 1. julija oblast prenese na civiliste, so se začele vrstiti stavke, ki so jih začeli študenti, nezadovoljni s slabšimi življenjskimi razmerami v svojih domovih.

Značilno je, da je vojaška vlada, ki je vse od leta 1972, ko je z nekrvavim udarom prevzela oblast, skušala uresničiti svoje načrte — lahko bi jih označili predvsem kot prizadevanje za gospodarsko samozadostnost in nacionalno enotnost po pragmatični poti, brez poudarjanja ideološko definiranega družbenega sistema — predvsem s »prepričevanjem« in širokimi, po nekaterih ocenah »mesijansko« obarvanimi propagandnimi akcijami, ne pa s prisilo, tudi tokrat na te zahteve ganskega »srednjega razreda« doslej odgovarjala zelo spravljivo.

Že pred začetkom sedanje napetosti je vojaški svet objavil načrt o postopnem prenosu oblasti na civiliste do leta 1979. Pred tem naj bi prišlo do referenduma o vrsti civilne uprave, ustavodajna skupščina pa bi pripravila ustavo, na podlagi katere bi julija 1979 razpisali volitve. S tem je Acheampong zaradi pritiska stanovskih združenj, mordà pa tudi zaradi razhajanj znotraj vojske, ki so se pokazala v nekaj poskusih vojaškega udara, zadnji je bil maja letos, deloma že odstopil od svoje stare ideje, da bi bila prva faza prehoda k civilni vladavini iz »prosvetljenih« osebnosti sestavljena tehnokratska vlada, v kateri bi pomembno mesto ohranila tudi vojska.

»Opoziciji« predlagani načrt očitno ni dovolj. Vojski očita predvsem nesposobnost, da bi se uspešno lotila gospodarskih problemov, ki so se v zadnjih dveh letih znova zaostrili, čeprav sodi Gana po življenjskem standardu med najbogatejše afriške dežele. Vendar tudi strpnejši nasprotniki vojakov priznavajo, da gospodarskih težav niso krivi samo vojaški upravljalci. V zadnjih dveh letih je dežela, kjer je poljedelstvo najpomembnejša gospodarska panoga, utrpela veliko škodo zaradi suše, veliko izvoznih dohodkov mora porabiti za razmeroma velike količine uvožene nafte, poleg tega pa mora vojaška vlada plačevati stare dolgove prejšnjega civilnega predsednika Busie, ki je med svojim triletnim predsednikovanjem spravil Gano na rob gospodarske katastrofe. Kakorkoli že, zlasti na severu dežele, pa tudi v prestolnici Akri je v zadnjih mesecih začela primanjkovati celo hrana, eden izmed razlogov za nezadovoljstvo med »srednjim slojem« navajenim živeti na evropski način, pa je tudi pomanjkanje najrazličnejšega potrošnega uvoznega blaga, katerega uvoz so vojaki spričo naglo kopnečih deviznih rezerv drastično omejili.

J. LORENCI

VSAK SVOJ PROGRAM — Vsaka skupina povorke v Moškanjcih je pripravila svoj program. Velik del teže za uspelo prireditev pa je »padlo« na napovedovalko in sploh »dušo« nedeljskega popoldneva — na učiteljico Pavlo Vinko iz Gorišnice.

Praznik v Lükariji

MOSKANJCI, julija — »Kda boš lačen z dela priša, si nareži lük, falat krüha fcoj si vreži, pa de južna vküp,« so zapele lukarice del svoje himne na nedeljskem »Kmečkem prazniku v Lükariji«. Peti tradicionalni praznik v Moškanjcih, ki je do lani nosil ime »Lükarski praznik«, je organizator — gasilsko društvo iz Moškanjcev — tokrat obogatil še z razstavo in praktičnim prikazom delovanja kmetijskih strojev Gorenja na Muti in ptujskega kmetijskega kombinata — TOZD obrat za kooperacijo »Jože Lacko«. Seveda je bil obisk popoldne neprimerno bogatejši, saj je bil pestrejši tudi program. Na vozeh in peš so se več sto obiskovalcem predstavile skupine koscev, lukaric, žanjic, grabljic, sejalcev in mlatičev iz Gorišnice in Moškanjcev, program pa so popestrili tudi člani folklorne skupine iz Markovcev.

V kosce in grabljice so se preoblekli pevci iz Gorišnice, tako, da se je manj ubranim pesmim pridružilo tudi precej za uho prijetnega petja. Pa še marsikaj je bilo poleg, kar sodi v kmečki praznik na Ptujskem polju. Srečolov, pečenje gibanic, ples, dobra volja in kapljica ter proti koncu dneva še izbira najlepše udeleženke. Najbolj je žiriji občinstva ugajala 18-letna Zlatica Habjanič iz Moškanjcev. Razdrtih pa je bilo tudi nekaj bolj okroglih. Ena izmed njih je pripovedovala zakaj je »lük« hud. Brez spodnjic so nekoč obdelovale lukarice zemljo za to triletno rastlino. Iz jeze, ker ni mogel seči više, je luk postal jezen in je ostal hud še danes.

Besedilo in slike: V SMOLE

»ŠURC« ZA MOŠKE IN ŽENSKE — Predpasnik, ki se ga nekateri tako branimo, radi nosijo možje na Ptujskem polju. Z njim si zaščitijo obleko, pa še marsikaj drobnega se da v njem prinesti s polja ali iz trgovine.

LE ŠE ZA OHIŠNICO — Kosci in grabljice so se seveda držali skupaj. Marsikateremu »koscu« pa je bilo videti, da se je bolj vajen zavihteti na traktor s kosilnico, kot ročno zavihteti koso.

V VENCU JIH JE DUCAT — Že od nekdaj so na Ptujskem polju sušili čebulo v vencih. V vsakega zavežejo po dvanajst čebul. Kar žal je bilo Moškanjčankam, da jih na prireditev niso prinesle več, saj so šli po 30 dinarjev naglo v denar.

MOST, KAKRŠNEGA ŠE NI BILO

Arhimed in „Veli Jože“

Med kopnim in otokom Krkom nastaja najdaljši betonski most na svetu — Grade ga brez opaženja — Podvodni temelji čakajo samo še na težo lokov

KRK, julija — Ogromni stebri in preplet jeklenih vrvi na obali Kraljevice, nasproti otočka sv. Marka, ne napovedujejo nič določnega. Že več kot leto dni dvesto delavcev neprestano koplje, montira in rije po morskem dnu. Prvi rezultati, čeprav slabo vidni, so že na dlani. Oporne točke najdaljšega betonskega loka na svetu čakajo. Čez dva meseca bosta s štirih koncev, s kopna proti sv. Marku, s sv. Marka na kopno in na Krk ter s Krka proti sv. Marku, začela rasti dva velika oboka.

Ideja, naj bi otok Krk povezali s kopnim, je že stara. Projektov je bilo za celo sobo in odločitev, ali naj bo most jeklen ali betonski je bila še najlažja. Zmagal je beton, ker je betonski most mnogo lažje in predvsem ceneje vzdrževati. Toda kakšen naj bo betonski most? Kako naj bi zgradili doslej največji lok na svetu? Lok, ki se dviguje dobrih šestdeset metrov nad gladino?

Domači projekt in patent

Glavni projektant Ilija Stojadinović, direktor biroja za projektiranje podjetja Mostogradnja iz Beograda se je našel pred problemom, ki ga doslej ni reševal še nihče:

»Jasno je bilo, že od vsega začetka, da opažev ne bomo postavljali. Opažanje za betonski lok, ki se vije nad morjem, stane dvakrat toliko kot betonski lok sam. Zato smo že šibeniški most, ki se pne 246 metrov daleč, gradili tako, da smo elemente povezovali med seboj v zraku,« je pojasnjeval Stanko Šram, upravnik gradnje mosta in dodal, da je Ilija Stojadinović našel originalno rešitev in jo tudi patentiral.

Splet jeklenih vrvi

Na vseh štirih obalah, kjer se bo lok naslanjal na skrbno grajene temelje, že stojijo visoki železni stolpi. Z enega na drugega segajo debele jeklene vrvi, po katerih se vozi dvigalo. Tako kot pri 30 m visokem šibeniškem mostu bodo tudi za most na otok Krk posamezne elemente pripravili na tleh, pravzaprav na posebni ladji, jih prepeljali med železne stebre in dvignili. Dokler se elementi, dolgi pet metrov, ne bodo združili v najvišji točki loka, šestdeset metrov nad morjem, bodo privezani na obalo z jeklenimi vrvmi. Elemente konstrukcije za šibeniški most (peti najdaljši betonski lok na svetu in eden redkih, ki so ga gradili brez opažev) je dvigoval žerjav, tokrat bo pomagalo dvigalo, ki se bo pomikalo visoko nad morjem na jeklenih vrveh.

Vzgon in »Veli Jože«

Prvi metri lokov bodo nastali septembra. Dva meseca potrebuje približno dvesto delavcev za dokončne priprave. Najvažnejše in tehnološko najbolj zamotano, postavljanje temeljev pod morjem, pa je že gotovo:

»Leto dni smo se dajali z ogromnimi temelji. Malce smo si pomagali z Arhimedom in njegovimi zakoni vzgona, malce pa z Velim Jožo in danes temelji trdno tiče v morju,« pravi upravnik gradnje in razlaga:

»Sila lokov bo pritiskala na temelje in na hrib sam. Razdelili smo jo na dve komponenti. Temelje smo gradili tako, da smo »keson«, velik betonski kvader predeljen na več prekatov, s pomočjo Velega Jože, največjega dvigala, ki ga ima Brodospas, postavili na že prej pripravljeno in zravnano dno v globini 19 metrov. Polnega ne bi mogli niti premakniti, saj je pet metrov širok, pet visok in deset metrov dolg... Železobetonsko ohišje te velike gmote smo zgradili na posebnem plovilu, to plovilo smo potopili (v prekate smo spustili vodo), zaradi vzgona se je teža zmanjšala na manj kot 300 ton in Veli Jože je kvader postavil na pravo mesto. Potlej smo iz te podvodne »hiše« spustili zrak in jo pod tlakom natlačili z betonom. Vsak izmed štirih temeljev tehta sedaj, pritrjen na skalno dno in oprt v breg, 1.800 ton.«

Cevovodi v loku

Lok pa bo seveda le opora stebrom, ki bodo nosili cestišče. Široko bo več kot 11 metrov, zdržalo pa bo obremenitev 2800 kilogramov na meter. Mosta po vsej verjetnosti še dolgo ne bi gradili, če ne bi bilo na Krku petrokemije. Ta potrebuje nafto, nafta pa bo pritekala po ceveh.

Cesta: novembra 1979

»Niste prvi, ki sprašujete, zakaj smo cevi projektirali v loku in ne na ali pod cesto,« je pojasnjeval Stanko Šram. »Res bo most služil vsem vozilom in tudi pešcem, toda v loku bodo cevi, po katerih se bo pretakalo toliko tekočin, da bodo te na vsak meter pritiskale s 3.400 kilogrami. Če bi hoteli zgraditi cesto, ki bi nosila tako težo, bi bila zelo draga. Lok pa lahko zaradi svojih lastnosti nosi tudi to težo...«

V loku bo tekla cev s premerom 900 milimetrov in se bo po njej že veliko prej kot bo zgrajena cesta, pretakala nafta. Po drugi cevi, s premerom 120 milimetrov, se bodo pretakali proizvodi petrokemične industrije, po treh ceveh s premerom 450 milimetrov pa bo tekla s kopna na otok Krk voda.

JOŽE VETROVEC

PODVODNI TEMELJI ČAKAJO — Leto dni so pod vodo pripravljali ogromne betonske kvadre, na katere bodo po žičnih vrveh spustili ločne elemente in sestavili najdaljši betonski lok na svetu.

Foto: J. Vetrovec

Dan groze v dolini Kokre

Pred petintridesetimi leti so Nemci požgali Spodnjo Kokro in postrelili trinajst vaščanov — Miha Šenk si je z zvijačo in vztrajnostjo rešil življenje

Lepega sončnega julijskega ponedeljka pred petintridesetimi leti se je začelo v zgodnjih popoldanskih urah izpod Grintavca močno kaditi. V dolini Kokre je prasketalo, se lomilo in goreča ostrešja devetih vaških hiš v Spodnji Kokri so se pogrezala v žarečo notranjost. Edini človek, ki je videl in občutil začetek in konec majhnega zaseka, Miha Šenk, je lebdel v reki, ki mu je premrazila zadnje vlakno, se branil pred padajočimi ogorki in gledal, kako mu v vodi krvavi roka...

Dvajseti julij 1942... Spominu so podrobnosti že ušle, ruševine so že davno odstranjene. Ostaja pa pripoved o dogodku, ki vsako leto znova obudi v preživelih doživetje dneva groze.

»Zgodilo se je na moj rojstni dan,« pravi Anica Judež, rojena Mramor, ki je takrat dopolnila 18 let. Bilo je pred peto uro zjutraj, ko je veljala še policijska ura. Takrat so nekateri Kokrjani že vstali, da bi se odpravili na delo. Drugi, predvsem otroci so še spali.

Mramorjevi v gostilni »Pri Jurju« so bili že pokonci

»Ali je danes kakšen praznik? Ali bo maša?« je vprašala Anica, ko je zagledala nemške vojake, kako gredo po nasprotnem bregu Kokre proti cerkvi. Ni vedela, da so se takrat že razlezli po vsej vasi.

Možje so bili posebej . . .

Zabobnelo je po vratih, zgornjih in spodnjih. Zgoraj pri gostilniških vratih je odprl oče. Takoj so ga surovo zgrabili in ga potisnili k ograji. Pri spodnjih vratih je odprla Anica. Ukaz je bil kratek. Pol ure. Pol ure za pripravo. Pol ure časa, da bodo zbrali, kar bodo vzeli s seboj.

Tako je bilo pri vsaki hiši. Množica okupatorskih vojakov je zganjala prebivalce vasi proti gostilni. Kmalu je bilo jasno, da formirajo dve skupini: pri gostilniški ograji so zbirali moške, malo naprej ženske in otroke. Nihče ni vedel, kaj naj vse to pomeni, vsi so se prestrašeno ravnali po brutalnih nemških ukazih.

»Kam gremo?« je 37-letna Justina Krč vprašala nemškega vojaka.

»Tu ste v nevarnosti zaradi partizanov,« je odgovoril.

Justina je zbrala nekaj oblek.

»Ali za moža tudi vzamem obleko?«

»To pa ni treba.«

Njen mož in oče sta bila že pri gostilni skupaj z drugimi možmi. Ob njej sta bili dve majhni deklici, pod srcem nerojeni otrok.

Kmalu je prišla ločitev. Štirinajst domačinov in neznanca, ki so ga pripeljali s seboj, zrelih mož, starih očetov in tudi 17-letnega Rogljevega fanta, so vojaki nagnali v manjšo gostilniško sobo z enim samim zamreženim oknom. Oče Jože Mramor je Anici še naročil, naj mu da kos obleke in cigarete. Obleko mu je še lahko dala, pri cigaretah pa jo je zadržal vojak z bajonetom. Vrgla jih je prek glav v sobo. Škatlo s sto kosi. To je bil njun zadnji stik.

V osrednji gostilniški prostor so postavili na tri stole mitraljez in ga skozi vrata usmerili v gručo.

Žene in otroke so Nemci nagnali na tovornjake s platnenimi strehami in jih zapeljali pol kilometra daleč po cesti proti Kranju. Tam so stali do desetih. Osemin dvajset otrok in žena. Nemci so nekaj hiš izpraznili in nekaj pohištva in posteljnine naložili na tovornjake. Nato se je kolona premaknila in odpeljali so se po prašni cesti proti Kranju in naprej do »škofovih zavodov« v St. Vidu.

Dvanajsti strel

V posebni sobi je bilo tiho. Nikomur ni bilo do besed. Možje so skušali skozi edino okno ugotoviti, kaj se zunaj dogaja. Slišali so jok in videli mitraljez sredi gostinskega prostora. Stražar je prinesel še četrti stol in sedel nanj.

»Poglej, kaj so naredili!« je Jože Mramor rekel Andreju Krču. Skozi okno so videli, kako je visok plamen švignil iz Krčeve domačije — »pri Pestotniku«.

Krč se je zgrudil na biljardno mizo, ki je stala v sobi, in se ni več ganil, dokler ga niso odpeljali.

Zla slutnja se je uresničila. Ko se je dan nagnil čez poldne, je vstopilo šest policistov. Pograbili so šest jetnikov. Trdo so jih držali za rokave, v hrbte pa so jim tiščali pištole. Šli so, čez nekaj minut je v Polajnarjevi hiši odjeknilo šest strelov. Nato je prišlo na vrsto drugih šest mož. Tri so odpeljali v drvarnico, tri pa v vozno lopo, ki sta bili ob Jurjevi gostilni...

»Bil sem med drugimi tremi,« je začel svojo pot opisovati danes 69-letni Miha Šenk. »Legli smo s trebuhom na tla, glavo smo položili na leseno žrd, roke pa smo morali skleniti na temenu. Policist je stopil z nogo pod mojo pazduho.«

Počil je sedmi strel. Osmi. Deveti. Deseti. Enajsti.

»Glavo sem obrnil nekoliko vstran, roki pa sem pomaknil bolj v levo. Če bi jih držal na sredini, bi dobil strel ravno v tilnik. Reševal sem se z majhno zvijačo. Upal sem, da policist ne bo dobro videl moje glave pod rokami in bo meril v sredino rok..«

Pištola je bila pol metra nad njim. Zapeklo ga je. Krogla mu je predrla najprej sredinec leve roke, oprasnila uho in sence ter prevrtala dlan. Iz roke je začel močno krvaveti.

Zadnjih treh strelov Miha ni slišal. Izstreljeni so bili v župnijskem hlevu na drugi strani ceste.

Na ležeča telesa so vojaki zmetali deske, butare in slamo, jih polili z bencinom ter zažgali...

Miha je planil proti reki

Tedaj je Miha planil proti leseni steni, izbil dve, tri deske in skočil na vrtiček, ki je bil tik ob vodi; pri tem se je nataknil na žebelj.

Za trenutek je obstal. Le nekaj metrov je bilo do škarpe, pod katero je tekla Kokra.

»Halt! Halt! Halt!«

Miha je zaslišal glas z mostu in v tistem hipu zagledal na nasprotnem bregu pri kapelici Nemca, ki je nanj meril z brzostrelko. Vrgel se je proti vodi na tisto stran, kjer je stala veranda.

Dve sekundi. Rafal se je zasekal v škarpo v višini Mihovih prsi. Še danes so vidni sledovi; močno so že pokriti z mahom.

Miha je padel med skupino jelš, ki so ga popolnoma zakrile. Ujel se je na močno vejo in tako obvisel do prsi v vodi, z opletajočimi se nogami zaradi deroče reke in krvavečo roko, ki jo je držal nad gladino. Lesena ostrešja in stene so gorele vse močneje in žareči deli so deževali na Mihovo glavo. Zaščitil se je z dvema ožganima deskama.

Ura se je počasi pomaknila k pol sedmi uri. Ogenj je svoje že opravil, smrdelo je po ožganem. Vse je bilo tiho. Nemci so odšli. Miha se je končno odločil in se začel vleči iz škarpe. Oslabel in premražen se je tisti dan privlekel samo do Povšnarjevih, pomagali so mu in ga skrili.

Ali morda le ni bil edini, ki se je rešil? Ljudje, ki so pozneje prišli do požganih hiš, so opazili pri župnijskem hlevu sledi, ki so vodile v drvarnico. Nemci so namreč ugotovili, da trupla v dobro obokanem zidanem hlevu ne bodo zgorela, zato so mrtve odvlekli v drvarnico. Tri može. Pri pokopu pa so ljudje našli le dve trupli.

Toda najbrž je bilo drugače. Nad cerkvijo za šolskim ovinkom je bil star bunker in ob njem so našli na pol razpadlo okostje — minilo je že nekaj časa od požiga — za katerega niso nikoli ugotovili, čigavo da je bilo. Morda je bil po strelih še kdo živ in je uspel pobegniti iz goreče drvarnice?

Dvakrat na svoji zemlji . . .

O požigu vasi in o smrti svojcev so nekatere kokrške žene zvedele že v škofovih zavodih, drugim pa so resnico prikrivali. Justina Krč je za smrt moža in očeta zvedela šele po treh mesecih

Dvajsetega julija 1942 so bili v Kokri ubiti: Peter Kalan, Andrej Krč, Jože Krč, Jože Mramor, Jože Rezman, Štefan Rezman, Franc Rogelj, Janez Rogelj, Martin Rogelj, Peter Rogelj (oče in trije sinovi), Jože Šenk, Janez Stros in Jože Zapečnik

V St. Vidu je bil zbirni center, od koder so potovali transporti izseljencev na vse strani. Žene in otroke iz Kokre so Nemci po tednu dni odpeljali z železniškimi tovornimi vagoni v »strafarbeitersmenstlager« v vasi Ratzberg pri Erlangenu v Nemčiji. V tej skupini so bili še izseljenci iz Ljubljane Hrušice, Retenj, Podnarta, Ribnega, Moravč, z Gorij, iz Kranja in drugod.

Izmed Kokrjanov je v taborišču umrla Ankina stara mama Roza Vršnik, drugi so se po osvoboditvi vrnili v požgano Kokro. Nekateri so si izbrali prebivališče v drugih krajih.

Še preden so domačini po vrnitvi pospravili ruševine, je požgana vasica prispevala skromno sekvenco k prvemu slovenskemu filmu »Na svoji zemlji«.

Skozi požgano Kokro korakajo partizani. Ob gostilniških zidovih stojijo Justina Krč s sinom Jožkom, ki je bil rojen v taborišču. Nežka Mramor in soseda. Nekdo izmed njih zakliče: »Partizani gredo!« . . .

Takrat, ko so ta prizor snemali, so bili partizani že dolgo v vasi. Z njihovim prihodom se je za mučeniško Kokro začelo novo življenje.

BRANKO SOSIČ

- **Dolžina daljšega loka: 390 metrov (kopno—otok sv. Marko)**
- **Dolžina krajšega loka: 244 metrov (otok sv. Marko—Krk)**
- **Višina daljšega loka: 60 metrov**
- **Višina krajšega loka: 47 metrov**
- **Izkop: 25.200 kubičnih metrov**
- **Vgrajeni beton: 20.660 kubičnih metrov**
- **Betonsko železo: 3.420 ton**

Zračna pota

JAT je v prvem polletju letos prepeljal kar milijon in 336 tisoč potnikov

BEOGRAD, 19. julija (Tanjug) — Po podatkih Jugoslovanskega aerotransporta so z Jatovimi letali v prvi polovici letošnjega leta prepeljali milijon 336 tisoč potnikov, kar je 140 tisoč več kot v istem času lani.

Kolikor bo JAT do konca leta delal prav tako dobro, bo letošnje leto za to delovno organizacijo rekordno. Jatova letala, ki so prevažala potni- 15,5 milijona kilometrov. S ke in blago, so v prvih šestih mesecih letos preletela tem so za 8 odstotkov presegli lansko dolžino poletov letal našega največjega letalskega prevoznika.

Od januarja do junija so letala z oznako »JAT«, ki so letela na tako imenovanih evro-sredozemskih maršrutah, preletela 7 milijonov kilometrov. V tem času so na omenjenih progah prepeljala več kot 410 tisoč potnikov, kar je 10 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Teža blaga, ki so ga prepeljali, je za 6 odstotkov manjša kot je bilo predvideno, vendar kljub vsemu večja od lanske.

PIJAČA NAŠA VSAKDANJA

Pijemo še naravno vodo

Ljubljana je čez noč posrkala obrobne vasi in se še naprej razširja — Na robu mesta so zaloge pitne, zdrave vode — Zavarovanje območja podtalnice

LJUBLJANA, julija — Mesta dandanes so kot nenasitne živali. Iz dneva v dan se bohotno širijo in požrešno goltajo obrobna polja in okoliške vasi. Tudi Ljubljana. Le kdo se še spominja, da so bile denimo Šiška, Vič, Dravlje ali Ježica še pred kratkim vasi pri Ljubljani? Bolj ali manj neopazno in skorajda čez noč jih je vsrkal mestni razvoj, ki se je nemoteno bohotil na vse strani.

Toda širjenje mesta na sever proti Savi in delno tudi na jug okoli Vrbljenega bo kot kaže, zaustavil odlok o zaščiti zavarovanih območij vodnih virov v Ljubljani, ki prav te dni v mestni skupščini čaka na sprejem. Bistvo odloka, ki preganja industrijo, težak tranzitni promet pa tudi stanovanjsko gradnjo z nekaterih predelov na robu Ljubljane, je v oskrbi mesta s pitno vodo. Le-ta očitno ni tako preprosta kot Ljubljančani običajno menimo, ko se nam zdi, da je vse skupaj sila enostavno, povezano z dvema, tremi gibi roke: obrnemo pipo in iz nje pritače voda. Toda kaj lahko se zgodi, da bo nekega dne pipa ostala suha ali pa bo iz nje pritekla kalna, celo zastrupljena voda.

Da se to v Ljubljani še ni zgodilo, je prava sreča z veliko začetnico, trdijo strokovnjaki za vode. Se vedno je sicer Ljubljana edino večje mesto v Jugoslaviji in med redkimi v svetu, kjer iz vodovodnih pip zaenkrat še priteka naravna, zdrava, neklorirana voda. Toda doklej še?

Ljubljančani pijejo še čisto Savo

Ljubljančani pijejo Savo, Savo, vendar plemenito, očiščeno Savo, ki priteka v ljubljanski vodovod iz podtalnice. To je voda, ki teče nekako vzporedno s Savo, kakih 25 metrov globoko pod njenimi bregovi skozi gramoz, ki to vodo nenehno čisti in ji dodaja še nekatere pomembne rudninske snovi.

Podtalnica začne ponikavati že na desnem bregu Save pri Mednem, najmočnejši tokovi pa so od Roj priti Klečam in naprej proti vzhodu ljubljanske kotline, kjer pride znova na dan v izvirkih pri Sneberjih in Fužinah.

Na tem področju, v Klečah, so že pred mnogimi desetletji našli obilne vire dobre vode. Tako je 17. maja leta 1890 po ljubljanskem vodovodnem omrežju prvič pritekla voda izpod mesta. Vodarna v Klečah je takrat imela štiri vodnjake s črpalko, ki je lahko poslala v cevi 5000 kubičnih metrov vode na dan, kar je pomenilo 38 litrov vode na vsakega Ljubljančana.

Danes Ljubljančan porabi približno desetkrat več vode. Pa tudi precej več jih je, tako da morajo črpalke načrpati vsak dan več kot 90.000 kubikov vode Se posoda ob tolikšni žeji prazni?

Gladina podtalnice se niža

Strokovnjaki prikimavajo. Gladina podtalnice na Ljubljanskem polju se je od leta 1880 pa do danes znižala že za dobrih osem metrov, predvsem v zadnjih desetih letih. Voda usiha ne le zaradi povečanega črpanja pač pa tudi zato, ker se Savina struga poglablja zaradi hidrocentrale v Medvodah, ki zadržuje prod, in zaradi regulacijskih posegov južno od Mednega do Šentjakoba. Sava na polovici svoje struge na tem območju že teče po nepropustnih tleh in voda ne more več tako pronicati v zemljo kot nekdaj.

V sušnih dnevih tako Ljubljančani že spijejo več vode kot se je nakaplja v veliko posodo pod mestom, torej že črpajo statične rezerve! V mokrem obdobju namreč ponikne približno 2000 litrov v sekundi, v suhem pa 1400 litrov. Porabijo pa je okoli 1800 litrov v sekundi.

Pred sto leti je strokovnjak geološkega državnega zavoda na Dunaju po pregledu vode iz studencev in vodnjakov Ljubljane izjavil, da je podtalna voda na Ljubljanskem polju »jako okusna, čista, hladna in zdrava ter pripravna za vodovod, ki bi se zgradil z manjšimi stroški«. Ker pa je menil, da se bo Ljubljana širila proti Savi, se je bal, da bo postala talna voda prej ali slej onesnažena.

Njegova bojazen je bila še kako utemeljena. Ljubljansko polje je namreč prodnato, zelo propustno. Skozenj ne pronica le deževnica pač pa tudi vsa mogoča umazanija iz zasebnih greznic, ničkoliko zakopanih cistern, iz kanalov in ponikalnic, iz opuščenih zasmetenih gramoznic. Na ljubljanskem področju ponikne vsako leto v zemljo nad štiri milijone kubičnih metrov fekalno-kemičnih odplak, takorekoč naravnost v naš kozarec. Tudi sama Sava je že tako onesnažena, da ji naravna samočistilna sposobnost proda ni več kos. Mnogi lokalni vodovodi v ljubljanski okolici že imajo onesnaženo vodo. Med 114 lokalnimi vodnjaki je lani iz 61 pritekla neprimerna voda. Sanitarni inšpektorji pravijo, da kar 17.000 Ljubljančanov ne pije čiste vode. Tudi Mestni vodovod je že v svoji vodi našel fenole. K vsem črpališčem bodo zato še do konca leta namestili klorirne naprave za primer hudega onesnaženja vode.

Nafta grozi

Le-to takorekoč visi v zraku, vsaj če pomislimo, s kakšno hitrostjo se po nezavarovanih cestah nad podtalnico, na Šmartinski cesti komaj 120 metrov od črpališč, vozijo tovornjaki s cisternami naftnih derivatov. Če bi se ena sama prevrnila, bi lahko za več let uničila sedaj še vedno čisto pitno vodo Naftni derivati so namreč najbolj nevarni onesnaževalci podzemne vode. Kubik derivatov lahko uniči vsaj milijon kubikov pitne vode. Grenak okus po nafti pa ostane v podtalnici še deset let.

Nič manj niso številne črne gradnje brez kanalizacije na Tomačevem, kajti samo nekaj metrov pod njimi že teče podtalnica, le pičla dva kilometra vstran pa je črpališče v Hrastju. Tudi sicer imajo hiše v mnogih obrobnih naseljih samo greznice. Neprepustna greznica pa se kmalu napolni. Lastnik naj bi poklical mestno kanalizacijo, da mu jo sprazni. Ker pa je to marsikomu nadležno in predrago, enostavno raje prebije dno greznice in fekalije poniknejo v tla, v pitno vodo.

Da bi torej v Ljubljani lahko še naprej pili kolikor toliko čisto vodo, je Mestni vodovod že pred leti predlagal zavarovanje območja podtalnice. Varovalna območja naj bi se širila vse od mestnega roba proti severu do savske struge in ponekod tudi čez, na levi brez Save. Zaščiteno bi bilo tudi manjše območje na jugu okoli črpališča Iški vršaj. V odloku je varovalno območje razdeljeno na šeri pasove, za katere so predpisani določeni režimi varovanja.

Prepovedane gradnje

Tako v najožjem in ožjem varstvenem pasu ni dovoljeno graditi. Dovoljene so le adaptacije obstoječih hiš, ki izboljšujejo higienske razmere. Izjemoma bo možno zgraditi le šole, vrtce, trgovine ali druge objekte za oskrbo prebivalcev. Prebivalci se bodo lahko počutili kot da so v parku, saj bosta od gospodarskih dejavnosti dovoljeni le gozdarstvo in kmetijstvo. Strogo bo prepovedano kopanje gramoza in gradnja cistern ali skladišč naftnih derivatov. Vse hiše bodo morale biti priključene na nepropustno kanalizacijo. Tudi voda s ceste se bo morala odtekati v nepropustne kanale, saj lahko vsebuje kapljice bencina.

V širšem varstvenem pasu, ki pokriva zemljišče, pod katerim teče podtalnica proti črpališčem, bo možno graditi stanovanja pa tudi čisto obrt in industrijo. Vendar pa bo treba vse objekte takoj priključiti na nepropustno kanalizacijo. Niso pa dovoljeni industrijski ali energetski objekti, ki bi uporabljali veliko naftnih derivatov.

Vplivni varstveni pas bo najbolj oddaljen od črpališč, vendar se tudi v njem še pretaka voda proti črpališčem in bo zato potrebno zgraditi nepropustno kanalizacijo Tranzitni promet po nezaščitenih cestah pa bo treba preusmeriti zunaj varstvenih pasov.

To so po mnenju Mestnega vodovoda res najnujnejši ukrepi. Če jih bo mestna skupščina sprejela, bodo stali 430 milijonov dinarjev. Veliko, res, toda koliko bi stalo mrzlično iskanje novega vira pitne vode, če bi se ljubljanska podtalnica po nesrečnem naključju okužila?

SILVESTRA ROGELJ

KOLESARSTVO

20. ETAPA «TOURA»

B. THEVENET V RUMENI MAJICI VEDNO BLIŽJI KONČNEMU CILJU

Skupna lestvica se v glavnem ni spremenila - Jutri zadnja etapa

DIJON — Napad je nabljoša obramba. To je najbrž spoznal tudi sedanji glavni favorit «Toura» Bernard Thevenet, kateremu 8'' naskoka na skupni lestvici pred drugouvrščenim Kuiperjem ni bilo dovolj. V včerajšnji etapi na kronometer za posameznike, ki se je odvijala na 50 km dolgi progi v Dijonu je zato opustil vsakršno taktično pretkanost in tekmoval za zmago. In to mu je tudi uspelo, saj je prvi prispel na cilj s poprečno hitrostjo 42 km na uro. Kuiper ga je skušal presenetiti: v prvih desetih kilometrih si je nabral zavidljivo prednost 10'' nad Francozom. To bi v optimalnih pogojih tudi zadostovalo. Thevenet pa se ni vdal in je postopoma zmanjšal prednost, dokler ga ni ujel. Tedaj pa je še pospešil ritem, vzdržal do konca in zmagal.

Kuiper je zdrknil na tretje mesto. Presenetljivi Thurau se je vrinil med obema, čeprav ta dosežek ni bistveno izboljšal njegovega položaja na skupni lestvici. Krožna dirka po Franciji se med kritikami in medsebojnimi očitki nagiba h koncu. Čeprav bi teoretično še obstajala možnost za morebitne spremembe, je usoda kolesarjev praktično že zapečatena. Letošnji «Tour» pa bo nedvomno predmet številnih razprav in to ne samo na časopisnem papirju . . .

Danes se bodo kolesarji pomerili na 141,5 km dolgi progi, ki pelje od Montreauja v Versailles.

Vrstni red:

1.	Bernard Thevenet (Fr.)	1.10'45''
	Poprečna hitrost 42,395 km/h	
2.	Thurau (ZRN)	po 23''
3.	Kuiper (Niz.)	28''
4.	Knetemann (Niz.)	43''
5.	Bruyeres (Bel.)	47''
6.	Merckx (Bel.)	1'02''
7.	Agostinho (Port.)	1'19''
8.	Van Impe (Bel.)	1'24''
9.	Galdos (Šp.)	3'04''
10.	Vallet (Fr.)	3'29''
11.	Meslet (Fr.)	3'36''
12.	Aja (Šp.)	3'52''
13.	Zoetemelk (Fr.)	4'28''
15.	Janssens (Bel.)	4'29''

Skupna lestvica:

1.	B. Thevenet (Fr.)	109.20'53''
2.	Kuiper (Niz.)	po 36''
3.	Van Impe (Bel.)	3'22''
4.	Galdos (Šp.)	7'18''
5.	Zoetemelk (Niz.)	9'36''
6.	Thurau (ZRN)	12'30''
7.	Merckx (Bel.)	12'35''
8.	Laurent (Fr.)	17'37''

TENIS

POKAL DE GALEA

V conskem finalu Italija-Argentina

MONTECATINI TERME — Teniški reprezentanci Italije in Argentine se bosta danes spoprijeli v conskem finalu pokala De Galea. Italija je namreč premagala Izrael s 4:1, Argentina pa Kanado s 5:0.

Zmagovalec tega srečanja, ki se bo zaključilo jutri, bo nastopil na finalnem delu tega pokala, ki bo v Vichyju v Franciji.

JADRANJE

Jugoslovansko državno prvenstvo

Tudi včeraj burja močno ovirala tekmovanje

Včeraj je bila v Portorožu druga regata državnega jadralnega prvenstva za dva razreda. Kot v prvem dnevu, je tudi včeraj burja močno ovirala tekmovanje.

REZULTATI SO NASLEDNJI

470

1. Rožič - Rožič (Trogir)
2. Podgornik - Pirjevec (Portorož)
3. Romić - Dobrila (Kraljevica)

Italijanski jadralec Zanon je odstopil.

LESTVICA

1. Rožič - Rožič (Trogir)
2. Podgornik - Pirjevec (Portorož)
3. Marinac - Vukotić (Reka)

Leteči Holandec

1. Puh - Miklavec (Portorož)
2. Černe - Matevlić (Portorož)
3. Kravanja - Chiavalon (Portorož)

LESTVICA

1. Puh - Miklavec (Portorož)
2. Černe - Matevlić (Portorož)
3. Kravanja - Chiavalon (Portorož)

GENOVA — Iz Arenzana, manjšega turističnega centra v bližini Genove, je včeraj odplula jadrnica «B & B Italia», ki bo zastopala Italijo na jadralni regati okrog sveta.

Italijani so namenjeni v Portsmouth, kjer bo 27. avgusta start in kamor bodo zopet prispeli, potem ko bodo prepluli 27.000 milj, toliko kot jih predvideva tovrstno tekmovanje.

TENIS

VARŠAVA — Poljak Wojtek Fibak je osvojil mednarodni teniški turnir v Sopotu na Poljskem. V finalu je premagal Britanca Mottrama s 6:2, 7:6.

V finalu dvojic pa je par Fibak - Dibley porazil dvojico Fassbender - Mottram s 6:3, 7:6.

SABLJANJE

SP V BUENOS AIRESU

V dramatičnem finalu z ZRN Italijani osvojili srebro

Pri stanju 8:8 je bila odločilna razlika v zadetkih

Za Italijo je bilo včerajšnje ekipno tekmovanje v floretu za moške prava mrzla prha. V finalu jo je namreč premagala ekipa ZRN z majhno razliko v zadetkih, potem ko se je srečanje zaključilo z remijem 8:8.

Sabljači ZRN so tako potrdili ugodno tradicijo, ki se nadaljuje vse od Montreala, ki so v finalu porazili Italijo z 9:6. Bežen potek tekmovanja kaže Italijo v vodstvu s 7:1, ko je manjkalo do konca le 8 srečanj med posamezniki. Dovolj je bila torej ena sama zmaga za osvojitev naslova ekipnega svetovnega prvaka v floretu. Tu pa se je Italijanom zataknilo in Nemci so tako uspešno zaključili svojo «ofenzivo».

Osvojeno srebro pa je za Italijane le borna tolažba.

Medtem se je v Buenos Airesu pričelo tudi žensko ekipno tekmovanje v floretu. Udeležuje se ga 12 držav, ki so razporejene v štiri skupine:

A skupina: SZ, Japonska, ZDA.

B skupina: Romunija, Velika Britanija, Argentina.

C skupina: Francija, ZRN, Mehika.

D skupina: Italija, Madžarska in Venezuela.

Italijanska reprezentanca se je že uvrstila v drugo kolo. Premagala je Madžarsko z 9:3 in Venezuelo s 14:2.

Poleg Italije so napredovale še Japonska, ZDA, Romunija, Velika Britanija, ZRN, Francija in Madžarska.

V PONEDELJEK V KOPRU

Tiskovna konferenca za SP «optimist»

V ponedeljek, 25. julija, bo v Kopru, v hotelu Triglav, tiskovna konferenca o Svetovnem prvenstvu jadrnic «optimist», ki bo v Ankaranu, od 26. julija do 7. avgusta.

Pokrovitelj te velike prireditve bo predsednik SFRJ Josip Broz - Tito.

Stekić poškodovan

BEOGRAD — «Stekić mora mirovati.» Tako je izjavil zdravnik, ki je Nenadu pripisal počitek v gorskem kraju vse do 10. avgusta, ko ga bo verjetno zopet pregledal. Vzrok temu pa so hude bolečine v «odskočni nogi», ki so skakalca prizadele že na mednarodnem atletskem mitingu v Velenju in opravičujejo tako njegov manj prepričljiv nastop.

Negotova je njegova udeležba na univerziadi v Sofiji, kar bi bilo za jugoslovansko ekipo huda izguba.

Nogometna ekipa Riba iz Boljunca je zmagala na letošnjem turnirju «4+4»

KOLESARSTVO

«POKAL LORENZI - MOČILNIK»

Na mednarodni dirki veteranov kar 23 kolesarjev iz Slovenije

Dirka na kronometer bo jutri v Bazovici - Veterani Adrie favoriti

Športni delavci Adrie so stalno na delu in bodo jutri priredili v Bazovici, pod pokroviteljstvom ANPI-VZPI in v organizaciji lonjerskih športnih delavcev Lorenzija in Močilnika, veliko mednarodno kolesarsko dirko veteranov na kronometer posamezno. Štirinajst kilometrov dolga proga bo potekala od Bazovice

Verginella je bil tudi v nedeljo med protagonisti dirke veteranov

do Opčin in nazaj. Start dirke bo v bližini Bazovice, kolesarji bodo nato po sedmih kilometrih napravili obrat na Opčinah pri orožniški kasarni, nakar bo cilj dirke približno pri bazovskem pokopališču. Prvi kolesar bo startal ob 8.30, predvideva se, da se bo na cilju predstavilo približno 60 tekmovalcev, tako da bi moral zadnji startati ob 10.30, najboljši pa bi morali prevoziti progo v času, ki bi moral biti približno 19 minut, seveda, če ne bo tekmovanja ovirala burja, ali dež.

Poleg sedmih domačih kolesarjev, ki bodo jutri startali kot favoriti, prva med vsemi Verginella in Marušič, bo na startu tudi 23 slovenskih tekmovalcev iz Ljubljane, Kranja in Grosuplja, ki so se rade volje odzvali vabilu prirediteljev in se bodo masovno udeležili dirke, tudi v okviru vedno tesnejšega sodelovanja med našim zamejskim kolesarskim klubom in kolesarskimi društvi iz matične domovine.

Za prvo trofejo «Bar Lorenzi Agraria Močilnik» je za nastopajoče pripravljenih preko 35 pokalov, poleg raznih praktičnih nagrad, ki so jih lonjerski športniki zbrali pri posameznikih in pri podjetjih.

Poleg Verginelle in Marušiča, ki sta po mnenju lonjerskih kolesarskih privržencev največja favorita, je kaj težko predvidevati, kdo se bo najbolje uvrstil, saj bodo poleg tržaških in jugoslovanskih kolesarjev prišli na start tudi nekateri specialisti iz Veneta, vendar pa se ne ve še, kdo bo prišel poleg deželnih predstavnikov.

Na vsak način pa bodo o zmagovalcu odločale desetinke sekunde, saj so kolesarji med sabo na tako kratki progi precej izenačeni in se lahko pripeti, da pride do izraza tudi tekmovalec, ki se je doslej bolj malo izkazal.

Naj omenimo še, kdo bo dirkal za Adrio, katero vodi sedaj Nino Maver: Bonanno, Macarol, Marušič, Verginella, Nicolazzi, Santoni in Ferluga. Upajmo, da bo vsaj nekaterim uspelo uvrstiti se med najboljšo peterico, tako da bi ostal vsaj enkrat v Lonjerju tudi pokal za najbolje uvrščeno društvo.

Pečar

V ženski konkurenci pa zmagovalke niso naletele pri Švici in Italiji na enakovredne nasprotnice. Vsekakor je potrebno poudariti, da se je Madžarska prebila v sam evropski vrh. Italijanke so jim v neposrednem obračunu odvzele samo set. Zastopnice Švice pa so izgubile obe srečanji s 3:0.

Odbojkarji so nadaljevali pot v Palermo, kjer bodo nastopili na turnirju za prvi pokal Sicilije. Poleg italijanske reprezentance bodo igrali še univerzitetna reprezentanca Belgije, Levski iz Sofije ter Csepel iz Budimpešte.

Po končanem turnirju v Palermu bodo odbojkarji istih šesterk še enkrat merili moči v Mesini.

V. Rogošić tudi petič na cilju

SPLIT — Veljko Rogošić je presenetil Spličane s svojim ponovnim predčasnim prihodom na cilj, kjer je tako zaključil peto etapo plavalnega velemaratona od Podgore do Reke, ki je bila dolga 12,594 km.

Danes bo plavalec preplaval svojo najdaljšo etapo in prispel v svoje rodno mesto Kaštel Lukšič.

ODBOJKA

NA MEDNARODNIH TURNIRJIH

Madžari dvakrat ugnali Italijane

S. PELLEGRINO — Kot smo že poročali, sta se končala odbojkarska turnirja za lovoriko «Ghelardelli» in «Molli - Barsanti» s popolnim zmagoslavjem Madžarske, tako v moški kot tudi ženski konkurenci.

Italijanski odbojkarji v obeh srečanjih z Madžari niso pokazali nič posebnega. Igra je bila le občasno zanimiva in privlačna. Domačini so igrali s postavo, ki bo igrala na prihodnji univerziadi v Sofiji, kjer pa ne morejo pričakovati večjega uspeha. Po drugi strani pa je potrebno poudariti, da niti Madžari zadnja leta ne pomenijo veliko v mednarodni areni. V S. Pellegrinu je zopet igral v njihovih vrstah, po dolgih letih odsotnosti, dolgi Buzek. Ti dve reprezentanci bosta igrali v isti skupini skupaj z Jugoslavijo, Romunijo, Francijo in Finsko na letošnjem EP.

TOTIP

1. —	prvi	X	2
	drugi	1	2
2. —	prvi	2	1
	drugi	1	1
3. —	prvi	X	2
	drugi	X	1
4. —	prvi	X	X
	drugi	2	X
5. —	prvi	1	2	1
	drugi	2	2	X
6. —	prvi	1	1
	drugi	2	1

Tudi Repen ima novo balinarsko igrišče. Na njem so se že spoprijeli v prijateljski tekmi domačini in Zgoničani

ŠAH

POLFINALE ZA SP

Korčnoj zopet zmagal

Lev Polugajevski odpovedal na vsej črti - Korčnoj trenutno vodi s 6:1 - Dvoboj je praktično že odločen

Prava katastrofa za enega od zastavonoš sovjetskega šaha, Leva Polugajevskega. V sedmi partiji polfinalnega dvoboja za svetovno šahovsko prvenstvo ga je Viktor Korčnoj spet porazil in tako zvišal skupaj rezultat na 6 proti 1. Res je nepojmljivo, kako je mogel izkušeni Polugajevski, ki je že približno 15 let med petimi ali desetimi najboljšimi šahisti na svetu, na sedem partij v tem dvoboju doseči le dva remija, in še v teh je imel «disident» boljšo pozicijo na šahovnici.

Polugajevski je imel v tej partiji črne firure in je na damino otvoritev odgovoril z Meransko obrambo. Vendar pa je kaj hitro zašel v težave, saj je za prvih 13 potez porabil uro in pol časa za razmišljanje, njegov nasprotnik pa samo deset minut. Ta potrata dragocenega časa se mu je nato poznala, saj je nadaljevanje slabo analiziral in je bil verjetno že izgubljen po dvajsetih potezah. Partijo je predal v 43. potezi.

Danes bosta nasprotnika odigrala naslednjo, osmo partijo. Korčnoju pa zadostuje, da osvoji 2,5 točk v preostalih devetih partijah, da postane zmagovalec celotnega dvoboja in da se torej v finalu sreča z zmagovalcem dvoboja med Spaskijem in Portischem, kjer je stanje še vedno neodločeno. Zmagovalec tega nadaljnjega dvoboja se bo srečal s prvakom Karpovom za svetovno šahovsko krono. D. J.

ATLETIKA

Na olimpijskem stadionu v Rimu

V torek in sredo državno prvenstvo

RIM — V torek in sredo prihodnjega tedna bo na olimpijskem stadionu v Rimu italijansko državno atletsko prvenstvo za ženske in moške.

Kot je znano se je moška reprezentanca uvrstila v veliki finale evropskega pokala, ki bo 13. in 14. avgusta v Helsinkih. Ženske pa imajo na razpolago še «popravni izpit» v Trinecu v ČSSR dne 6. avgusta. Državno prvenstvo bo torej služilo obema reprezentancama kot odlična priprava za finalni del evropskega pokala. Poleg tega pa si bodo še nekateri atleti skušali pridobiti mesto v reprezentanci, zaradi česar lahko pričakujemo dobre rezultate.

Nastopili bodo vsi najboljši, z edino izjemo srednjeprogaša Grippa, ki ni trenutno v zadovoljivi formi. Protagonist tekmovanja bi moral vsekakor biti Mennea, ki je že izjavil, da hoče prav na tem tekmovanju izboljšati evropski rekord na 200 m. Če upoštevamo, da je že nekaj časa v odlični formi, lahko od njega pričakujemo rezultat svetovne vrednosti. Na dolgih progah bi morala prednjačiti Fava in Zarcone, medtem ko se v troskoku napoveduje velik boj med Mazzuccatom in Piapanom. Zelo izenačen bo tudi boj v metu diska, kjer sta glavna favorita De Vincentis in Simeon: zmagovalec bo zastopal Italijo v Helsinkih.

V ženski konkurenci bo glavni protagonist Sara Simeoni, ki ne skriva ambicije, da bi zastopala Evropo na svetovnem pokalu. Zaradi tega bo skušala še izboljšati državni rekord. Dobre rezultate lahko pričakujemo od Ileane Ongar in Gabriele Dorio, čeprav sta v svojih disciplinah mnogo močnejši od ostalih nasprotnic.

V obeh dneh se bo tekmovanje pričelo že zjutraj, finalna tekmovanja pa bodo zvečer ob 20.30.

Včeraj se je pričelo balkansko prvenstvo v plavanju. Podelili so pet zlatih kolajn, od katerih je eno osvojila Jugoslovanka Petkovićeva na 100 m delfin.

DOMAČI ŠPORT

JUTRI

NEDELJA, 24. julija 1977

KOLESARSTVO

VETERANI
MEDNARODNA DIRKA
NA KRONOMETER

8.30 v Bazovici
Nastopa tudi Adria

KOŠARKA

MESINA — V drugem kolu tradicionalnega ženskega košarkarskega turnirja v Mesini je včeraj reprezentanca Italije z lahkoto premagala Belgijo z 82:49.

V istem kolu je Severna Koreja porazila ZRN s 112:64.

Delovanje ZSŠDI

Izvedba štafete po okrožjih

Ob priliki drugega mednarodnega partizanskega srečanja, ki bo danes in jutri v Bazovici, bo organiziralo ZSŠDI spominsko štafeto mimo vseh spomenikov padlim na področju tržaške pokrajine. Ker je iz tehničnih razlogov nemogoče izvesti en sam štafetni tek po tako obširnem teritoriju, bodo danes popoldne istočasno priredili ob 19. uri šest štafet v posameznih okrožjih, ki so sledeča: dolinska občina, mesto Trst, vzhodni Kras (od Opčin do Bazovice), zgoniška in repentabrska občina, nabrežinska občina ter okrožje Prosek - Križ. Ob vsakem partizanskem obeležju bodo športniki položili cvetje, organizacijo štafetnih tekov pa imajo športna društva, ki delujejo v posameznih okrožjih.

Za jutri popoldne bo zbirališče športnikov predvideno za 15.15 ob spomeniku na gmajni v Bazovici, od koder bodo vsi športniki v skupini pritekli s štafetno palico do vaškega spomenika v Bazovici, kamor bodo prišli točno ob 16. uri.

ZSŠDI poziva vsa športna društva, da sodelujejo pri štafetah v okrožjih, jutri pa naj vsako društvo pošlje v Bazovico vsaj po dva mladinca v športnih dresih.

OBVESTILO

ŠD Polet

vabi svoje člane in prijatelje na tradicionalni piknik, ki bo jutri, 24. t.m., v gozdčku med Šmarjami in tomajskim Križem, in sicer od 9. do 20. ure.

Na sporedu so zabavne igre, srečolov in tekmovanja. Dostop na kraj piknika bo označen s posebnimi puščicami z napisom «Polet», ki bodo postavljene na cesti Sežana - Dutovlje.

VLADIMIR GRADNIK

Krvavo Posočje

58.

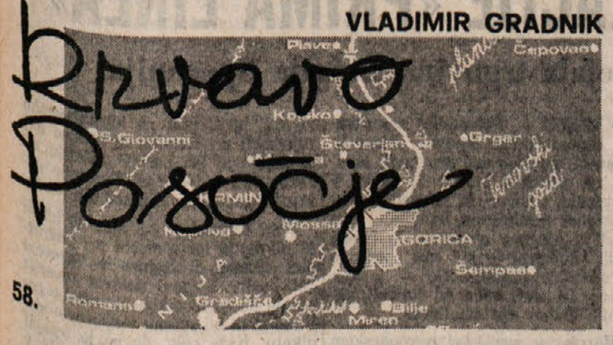

Prav takrat je v štab komande «soške armade» v Postojni prišel avstrijski cesar in vrhovni komandant Karel. Ob tej priliki je poročal Borojeviću o sporazumu z nemško vrhovno komando o nameravani jesenski ofenzivi proti Italiji na zgornji Soči, hkrati pa rekel, da se ni treba bati zaradi začasnega umika na Banjšicah. Napredovanje bi italijansko II. armado nazadnje spravilo v zelo neroden položaj. Divizijam na Banjšicah je bilo tako poslano povelje za tajni postopni umik. Nova, v osnovi že prej preštudirana in deloma pripravljena črta je šla od Škabrijela na Zagorje, Podlako, Vrhovec, Kal, Hoje, Kal pri Sv. Luciji.

To je bila pravilna odločitev in rešitev iz težke situacije in morda še težje poznejše, če bi bila sprejeta varianta o radikalnem umiku čez Čepovansko dolino na trnovski rob. Tak umik bi bil v moralnem in materialnem pomenu enak porazu brez bitke, ki bi se z energičnim italijanskim zasledovanjem verjetno spremenil v polom.

Kakšen je bil cilj te nove odločitve in kakšne koristi je imela komanda avstrijskega 14. korpusa, ki je branil Banjšice? Prvi, neposredni cilj in nujna važna naloga sta bila: nezapaženo se odlepiti od napadalca in v največji tajnosti čimprej zasesti že določene nove položaje. Da bi tega sovražnik ne zapazil, je bila postavljena «zavesa» bojnih straž in patrulj, ki so morale kriti umik in v zaščitnih borbah trmasto vztrajati do določenega časa, četudi za ceno žrtev. Drugi cilj je bil pridobiti čas za mirno pregrupiranje enot in za utrditev in taktično organizacijo obrambe na novih položajih. Če je bil ta račun realen in če so napadalci to dovolili, naj da odgovor kratka ocena konkretne situacije na Banjšicah.

22. avgusta so v severnem kotu Banjšic, v rajonu potoka Vogršček, bojne akcije ponehale. Na srednjem sektorju Banjšic so italijanske napadalne enote počasi napredovale, ker jih je zadrževal ogenj redko posejanih avstrijskih zaščitnih oddelkov. Na vzhodni strani proti Sv. gori so enote II. korpusa zasedle vasi Grgar, Biteč,

Avstrijski cesar Karel na ogledu fronte pri Sv. Luciji (Most na Soči)

Sv. Lovrenc, koto 800 ter vrh Sleme (kota 801). Avstrijci so se na tem delu umaknili na novo črto. 23. avgusta so imele italijanske enote ves dan premor. Ustavile so se na doseženi črti, ki je bila od novih avstrijskih položajev oddaljena 4 do 5 km zračne črte, kar je pomenilo najmanj dva dni napredovanja v trdih bojih. Ker italijanska lahka artilerija kratkega dometa s svojih položajev na desnem bregu Soče ni mogla več pomagati svoji pehoti, se je morala premestiti na levi breg Soče, in se po strmini vzpeti najmanj na črto Kobilnik - Jelenik - Kuk - Osojnica - Veliki vrh, a to v okoliščinah, ki smo jih že prej omenili, ni bilo mogoče ne lahko niti hitro storiti. Brez neposredne pomoči svoje artilerije tudi pehota ni mogla napredovati.

Dalekometna težka artilerija na desni strani Soče je sicer dosegala tudi nove avstrijske položaje, toda zadetki niso bili točni, ker topničarji še niso imeli novih ciljev. Zato je bilo obstreljevanje bolj simboličnega pomena. Sklep, ki iz tega sledi, je ta, da je bil avstrijski račun o pridobitvi časa za miren sestop na nove položaje, precej stvaren, saj so branilci tako pridobili tri dni. Izkoristili so jih tako, da so se nemoteno umaknili in organizirali obrambo na novih položajih.

Premestitev težke italijanske artilerije na Banjšice je bila praktično zelo težka in je zahtevala nekaj dni časa. Poleg tega je bila taka poteza tudi taktično tvegana in nevarna, kar bodo pokazali poznejši dogodki. Avstrijska ocena položaja je bila pravilna in stvarna. Borba za prostor in čas je bila dobljena. XIV. avstrijski korpus na Banjšicah je v relativnem miru organiziral in izpopolnil svojo obrambo in tu trdno obstal. Italijani so se previdno in počasi, brez večjih napadov in uspehov približevali. 150.000 napadalcem in branilcem je namreč primanjkovalo vseh vrst potrebščin, med katerimi je bila voda na prvem mestu. V peklenski avgustovski vročini, v neprestanem boju pod točo granat, šrapnelov in krogel pehotnega orožja, ko so gledali smrti v oči, so vojaki ene in druge strani izcedili zadnjo srago potu. Četudi lačni in utrujeni, ranjeni in izčrpani, so videli edino rešitev v nekaj požirkih vode. Te pa ni bilo dovolj, včasih pa sploh nič. V zaledju je namreč vladala taka prometna zmeda, posebno v dolini Soče in na poteh na Banjšice, da je paralizirala prevažanje najnujnejših potrebščin in celo odpremo težjih ranjencev. Voda je bila iz reke Soče in okužena. Vojaki v bojnih črtah so večkrat popili tudi vodo iz strojničnih hladilnikov in iz blatnih mlak. Podobna slika je bila tudi na avstrijski strani. Urejeno zaledje, dobro organiziran dovoz orožja, streliva in življenjskih potrebščin so namreč osnova za uspešen potek vojnih operacij. Tega na bojišču ob srednji Soči ni bilo, zato so se ofenzivne operacije na Banjšicah 29. avgusta ustavile.

Mostišče pri Tolminu — Položaj Sv. Marije

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 - 57 23
Naročnina
Mesečno 2.500 lir — vnaprej plačana celotna 25.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 38.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3,00 din, za zasebnike mesečno 35,00 letno 350,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 47,00, letno 470,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

 23. julija 1977

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» • DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Trgovski 1 modulus (širina 1 stolpec, višina 43 mm) ob delavnikih 13.000, ob praznikih 15.000.
Finančno-upravni 500, legalni 500, osmrtnice in sožalja 250 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 100 lir beseda. IVA 14%. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

AGENTI INTERPOLA SO GA VČERAJ PRIVEDLI V RIM

Španska policija izročila italijanski črnega terorista Giancarla Rognonija

Rognoni je drugi fašist, ki ga je Španija izročila italijanski pravici
Med drugim je odgovoren za spodletel atentat na brzec Turin-Rim

GENOVA — Giancarlo Rognoni, vodja zloglasne neonacistične skupine «La Fenice» in organizator spodletelega atentata na brzec Turin - Rim, je od včeraj popoldne zaprt v genovski kaznilnici Marassi. Terorista, ki je bil aretiran sredi februarja v Madridu, je španska policija končno izročila italijanski pravici. Rognoni je po Marcu Pozzanu drugi fašistični prevratnik, ki ga je Španija izročila Italiji.

V spremstvu agentov španskega odseka Interpola je Rognoni prispel včeraj popoldne v Rim z linijskim letalom družbe Alitalia. Po uvodnem zasliševanju na policijskem komisariatu rimskega letališča so terorista odpeljali v Genovo, kjer je bil zaprt v kaznilnico Marassi. Pred dvema letoma je bil [illegible] obsojen v Genovi na 23 let zaporne kazni zaradi spodletelega atentata na brzec Rim - Turin.

Giancarlo Rognoni velja za enega najnevarnejših italijanskih fašističnih teroristov, pa čeprav je bil obsojen samo zaradi spodletelega atentata. Skupno z njim je genovska porota spoznala za krive še Nica Azzija in Maura Marzoratija (oba bosta morala odsedeti v zaporu 20 let) in Francesca De Mina (14 let ječe). Podli izpad, načrt za katerega je pripravil Rognoni, je spodletel zaradi Azzijeve napake. Mladi terorist je po pomoti sprožil detonator, eksplozija katerega ga je lažje ranila. Po načrtu bi morala policija naprtiti odgovornost za atentat levici. Medtem ko je Azzi v stranišču vklapljal peklenski stroj, sta se njegova pajdaša Marzorati in De Min, preoblečena v levičarska skrajneža (da ne bi bilo dvomov sta imela v žepu vsak svoj izvod «Lotta continua») v kupeju bučno prepirala o strategiji in taktiki skrajne levice. Po eksploziji detonatorja so preiskovalci našli v vagonu še nekaj kopij časopisa in nekaj ponarejenih letakov tedaj še izvenparlamentarne levičarske skupine.

Pet dni po atentatu se je Rognoni, kateremu policija še ni prišla na sled, udeležil tragičnega misovskega shoda v Milanu, med katerim je bil ubit policijski agent Antonio Marino. Ročne granate, ki so ubile policista, je pretepačem priskrbela ravno skupina «La Fenice».

Rognoni, sin dokaj premožne družine, se je že mladih nog pridružil misovski mladinski organizaciji «Giovane Italia». Kmalu nato pa je presedlal v Rautijev «ordine nuovo» nato pa je ustanovil lastno teroristično organizacijo «La Fenice», ki se je zgledovala grških polkovnikih in ki bi se morala uveljaviti na prizorišču mednarodnega terorizma ravno z atentatom na brzec Rim - Turin.

Policija je kaj kmalu zbrala dokaze o njegovi odgovornosti za spodleteli atentat (dotlej Rognoni še ni imel opravka s pravico, pa čeprav je vodil vrsto škvadrističnih napadov proti demokratičnim študentom), toda mladi terorist je medtem že pobegnil v Švico in s pomočjo nekega italijanskega industrijca navezal stike s črno internacionalo, ki ga je odtlej vedno ščitila. Nekaj mesecev pozneje ga je švicarska policija na zahtevo italijanskih kolegov aretirala, vendar švicarski sodniki niso priznali ekstradicije, ker da so bile obtožbe izrazito političnega značaja. Rognoni je bil izgnan iz Švice in je pribežal v Španijo, do Francove smrti zatočišče vseh evropskih fašistov. Tem je delno odklenkalo šele po smrti starega diktatorja, ko je Španija končno stopila na pot demokracije in ko so bili možni prvi stiki med italijanskim in španskim notranjim ministrom za skupni boj proti prevratništvu. (vt)

NEW YORK — Vse kaže, da se konferenci OZN o izkoriščanju morja in morskega dna obetajo hudi časi. Tako vsaj lahko sklepamo iz izjave ameriškega predstavnika Elliota Richardsona po katerem je zadnji krog pogajanj zaostril nasprotja med udeleženci konference. Ključno in najbolj sporno vprašanje je po besedah ameriškega predstavnika izkoriščanje podmorskih rudnikov. Richardson je s tem v zvezi pripomnil, da bo svetoval svoji vladi, naj znova preuči sadove dosedanjega dela in naj, če ima to za potrebno, zapusti konferenco.

Giancarlo Rognoni (levo) ob prihodu v Rim (Telefoto ANSA)

Konec sveta pred vrati?

Čez pet tisoč let v najboljšem primeru, čez nekaj sto let v najslabšem, bi na Zemlji lahko spet nastopila ledena doba, ki bi uničila vse oblike življenja na našem planetu. Vzrok te katastrofe bo ogromen «črn oblak», ki je trenutno še oddaljen v vesolju, ki pa se po mnenju francoskih astrofizikov približuje našemu sončnemu sistemu s hitrostjo 20 km na sekundo.

Domneva nima kaj opraviti z znanstveno fantastiko ter temelji na točnih računih in na podatkih, s katerimi razpolagajo znanstveniki, ki so pod vodstvom profesorja Alfreda Vidala Madjara odkrili «črn oblak». Pojav astronomom ni nov. Ena najbolj verjetnih domnev o vzrokih ledenih dob, ki so si sledile na Zemlji, pravi, da so jih povzročili vesoljski «črni oblaki», ki občasno zakrijejo sonce in zmanjšajo količino toplote, ki prihaja na Zemljo. Temperatura se zato zniža, zaradi česar se temperatura na našem planetu občutno zniža.

Kar zadeva obdobje, ko bo «črn oblak» prišel do našega sončnega sistema, je odvisno od tega ali gre za strnjeno maso, ali pa je morda razdeljena na več manjših skupkov. V slednjem primeru bi prvi rokavi tega oblaka utegnili priti do našega sončnega sistema že čez nekaj sto let. Ugibajo, ali je morda «črni oblak» sestavljen iz antimaterije. Tudi v tem primeru usoda človeštva ni nič kaj rožnata, morda bi naši potomci bili še bolj na psu, kot če bi oblak povzročil novo ledeno dobo. Če bi bil namreč sestavljen iz antimaterije, bi vsega sončnega sistema bilo v hipu konec.

POGAJANJA Z MADRIDOM ZA RAZPIS REGIONALNIH VOLITEV

Po zatonu frankizma v Španiji uresničiti pravice Kataloncev

Do poraza španske republike je bila Katalonija avtonomna, potem pa je frankizem skušal zbrisati Katalonce s spiska narodov - Najbolj industrializirana španska pokrajina

Za časa Franca je bil v Kataloniji v telefonskih govorilnicah napis, ki je prepovedoval telefoniranje v katalonščini, jeziku, ki ga govori 6 milijonov prebivalcev Španije in departmaja Roussilon v Franciji.

To je bil samo najbolj absurden ukrep v Francovem poizkusu, da izvrši nad Katalonci kulturni genocid. S Francovim prihodom na oblast je katalonščina z dekretom prenehala biti uradni jezik Katalonije. Prepovedano je bilo govoriti katalonski v javnosti. V tem jeziku so lahko govorili le v družini. Prepovedani so bili vsi katalonski časopisi, na stotisoče knjig v katalonščini so sežgali ali pa poslali v tovarne papirja. Uradnik, ki so ga zalotili, da govori katalonsko, je lahko izgubil službo. Kulturnim organizacijam je bilo izrecno prepovedano organizirati plesanje sardane — katalonskega narodnega plesa. Zaprli so vse katalonske kulturne institucije. Na tisoče katalonskih učiteljev je izgubilo službo in moralo oditi v izgnanstvo. Na njihova mesta so prišli učitelji iz drugih španskih provinc. Cilj španskega fašizma je bil za vedno zatreti katalonski narod. Najvidnejši umetniki kakor je Pablo Casals, so emigrirali in se niso nikdar več vrnili.

Katalonija s svojimi štirimi provincami Barcelono, Gerono, Lerido in Tarragono, je bila od 17. stoletja središče avtonomističnega gibanja, ki se je razplamtelo v drugi polovici 19. stoletja in leta 1913 privedlo do omejene avtonomije. Deset let kasneje jo je Primo de Rivera likvidiral. Leta 1931 so avtonomisti v Kataloniji zmagali na volitvah in dva dni kasneje razglasili republiko Katalonijo. V pogajanjih z Madridom so morali pristati na status avtonomne pokrajine v okviru Španije, kar jim je centralna vlada zagotovila s posebnim statutom. Katalonščina je skupaj s kastilščino postala uradni jezik. Osnovni instituciji sta bila parlament, izvoljen na osnovi splošne volilne pravice, in vlada, imenovana generalidad. Na gospodarskem in socialnem področju so bile pravice teh institucij okrnjene, ker so sredstva ostala centralizirana. Toliko bolj pomembno delo pa sta opravili na področjih, kjer jima je statut dal pristojnosti, to je v civilni zakonodaji, kulturi, izobraževanju, zdravstvu, komunikacijah, javnem redu, zadružništvu in urbanizmu.

Od vsega začetka je bil eden izmed ciljev frankizma zatreti samostojnost Katalonije. Že ob prevzemu vodstva generalskega upora je Franco 1. oktobra 1936 napovedal likvidacijo katalonske avtonomije. 26. januarja 1939 so po 34 dnevih odpora frankistične čete vkorakale v Barcelono. 29. marca istega leta je bila v Španiji poražena republika. 5. aprila je Franko z dekretom odpravil statut, ki je dajal Kataloniji avtonomijo in 8. septembra zakone, ki jih je bil izglasoval svobodni katalonski parlament. Luisa Companysa, predsednika generalidada, ki se je bil zatekel v Francijo, je Petain izročil Francu. Leta 1940 so ga ustrelili v trdnjavi Montjuich v Barceloni. Kazalo je, da se katalonski narod ne bo več dvignil.

V Kataloniji je zavladal teror. Dnevno so postrelili na desetine Kataloncev, ki so se bili angažirali na strani republike, tisoči so čemeli po ječah in frankističnih taboriščih.

Mnogi Katalonci, ki so pred Francovim terorjem pobegnil v Francijo, so sodelovali v francoskem odporniškem gibanju v prepričanju, da se tako bore zoper fašizem v Španiji. Tisoči so umrli v nacističnih koncentracijskih taboriščih.

Sčasoma so Katalonci začeli zbirati sile za nov odpor, ki je bil posebno dejaven na jezikovnem in kulturnem področju. Katalonske knjige, ki so jih tiskali v Mehiki, Čilu in Argentini, so tihotapili v Španijo. Ilegalno so poučevali katalonščino in vzgajali učitelje in profesorje.

Po letu 1946 je bil Franco prisiljen na prvi korak k popuščanju. Zopet so smeli tiskati stare katalonske tekste, vendar pa ne novih. Kasneje je bilo dovoljeno tiskanje novih tekstov. Vznikli so novi talenti v kiparstvu in slikarstvu — med njimi najbolj znani slikar Tapies — arhitekturi in urbanizmu. Z žilavo borbo je katalonska kultura osvajala nova področja. Leta 1950 je bilo tiskanih 43 katalonskih knjig. Toda treba je bilo počakati še 20 let, da je bilo katalonščino moč zopet slišati po radiu. Leta 1974 je postala jezik televizije in leta 1976, 37 let po prepovedi dnevnega časopisja v katalonščini, je zopet izšel katalonski dnevnik. Leta 1976 je v katalonščini izšlo že 500 knjig, mnogo izpod peresa že znamenitih avtorjev, kakor so Espriu, Pere Quart, Merce Rodoreda, Gabriel Ferrater, Joan Fuster, Manuel de Pedrolo, Maria Aurelia Capmany. Poizkus frankizma, da Katalonce zbriše s spiska narodov, je propadel.

Uspehi na področju kulture so bili plod intenzivnega političnega dela. Že 7. novembra 1970 se je v neki cerkvi v Barceloni zbralo 300 delegatov, in so sestavili katalonsko skupščino. Prišli so iz štirih katalonskih provinc in predstavljali politične partije od skrajne levice do centra, sindikalne organizacije, katoliško gibanje za avtonomijo, združenja sosedov in profesionalne grupacije. Skupščina je odigrala pomembno vlogo pri nadaljnjem organiziranju odpora. Postavila je štiri osnovne zahteve: splošno amnestijo, vzpostavitev demokratičnih in sindikalnih pravic, ponovno vzpostavitev statuta katalonske avtonomije iz leta 1932 in koordinacijo vseh akcij katalonskega odpora z odporom v ostalih pokrajinah Španije.

Skupščina je za te zahteve mobilizirala stotisoče. Postala je osnovni dejavnik politične renesanse v Kataloniji. Moč katalonskega odpora je prišla prepričljivo do veljave na volitvah 15. junija letos, ko je 80% volivcev oddalo glasove za socialiste, komuniste in druge leve formacije in formacije leve sredine, ko je Suarezova stranka dobila le 15% glasov, ko so komunisti dobili dvakrat toliko glasov kot drugje v Španiji in ko je malo manjkalo, da fašisti niso izgubili še poslednjega poslanca med 47, kolikor so jih volile katalonske province. Koalicija levih strank se je še v volilni kampanji angažirala, da bo privedla iz izgnanstva v Franciji Jožefa Tarradellasa, predsednika Generalidad de Catalunya, ki je nasledil leta 1940 ustreljenega Luisa Companysa.

25. junija letos so se poslanci iz Katalonije zbrali v bivšem katalonskem parlamentu, kjer je sedaj muzej sodobne umetnosti in izvolili izvršni odbor, katerega naloga bo, pogajati se z Madridom in pripraviti regionalne parlamentarne volitve.

Najtežja vprašanja, ki čakajo novo katalonsko vlado, pa so gospodarska. Katalonija je sicer najbolj industrializirana pokrajina Španije in njeno gospodarstvo je že od leta 1950 raslo hitreje kot gospodarstvo v ostali Španiji. Toda rast katalonskega gospodarstva je bila stihijska, orientirana je bila na trajno potrošno blago in jo je zato mednarodna kriza zadnjih let posebno prizadela. Prvo mesto zavzema metalurgija, drugo kemična industrija. Razvoj turizma je pospešil razvoj gradbeništva. Kataloniji, ki pošilja končne proizvode v druge španske pokrajine, pa manjkajo električna energija, surovine in težka industrija. Odnosi med delavci in podjetniki so celo po normah, ki danes vladajo v kapitalističnem svetu, zastareli. Katalonija se čuti nacionalno izkoriščena. Centralna državna oblast vsako leto preko socialnega zavarovanja in po drugih kanalih asorbira 10% nacionalnega dohodka Katalonije. Posebno deficitarne so družbene službe. Samo v Barceloni bi bilo treba odpreti 120.000 novih mest v predšolskih in osnovnošolskih ustanovah. Stanje na področju zdravstva je še bolj zaskrbljujoče. Špekulacija z zemljišči je uničila zelene površine Barcelone. Katalonija je prepričana, da bo svoj razvoj lahko preusmerila le, če bo zopet avtonomna.

Proces demokratizacije Španije je neločljivo povezan s priznanjem in uresničevanjem pravic Kataloncev, Baskov in Galičanov na samostojnost. Minila je doba centralistične države, ki je kot klasična kapitalistična država enačila državo z vladajočim narodom in tako razdelila narode na vladajoče in zapostavljene. Čas pod zahteva spremembo državnih struktur in tudi Španija bo lahko prebrodila svojo splošno družbeno, politično in gospodarsko krizo, če bo šla vštric s tokom zgodovine.

MARIJA VILFAN

V ŠPANIJI SE JE URADNO ZAČELA PRVA POFRANKOVSKA ZAKONODAJNA DOBA

Juan Carlos je uradno umestil demokratično izvoljen parlament

Kraljev govor je naletel na odobravanje vseh poslancev

MADRID — Kralj Juan Carlos je včeraj slovesno umestil novi španski parlament, ki se je sestal na prvi slovesni seji po volitvah 15. junija. Ob tej priložnosti je španski kralj poudaril, da je treba okrepiti demokracijo, da bi bila Španija politično bolj skladna, družbeno pravična in napredna na vseh področjih. V svojem govoru je Juan Carlos dejal, da se je z volitvami v Španiji začela doba demokracije in da je špansko ljudstvo uveljavilo svojo suverenost.

Kar zadeva prve demokratične volitve je Juan Carlos dejal, da je z njimi zadovoljen, saj so vse politične tendence imele možnosti, da se jih udeležijo. Posamezne ideologije, ki so zastopane v španskem parlamentu se razlikujejo samo po tem, da na različne načine pojmujejo mir, pravico, svobodo in zgodovinsko resničnost Španije.

Juan Carlos se je tudi obvezal, da si bo prizadeval za odpravo krivic in za demokratični napredek. Potem ko je zagotovil, da bo pomagal novemu parlamentu pri delu je španski kralj uradno otvoril novo, pravzaprav prvo zakonodajno dobo.

V svojem otvoritvenem govoru je Juan Carlos v bistvu nakazal smernice nove španske parlamentarne demokracije. Njegov govor je naletel na odobravanje pri skoraj vseh poslancih, čeprav so bili nekateri predvsem med komunisti, socialisti in Baski, ki mu niso ploskali. Dolores Ibarruri, legendarna Pasionaria, je skupaj z generalnim tajnikom KP Španije Carrillom pozdravila govor Juana Carlosa s ploskanjem, prav tako mu je ploskal tudi generalni tajnik katalonske komunistične partije Lopez Raimundo. (if)

Znova zaplenjen roman «Paura di volare»

L'AQUILA — Državni pravdnik v L'Aquili Donato Massimo Bartolomei, ki je znan zaradi svoje križarske vojne proti pornografiji, je včeraj znova odredil zaplembo knjige «Paura di volare» ameriške pisateljice feministke Erice Yong. Bartolomei je zopet odredil zaplembo knjige, pa čeprav je milanski preiskovalni sodnik pred nedavnim razveljavil njegov prvi ukrep «ker je knjiga umetniško in ne pornografsko delo».

Policija streljala in umorila mladeniča

MILAN — Policijska patrulja je včeraj popoldne smrtno ranila 20-letnega Vita Corniolo, ko je ustavila avto, s katerim so se vozili trije mladeniči. Iz uradne policijske verzije je razvidno, da je patrulja ustavila autobianchi, ker je policajem bil videti sumljiv.

Za volanom je bil Francesco Gabriele, ki ni hotel pokazati vozniškega dovoljenja, češ da ga je pozabil. Povedal pa je, da ima dovoljenje njegov prijatelj, ki je sedel na sedežu zdraven voznikovega. Medtem so vsi trije policaji, 24-letni Leonardo Santoro, 25-letni Romano Martino in 24-letni Gaetano Stanzione stopili iz avta in se z orožjem v roki približali autobianchiju. Pozvali so Corniolo, naj stopi iz vozila in sicer z dvignjenimi rokami. Mladenič se je prav takrat sklonil, kot da bi nekaj iskal pod sedežem. Policaj Stanzione je mislil, kot je sam izjavil, da hoče seči po orožju in je pritisnil na sprožilec svoje brzostrelke: hotel je izstreliti samo eno kroglo, sprožil pa se je rafal, ki je Corniolo zadel v levo stran prsi, v desno roko in v ramo. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, vendar je po poti umrl.

V avtu treh mladeničev je policija našla tri nože, zaradi česar je oba preživela aretirala. O dogodku je v teku preiskava.

Samomor rimskega slikarja

RIM — Giuseppe Bertolini, 40-letni slikar sicilskega porekla, ki pa je živel že dolgo vrsto let v Rimu, si je prejšnjo noč vzel življenje v kaznilnici Regina Coeli. Bertolini je bil zaprt v jetnišnico nekaj ur pred samomorom, ker da je žalil policijske agente.

Bertolini, znan kot predstavnik umetniške struje «nouvelle vogue», je bil že večkrat v središču polemik in škandalov. V sodnih krogih je veljal za narkomana in neuravnovešenca, zaradi česar je imel že nekajkrat opravka s policijo in s sodstvom.

Dogodek, ki je imel kot posledico umetnikovo smrt, se je pripetil prejšnjo noč, nedaleč od uredništva demokrščanskega glasila «Il Popolo». Malo po polnoči je Bertolini okrvavljen in razburjen pritekel do agenta, ki straži pred vhodom v uredništvo. Pojasnil mu je, da so ga neznanci napadli in pretepli ter je zahteval, naj jih takoj zasleduje. Na agentov odklon, češ «predstojniki so mi ukazali, da se ne smem ganiti od tod», je slikar vzrojil in opsoval policista. Ni se pomiril niti, ko je kmalu nato privozila mimo policijska izvidnica. Policisti so ga zato najprej pospremili v bolnišnico, kjer so mu zdravniki razkužili in obvezali rano, nato pa v zapor

Čeprav je bil zaprt v samico brez oken, si je slikar kljub vsemu vzel življenje. Iz rokavov srajce si je pripravil vrv in se obesil za kljuko od vrat. Njegovo smrt so odkrili ob prvem svitu.

Strahoten zločin v Connecticutu

MATI IN 8 OTROK UMORJENIH

NEW YORK — Strašen zločin v ameriški državi Connecticut: neznanci so prejšnjo noč umorili mater in osem otrok ter nato zažgali hišo, v kateri je družina stanovala. Žrtve so 29-letna Cheryl Beaudoin, njenih sedem otrok in njena 6-letna nečakinja.

Vesti iz Connecticuta so še zelo skope, vendar kaže, da je morilec (ali morilci) zvezal vse svoje žrtve preden je zažgal hišo.

Gasilce in policijo so poklicali na kraj zločina sosedje, katere so prebudili obupni klici Beaudoinovih. Vendar pomoč je bila zaman, kajti preden so lahko reševalci ukrotili požar se je streha že zrušila in ubila mater ter otroke.

KPI o zakonu za obnovitev Furlanije-J. krajine

RIM — Predvčerajšnjim so v senatu odobrili zakon o obnovitvi krajev v Furlaniji - Julijski krajini, ki jih je razdejal katastrofalni potres maja 1976. Za zakon so glasovali tudi komunisti, za katere je spregovorila slovenska senatorka Jelka Gerbec, ki je med drugim poudarila nujnost, da se v okviru obnovitve ne spreminja prvotna nacionalna podoba prizadetega področja ter da se omogoči razvoj furlanske in slovenske narodnostne skupnosti. Pri tem gre upoštevati, da je vsaka narodnostna skupnost, razkropljena in ozemeljsko razmetana, zapisana asimilaciji in torej izginotju. Ohrani se lahko samo če je strnjeno naseljena in če ima pravico, da se nemoteno razvija.

Gerbčeva je v svojem posegu tudi poudarila velik delež, ki ga je prebivalstvo Furlanije in Beneške Slovenije doprineslo k odporniškemu gibanju in k osvoboditvi izpod fašističnega jarma. Kljub temu se je po vojni moralo spopasti z velikim in perečim vprašanjem izseljenstva.

NA JAHTI NI BILO NIKOGAR

Pri Splitu našli zapuščeno «Alexio»

Italijanski preiskovalci še vedno zaslišujejo Monsellesa in Vallejevo

RIM — Namestnik rimskega državnega pravdnika Gianfranco Viglietta, ki vodi preiskavo v zvezi z ropom v «Clubu Mediterranée» na otoku Krfu je včeraj ponovno zaslišal časnikarja Alessia Monsellesa in njegovo prijateljico 19-letno Danielo Valle. Oba zastopa odvetnik Petrelli, ki je bil prisoten pri njunem zasliševanju.

Po nekaterih vesteh, ki prihajajo s sodišča, kaže, da Interpol v svojem poročilu italijanski policiji dolži oba ne samo udeležbe pri ropu, temveč tudi pri namernem umoru. Trenutno ima vsekakor Viglietta malo elementov v roki, da bi česa koli obtožil Monsellesa in Vallejevo, saj so ju aretirali na podlagi zahteve grških oblasti, ki pa niso zahtevale izročitev obeh, na kar pa italijanske oblasti ne bi niti pristale.

V Jugoslaviji so medtem odkrili jahto Alexio, ki je bila zasidrana v zalivu pri Splitu. Jugoslovanska policija je jahto preiskala ob navzočnosti italijanskega konzula, na njej pa ni bilo nikogar.

V okviru preiskave o krvavem ropu na otoku Krfu je grška policija izdala tri mednarodne zaporne ukaze, ki zadevajo Andra - Michela Legendra, ki je bil najbrž vodja zločinske tolpe in ki je dal svoje ime, ko je najel avto, s katerim se je trojica peljala, Philippa De Vrauja in Philippa Laroja. Legendre in De Vrau sta prispela na Krf 6. julija, da bi, tako vsaj misli policija, izdelala natančen načrt za vdor v Club Mediterranée. Ime Philippa Laroja sta policiji povedala Monselles in Daniela Valle med včerajšnjim zasliševanjem. Kot kaže, so Legendre, Le Vrau in Laro imeli francoske potne liste, ne izključujejo pa možnosti, da bi dokumenti bili ponarejeni. Naslov, ki so ga dali, ko so najeli jahto, je bil lažen, kot so ugotovili v Parizu, ko je policija skušala preiskati stanovanje, na katero se je naslov nanašal.

Grška policija je zahtevala od jugoslovanskih oblasti, naj temeljito preiščejo jahto Alexio, ki so jo odkrili v nekem zalivu pri Splitu in naj pošljejo morebitne prstne odtise v Atene, kjer tudi čakajo na odtise in opis Alessia Monsellesa in Daniele Valle. Zato bodo grške oblasti poslale v Rim dva agenta. (if)

RIM — Odnosi med poslansko skupino «demokrazia proletaria» in eno od političnih sil v koaliciji, «lotta continua» so se zaostrili do skrajnosti. Poslanska skupina DP je o tem vprašanju razpravljala na včerajšnji seji in sklenila, da bo spričo stalnih napadov LC in bojkota strankinega glasila do pobud skupine, zahtevala v najkrajšem času razjasnitev odnosov in sodelovanja med poslansko skupino in LC. Poslanci so nadalje razpravljali o obračunu svoje prisotnosti v parlamentu in ocenili kot na splošno pozitivno prvo leto svojega parlamentarnega dela.

Na Kitajskem

(Nadaljevanje s 1. strani)

ponovno zablestela tudi Tengova zvezda. Teng je tudi spregovoril ob Čuenlajevem odprtem grobu, ko so bili vsi prepričani, da bo prevzel njegovo dediščino. To se ni zgodilo. «Štirje iz Šanghaja» so namreč izsilili v CK kitajske partije, da je Tenga odstranil po zrežiranih incidentih na Trgu Tien An Men zaradi svečanosti v čast umrlega Čuenlaja. Tako je Teng 7. aprila 1976 spet izgubil. Direktivo «Pi Lin - Li Kung» (kritizirati Konfucija in Lin Piaa) je «četverica» spremenila v direktivo «Pi Teng» (kritizirati Tenga), katerega so prikazovali kot «predstavnika novega meščanstva».

Po Maovi smrti in odstranitvi «četverice» si je torej ljudstvo pričakovalo, da bo Hua prej ali slej rehabilitiral Teng Hsiao Pinga, posebno še zato, ker je medtem osvojil skoraj v celoti njegove politične metode, še največ v gospodarstvu.

V Moskvi je agencija TASS Tengovo rehabilitacijo sporočila v nekaj vrsticah in takoj poudarila, da je Teng bil odstranjen «na predlog Maocetunga», ki mu je očital, da je «revizionist in kontrarevolucionar». V isti sapi pa sovjetska agencija opozarja, da se «protisovjetska linija kitajskega vodstva ni spremenila». (st.s.)

USTRELIL GA JE LASTNIK OROPANE OROŽARNE

V VARESEJU UBITI ROPAR JE BIL ČLAN TERORISTIČNE ORGANIZACIJE «PRIMA LINEA»

Represalija teroristov: bomba razdejala trgovino Luigija Speronija

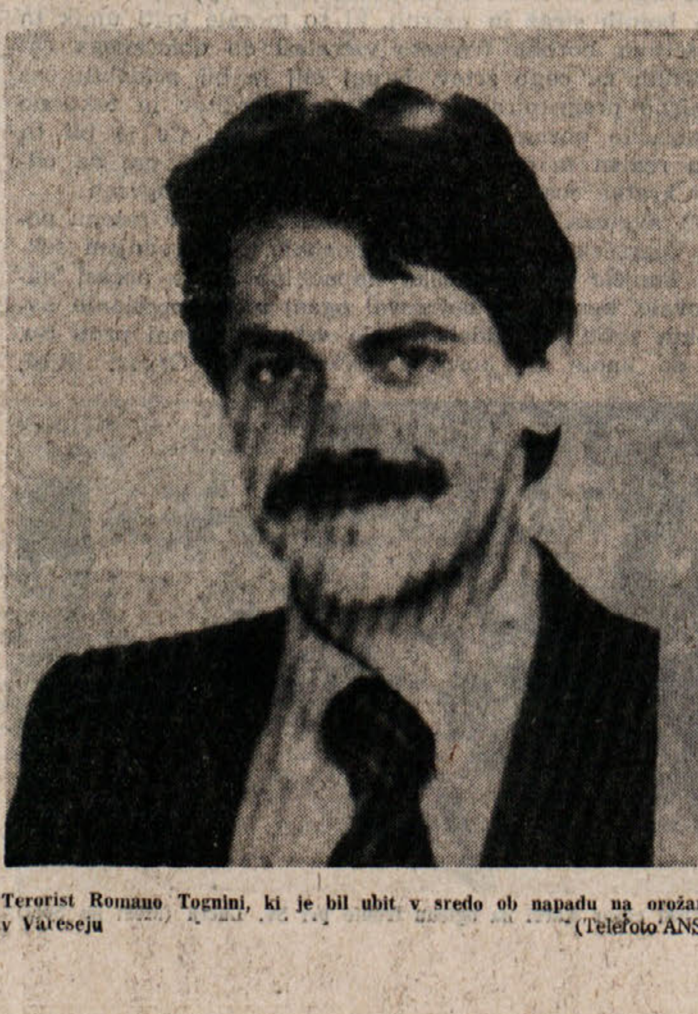

Terorist Romano Tognini, ki je bil ubit v sredo ob napadu na orožarno v Vareseju (Telefoto ANSA)

VARESE — Pripadniki samozvane «komunistične skupine prima linea» so prejšnjo noč pripravili atentat na orožarno Luigija Speronija v Vareseju, trgovca, ki je pred dvema dnevoma streljal na bandite, ki so vdrli v njegovo orožarno, in enega ubil. Umorjeni — kot trdi sporočilo teroristične organizacije — je Romano Tognini, eden od najbolj aktivnih članov «prima linea».

Razplet v preiskavi o roparskem napadu na orožarno v Vareseju ni bil nepričakovan, pa čeprav ni nihče predvidel tako srdite reakcije teroristov. Peklenski stroj je eksplodiral malo pred 1. uro in le za las ni zahteval človeških žrtev. Silovita eksplozija, ki je razdejala trgovino, je razbila vse šipe bližnje občinske palače in pokvarila veliko uro na njenem pročelju. Le na srečo ni bil ranjen nihče od klientov sosednjega bara.

Nekaj ur po atentatu je «prima linea» z letakom, ki so ga teroristi pustili v neki telefonski kabini, prevzela odgovornost za atentat. Prevratniki so v daljšem sporočilu poudarili, da je bil atentat na orožarno prvi odgovor organizacije na umor Romana Togninija. Če naj verjamemo letaku, je ubiti prevratnik sodeloval pri vseh izpadih organizacije, ki se je prvič pojavila na prizorišču teroristične dejavnosti pred slabim letom. Med drugim naj bi se Tognini udeležil vdorov v urade družbe Iseo in v krožek «Puecher», pripravil naj bi atentat na karabinjersko vojašnico pri Corsicu in končno naj bi sodeloval pri požigu skladišč tovarne SIT - Siemens. Požar je povzročil okrog 35 milijard lir škode.

Ubiti terorist je bil star 30 let in je bil že 13 let v službi pri podružnici «Banco di Roma» v Vareseju kot kurir. Njegovi delovni tovariši trdijo, da se ni nikoli ukvarjal s politiko in ni bil vpisan v nobenem sindikatu. Kaže celo, da se je izdajal za znanega tradicionalista in je v skladu z likom, ki ga je podajal, hodil v službo vedno s suknjo in kravato (tako oblečen se je podal tudi na roparski podvig). Vest, da se je v prostem času šel terorista, je zato presenetila vse njegove znance.

Kot rečeno je bil Tognini ubit pred dvema dnevoma, ko je s pajdašema oropal Speronijevo orožarno v Vareseju. Teroristi so z orožjem v rokah onesposobili trgovca in nekaj njegovih klientov. Medtem ko sta jih dva za silo zvezala, je tretji hlastno segel po orožju in nabojih in je kmalu napolnil vrečo. Takoj nato je trojica pobegnila. Speroni, ki se je medtem osvobodil, je segel po puški in nekajkrat ustrelil za bežečimi ter smrtno ranil bančnega uslužbenca. Pajdaša sta nadaljevala beg, vendar sta se kaj kmalu znebila avta, mrtvega Togninija in nagrabljenega orožja ter nadaljevala peš. Kljub vnetemu iskanju ju karabinjerji in policija še niso izsledili kot tudi niso odkrili njune istovetnosti. (vt)